БЭЙКЕР ТИЛЛИ ДАЛАЙВАН АУДИТ

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

Говь ХК

2020 оны 12 дугаар сарын 31-нээр тасалбар
болгон нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан

bakertilly
INTERNATIONAL

"ГОВЬ" ХУВЬЦААТ КОМПАНИ

Улаанбаатар хот 17062, Хан-Уул дүүрэг
3-р хороо, Үйлдвэрийн гудамж, Утас: 70135511
Факс: 70143081, УБ-36 Ш/х №434
И-мэйл: info@gobi.mn Вэб сайт: www.gobi.mn
УБД: 9010001061

2021. 04 21 № 01/149

танай ______ -ны №______ -д

ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

Цагаач овогтой Баатарсайхан Гүйцэтгэх захирал, Ганболд овогтой Сэлэнгэ Санхүү Хариуцсан Захирлын хувьд бид "Говь" ХК болон түүний охин компаниуд (цаашид "Групп" гэх) -ийн ард хавсаргасан ___ – ___ -р хуудас дахь 2020 оны 12 дугаар сарын 31-нээр тасалбар болгон бэлтгэсэн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд болон холбогдох тодруулгуудыг бүх материаллаг үзүүлэлтүүдээр Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (цаашид "СТОУС" гэх) болон Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу үнэн зөв, шударгаар бэлтгэн толилуулсан болохыг үүгээр батлан мэдэгдэж байна.

Ц.БААТАРСАЙХАН

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Г. СЭЛЭНГЭ

САНХҮҮ ХАРИУЦСАН ЗАХИРАЛ

БЭЙКЕР ТИЛЛИ ДАЛАЙВАН АУДИТ
Аудит, баталгаажуулалт, хөрө шгийн болон бизнесийн үнэлгээ, зөвлөх үйлчилгээ

Монгол Улс, Улаанбаатар хот-16066
Баянгол дүүрэг, Амарсанаагийн гудамж-5
Утас: 70005401, 70005402
Факс: +976-70005403
Э.Шуудан: info@btdalaivanaudit.mn
Вэб хуудас: www.btdalaivanaudit.mn

НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ГОВЬ ХК-ийн
Хувьцаа эзэмшигчид танаа

Дүгнэлт

Бид 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ээрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр тасалбар болгон бэлтгэсэн ашиг алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, нэгтгэсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн "Говь ХК (цаашид "Компани" гэх) болон түүний охин компаниудын (цаашид хамтад нь "Групп" гэх) -ийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж гүйцэтгэлээ.

Бидний дүгнэлтээр Группийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал хийгээд тухайн өдрөөр дуусгавар болсон нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээ нь бүхий л материаллаг зүйлсийн хувьд Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (цаашид "СТОУС" гэх)- ын дагуу материаллаг алдаагүй үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт (цаашид "АОУС" гэх)-ын дагуу хийж гүйцэтгэсэн болно. Энэ стандартын дагуу бидний хүлээх үүрэг хариуцлагыг энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлага хэсэгт харуулсан. Бид санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой ёс зүйн шаардлагуудын дагуу үйлчлүүлэгчээс хараат бус байх, эдгээр шаардлагуудын дагуух ёс зүйн бусад үүрэг хариуцлагуудыг мөрдөж ажилласан.

Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь аудиторын санал дүгнэлт гаргахад хангалттай бөгөөд зохистой гэж үзэж байна.

Аудитын гол асуудлууд

Аудитын гол асуудлууд нь бидний мэргэжлийн үнэлэмжээр тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал асуудал байдаг. Нэгтгэсэн Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн бөгөөд эдгээр асуудлууд тус бүрт ямар нэг дүгнэлт гаргаагүй болно.

Аудитын гол асуудлууд (үргэлжлэл)	Аудитаар авч хэрэгжүүлсэн арга хандлага
Бараа материалын эргэц:	
Групп нь 2020 онд өмнөх жилүүдийн дунджаас илүү түүхий ноолуур бэлтгэсэн байна. Учир нь ноолуурын үнэ олон жилийн дунджаас бага болж буурсантай холбоотой. Гэвч тайлант жил цар тахлын нөлөөгөөр гадаадаас зочлон ирэх жуулчдаас хамааралтай байсан дэлгүүрийн борлуулалт буурснаас шалтгаалан, үйлдвэрлэлийн хэмжээ буурснаар өмнө бэлтгэсэн ноолуурыг хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүн болгон хадгалсан тул тайлант хугацааны бараа материалын эргэц удааширсан гол шалтгаан болсон тул бид энэхүү асуудлыг аудитын гол асуудал гэж үзсэн.	• Бараа материалын удирдлагатай холбоотой удирдлагын чиг хандлагыг судалж ойлгох, • Бараа материалын тооллогоор удаан эргэцтэй эсвэл ашиглагдахгүй байгаа бараа материалыг олж илрүүлэх, • Бараа материалын насжилтын тайлангаас удаан эргэцтэй болон ашиглагддаггүй байгаа бараа материалыг олж илрүүлэх, • Санамсаргүй түүврийн аргаар бараа материалын зарлагын гүйлгээг анхан шатны баримтууд руу тулган шалгасан. • Бараа материалын ангилал бүрээр үлдэгдлийн баталгаа авах, • Санамсаргүй түүврийн аргаар бараа худалдан авалтыг анхан шатны баримтуудаас шалгаж өртөг бүрдүүлэлтэд дахин тооцоолох
Монгол Улсын татварын бодлого реформын тухай:	
Монгол улсын татварын бодлого 2020 онд реформ хийн гол татварын багц хуулиудаа шинэчлэн хэрэгжүүлж эхэлсэн. Шинэчлэгдсэн хуулиудтай уялдуулан тодорхой шалгуур хангасан татвар төлөгчид Үнэ Шилжилтийн тайлан буюу харилцан хамааралтай этгээдийн хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээг мэдээлэх болсон байна. Тайлангаар харилцан хамааралтай этгээд сунгасан гарын зарчим хэрэглэсэн эсэх, ашгаа ирээдүйд шилжүүлсэн эсэх тухай тодорхой олон улсын практик хэрэглээг Монголд нэвтрүүлэхийг зорьсоор байна. Монгол Улсын татварын алба дээр дурдсан шинэ тайланд тайлагналын дараа хяналт шалгалтад хамруулах тухай заасан ба тогтсон хувиар тооцох мөнгөн торгуулийг хүлээлгэхээр хуульчилсан. Гэвч татварын албаны боловсон хүчний мэдлэг, туршлага хангалтай зохистой түвшинд хүрч дадлагажих хугацаа хараахан болоогүй байгааг харгалзаад бид групп-д татварын эрсдэл үүсэж болзошгүй юм гэж үзэж байна.	• Холбоотой талуудыг илрүүлэх, • ТУЗ, Гүйцэтгэх захирлын тушаал шийдвэртэй танилцах, • Санамсаргүй түүврийн аргаар журналын бичилтийг шалгах явцдаа Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээний утга, харилцагчийн кодлолын ижил байдал, зарлагын хяналт зэргийг шалгах, • Холбоотой талуудын ажил гүйлгээг Нягтлан бодох бүртгэлд бүртгэдэг нягтлан бодогчтой ярилцах, • Холбоотой талуудын ажил гүйлгээтэй холбогдуулан дотоод аудитын орчинг ойлгох, дотоод аудитортой ярилцах, "BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING & APPRAISAL

Бусад мэдээлэл

Удирдлага бусад мэдээллийн хувьд хариуцлага хүлээнэ. Бусад мэдээлэл гэдэгт Гүйцэтгэх Удирдлагын мэдэгдэл багтана. Бусад мэдээллийг энэхүү аудиторын тайланг гаргасан өдрөөр бидэнд бэлтгэн хүргүүлдэг.

Бидний санхүүгийн тайлан ба хараат бус аудитын дүгнэлт нь бусад мэдээлэлд хамаарахгүй ба бид уг мэдээлэлд аливаа дүгнэлт өгөхгүй юм.

Санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотойгоор бид бусад мэдээллийг бэлэн болсон үед унших үүрэгтэй бөгөөд уг бусад мэдээлэл нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан эсвэл аудитын явцад цуглуулсан мэдээллээс материаллаг хэмжээний хувьд алдаатай эсэхийг авч үзнэ.

Бусад мэдээлэлтэй танилцаад, материаллаг хэмжээний зөрүүтэй эсвэл алдаатай байвал бид удирдлага болон засаглах эрх бүхий этгээдэд мэдэгдэж аудитын бусад горим хэрэгжүүлж дараах зүйлийг тодорхойлно. Үүнд:

- Бусад мэдээлэл нь материаллаг хэмжээний зөрүүтэй эсвэл алдаатай эсэхэд
- Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь материаллаг хэмжээний алдаатай эсэхэд эсвэл
- Бидний олж авсан Группийн болон түүний орчины талаарх ойлголтоо шинэчлэх эсэхэд

Хэрэв бид хийсэн аудитдаа үндэслэн бусад мэдээлэлд материаллаг буруу тайлагналтай байна гэж үзсэн бол залруулагдаагүй материаллаг хэмжээний алдааг бидний гаргасан тайлан хэрэглэгчдэд мэдээлэхийн тулд зохистой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг засаглах эрх бүхий этгээдээс хүсэх болно.

Хэрэв Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд болон Группийн болон түүний орчны талаарх бидний олж авсан ойлголт материаллаг хэмжээний алдаатай байна гэж үзсэн бол бид АОУС-ын дагуу холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

Нэгтгэсэн Санхүүгийн тайлангийн талаар удирдлага болон засаглах эрх бүхий этгээдийн хүлээх үүрэг хариуцлага

Удирдлага нь СТОУС-ын дагуу нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэх, үнэн зөв, шударгаар толилуулах үүрэг хүлээхээс гадна санаатай залилан эсвэл алдаанаас үүдэх материаллаг хэмжээний алдаагүй бэлтгэж шударгаар илэрхийлэхийн тулд удирдлагаас шаардлагатай дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлнэ.

Нэгтгэсэн Санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ удирдлага группийн үйл ажиллагааг зогсоох, татан буулгах, ингэхээс өөр сонголтгүй байхаас бусад тохиолдолд удирдлага Группийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах чадварыг үнэлж тодруулан, Нягтлан Бодох Бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг ханган нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангаа бэлтгэх үүрэгтэй.

Группийн удирдлага болон засаглах эрх бүхий этгээд нь Группийн Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн үйл явцад хяналт тавих үүргийг хүлээнэ.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

Нэгтгэсэн Санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх хариуцлага

Бидний зорилго бол нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ алдаа эсвэл залилангаас үүдэх материаллаг хэмжээний алдаагүй илэрхийлэгдсэн эсэх талаар ул үндэстэй нотолгоог олж авах болон өөрийн дүгнэлтийг агуулсан аудиторын тайланг бэлтгэн гаргах юм. Ул үндэстэй нотолгоо гэдэг нь өндөр төвшний нотолгоо боловч АОУС-ын дагуу хийж гүйцэтгэсэн аудит нь оршин байгаа материаллаг хэмжээний алдаа бүрийг үргэлж илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм. Залилан эсвэл алдаанаас шалтгаалан буруу тайлагнал үүсэж болох ба дангаараа эсвэл нийтдээ энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд тулгуурлан шийдвэр гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлал бий болсон бол материаллаг гэж үзнэ.

АОУС-ын дагуу бид аудит гүйцэтгэх явцдаа мэргэжлийн үнэлэмжээ ашиглан, мэргэжлийн үл итгэх хандлагыг баримтлан ажилласан. Мөн бид:

- Санхүүгийн тайланд залилан эсвэл алдаанаас үүдэх материаллаг алдаатай тайлагнал байх эрсдэлийг тодорхойлон үнэлж, тэдгээр эрсдэлүүдэд тохирох хариу аудитын горимуудыг хэрэгжүүлж, мөн аудитын дүгнэлтийн үндэслэл болох аудитын хангалттай нотолгоог олж авсан. Залилангаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийлэлийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс өндөр байна. Залилан нь хуйвалдах, хуурамчаар үйлдэх, санаатай орхигдуулах, буруу илэрхийлэх болон дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэхгүй байхаас үүссэн байж болно.
- Аудитын зохистой горимыг боловсруулахын тулд компанийн дотоод хяналтын тогтолцооны талаар ойлголт авч судалдаг. Энэ нь дотоод хяналтын үр дүнтэй байдалд дүгнэлт өгөх зорилгогүй юм.
- Группийн хэрэгжүүлж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, удирдлагын нягтлан бодох бүртгэлд хийж буй таамаглал болон холбогдох тодруулгуудын зохистой байдлыг үнэлдэг.
- Хэрэв группийн тасралтгүй байх чадавхад материаллаг тодорхойгүй байдал байна гэж үзвэл бид нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгын хэсэгт анхаарлаа хандуулах болно. Хэрэв энэ талаар холбогдох тодруулгад хангалттай дурдаагүй байвал бид аудитын дүгнэлтээ өөрчилж болно. Бидний өгөх аудитын дүгнэлт нь аудиторын тайлангийн өдөр хүртэлх олж авсан аудитын нотолгоонд суурилна. Гэвч ирээдүйд болох үйл явдал эсвэл нөхцөл байдал Группийн үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулахад саад учруулж болох юм.
- Нэгтгэсэн Санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулгыг мөн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд үнэн зөв толилуулсан эсэхийг ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг толилуулсан эсэхийг үнэлдэг.
- Нэгтгэсэн Санхүүгийн тайланд аудитын дүгнэлт өгөхдөө Группийн аж ахуйн нэгжийн болон бизнесийн үйл ажиллагаа, нэгтгэсэн санхүүгийн мэдээллийн талаар хангалттай зохистой нотолгоонд суурилсан. Бид группийн аудитын гүйцэтгэлд, түүнийг удирдан зохион байгуулахтай холбоотой үүргийг хүлээдэг. Бид аудитын дүгнэлтийн талаар үүрэг хүлээдэг.

Бид удирдлага, засаглах эрх бүхий этгээдтэй аудитын ажлын цар хүрээ, хугацаа, болон аудитын явцад илэрсэн анхаарал өртөхүйц асуудлуудаас гадна аудитаар илэрсэн томоохон чухал асуудлууд болон аудитын явцад ажиглагдсан дотоод хяналтын сул талуудын талаар харилцдаг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

Нэгтгэсэн Санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх хариуцлага (үргэлжлэл)

Мөн бид засаглах удирдлагад аудиторын хараат бус байдлын талаар холбогдох ёс зүйн шаардлагуудыг мэдэгдсэн бөгөөд бидний хараат бус байдалд нөлөөлж болохуйц аливаа харилцаа холбоо, түүнээс сэргийлэх арга хэмжээнүүд болон бусад асуудлуудын талаар ярилцсан.

Засаглах удирдлагатай харилцсаны үндсэн дээр бид тайлант хугацааны санхүүгийн тайлангийн аудитаар хамгийн чухал гэж авч үзсэн асуудлуудыг тодорхойлж аудитын гол асуудлууд гэж үзсэн. Бид олон нийтэд мэдээлэх нь сөрөг үр дагаврыг авчрах учраас хууль тогтоомжоор хориглосон байдаг асуудлаас бусад аудитын асуудлуудыг аудиторын тайландаа харуулсан.

Бусад асуудал

Энэхүү тайланг өөр ямар нэг зорилгоор биш, Монгол Улсын компанийн тухай хуулийн 94 дүгээр зүйлд заасны дагуу хувьцаа эзэмшигчдэд, зориулан аудитыг гүйцэтгэсэн болно. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд аливаа бусад этгээдийн өмнө хариуцлага хүлээхгүй болно.

УЛААНБААТАР ХОТ

БЭЙКЕР ТИЛЛИ
ДАЛАЙВАН АУДИТ ХХК
УЛААНБААТАР ХОТ
МОНГОЛ УЛС

2021 ОНЫ 04 ДУГААР
САРЫН 21-НИЙ ӨДӨР

Говь ХК болон түүний охин компаниуд

(Монгол Улсад бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж)

Аудитлагдсан нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд
2020 оны 12 дугаар сарын 31

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

АГУУЛГА

ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

Нэгтгэсэн Санхүүгийн байдлын тайлан 1
Нэгтгэсэн Дэлгэрэнгүй орлогын тайлан........ 2
Нэгтгэсэн Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан........ 3
Нэгтгэсэн Мөнгөн гүйлгээний тайлан........ 4

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд

1	Үндсэн үйл ажиллагаа ба зохион байгуулалт	5
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй	5-23
3	Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж ба тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж	24-25
4	Шинэ болон шинэчлэгдсэн Санхүүгийн тайлангийн олон улсын стандарт	26-28
5	Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	29
6	Дансны ба бусад авлага	29-30
7	Урьдчилсан төлбөр	30
8	Бараа материал	31
9	Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө	31
10	Үндсэн Хөрөнгө	32-33
11	Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө	34
12	Охин компани дахь хөрөнгө оруулалт	35
13	Биет бус хөрөнгө	35
14	Дансны ба бусад авлага	35-36
15	Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр	36
16	Түрээсийн өр төлбөр	36
17	Зээл	37-39
18	Урт хугацаат өглөг	40
19	Хувьцаат капитал	40
20	Ногдол ашиг	40
21	Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг	40
22	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	41
23	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	41
24	Орлогын татварын зардал	41-42
25	Борлуулалтын орлого, өртөг, зардал	43-44
26	Санхүүгийн ба бусад орлого	44
27	Бусад олз ба (гарз)	45
28	Хүүгийн зардал	44
29	Бизнесийн нэгдэл	45
30	Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ	45-46
31	Болзошгүй өр төлбөр ба гэрээ	46
32	Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдлийн удирдлага	46-53
33	Сегментийн мэдээлэл	54-55
34	Капиталын эрсдэлийн удирдлага	55
35	Гэрээний үүрэг	55
36	Үйл ажиллагааны түрээсийн гэрээ	55-56
37	Тайлангийн дараах үйл явдал	56
38	Тайлангийн орчуулга	56

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

Ерөнхий мэдээлэл

ТУЗ-ийн дарга	Д. Гэрэлмаа
ТУЗ-ийн гишүүд	Ц.Баатарсайхан Д. Хулан Ж.Оюунчимэг Хидэо Савада
Хараат бус ТУЗ-н гишүүд	Такэши Камбэ Б.Нандин-Эрдэнэ М.Баяр А.Жаргалмаа
Нарийн бичгийн дарга	Б.Нарантуяа
Харьцдаг гол банкууд	Худалдаа Хөгжлийн Банк ХХК Голомт Банк ХХК Хас Банк ХХК Хаан Банк ХХК Төрийн Банк ХХК Америкийн Банк Корпораци Дойче Банк Эй Жи Хятадын Бүтээн Байгуулалтын Банк Корпораци
Албан хаяг	Говь үйлдвэрийн байр, үйлдвэрийн гудамж Хан-Уул дүүрэг, 3-р хороо Улаанбаатар-17062, Монгол улс
Аудиторууд	БЭЙКЕР ТИЛЛИ ДАЛАЙВАН АУДИТ ХХК Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
АУДИТЛАГДСАН НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН
2020 ОНЫ 12 САРЫН 31-НЭЭР ТАСАЛБАР БОЛГОСОН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

	Тодруулга	2020	2019
Хөрөнгө			
Эргэлтийн хөрөнгө			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	5	12,798,745	10,641,744
Дансны ба бусад авлага	6	5,996,260	12,976,180
Урьдчилгаа төлбөр	7	3,000,895	4,215,397
Бараа материал	8	193,207,689	178,135,943
Орлогын албан татварын авлага	24.2	265,286	266,632
Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө	9	646,063	565,290
		215,914,938	**206,801,186**
Эргэлтийн бус хөрөнгө			
Үндсэн хөрөнгө	10	156,243,324	134,043,015
Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө	11	2,631,104	2,371,039
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	24.3	4,073,481	2,710,343
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгүүд	13	950,981	574,327
		163,898,890	**139,698,724**
Нийт хөрөнгө		**379,813,828**	**346,499,910**
Өр төлбөр ба эзэмшигчдийн өмч			
Богино хугацаат өр төлбөр			
Дансны ба бусад өглөг	14	21,934,076	37,803,959
Гэрээний өр төлбөр	14.1	1,541,385	2,153,354
Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр	15	1,010,634	913,198
Богино хугацаат түрээсийн өглөг	16	1,001,198	686,742
Орлогын албан татварын өглөг	24.2	46,241	-
Богино хугацаат банкны зээл	17	267,714,096	189,267,962
		293,247,630	**230,825,215**
Урт хугацаат өр төлбөр			
Урт хугацаат түрээсийн өглөг	16	1,900,851	1,865,656
Урт хугацаат банкны зээл	17	4,458,498	32,560,000
Урт хугацаат өглөг	18	14,955,172	2,085,657
		21,314,521	**36,511,313**
Нийт өр төлбөр		**314,562,151**	**267,336,528**
Эзэмшигчдийн өмч			
Хувьцаат капитал	19	780,113	780,113
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	22	48,974,836	15,647,697
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц	23	(1,362,032)	(278,529)
Хуримтлагдсан ашиг		16,858,760	63,014,101
		65,251,677	**79,163,382**
Нийт өр төлбөр ба Эзэмшигчдийн өмч		**379,813,828**	**346,499,910**

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын салшгүй хэсэг болно.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
АУДИТЛАГДСАН НЭГТГЭСЭН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГЫН ТАЙЛАН
2020 ОНЫ 12 САРЫН 31-НЭЭР ТАСАЛБАР БОЛГОСОН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

	Тодруулга	2020	2019
Борлуулалтын орлого	25.1	117,092,505	209,748,268
Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг	25.2	(71,536,488)	(141,951,917)
Нийт ашиг		**45,556,017**	**67,796,351**
Санхүүгийн ба бусад орлого	26	2,615,647	711,312
Бусад олз ба (гарз)	27	(8,480,653)	(3,445,430)
Хүүгийн зардал	28	(29,542,260)	(21,811,123)
Борлуулалт ба маркетингийн зардал	25.3	(44,384,939)	(27,941,691)
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	25.4	(13,076,638)	(10,243,248)
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт	6.3	(170,306)	(978,735)
Татварын өмнөх ашиг/(алдагдал)		**(47,483,132)**	**4,087,436**
Орлогын албан татварын зардал	24	1,327,791	(1,630,963)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг/(алдагдал)		**(46,155,341)**	**2,456,473**
Дараа үеүдэд ашиг, алдагдал руу ангилагдах бусад дэлгэрэнгүй орлого:			
Гадаад дахь охин компанийн цэвэр хөрөнгийн хөрвүүлэлтийн зөрүү	23	(1,083,503)	(143,326)
Бусад дэлгэрэнгүй алдагдал		**(1,083,503)**	**(143,326)**
Нийт дэлгэрэнгүй орлого		**(47,238,844)**	**2,313,147**
Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг (төгрөгөөр)	21	**(59.16)**	**3.15**

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын салшгүй хэсэг болно.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

ГОВЬ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИУД
АУДИТЛАГДСАН НЭГТГЭСЭН ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН
2020 ОНЫ 12 САРЫН 31-НЭЭР ТАСАЛБАР БОЛГОСОН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)

	Тодруулга	Хувьцаат капитал	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт
2018 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл		**780,113**	**15,647,697**	**(135,203)**	**101,361,568**	**117,654,175**
Тайлант жилийн цэвэр ашиг		-	-	-	2,456,473	**2,456,473**
Бусад дэлгэрэнгүй алдагдал	23	-	-	(143,326)	-	**(143,326)**
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй орлого		-	-	(143,326)	2,456,473	**2,313,147**
Бизнесийн нэгдлийн нөлөөлөл	29	-	-	-	(35,499,175)	**(35,499,175)**
Зарласан ногдол ашиг	20	-	-	-	(5,304,765)	**(5,304,765)**
2019 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл		**780,113**	**15,647,697**	**(278,529)**	**63,014,101**	**79,163,382**
Тайлант жилийн цэвэр ашиг		-	-	-	(46,155,341)	**(46,155,341)**
Бусад дэлгэрэнгүй алдагдал	22;23	-	33,327,139	(1,083,503)	-	**32,243,636**
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй орлого		-	33,327,139	(1,083,503)	(46,155,341)	**(13,911,705)**
Зарласан ногдол ашиг	20	-	-	-	-	**-**
2020 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл		**780,113**	**48,974,836**	**(1,362,032)**	**16,858,760**	**65,251,677**

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын салшгүй хэсэг болно.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

	Тодруулга	2020	2019
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Тайлант жилийн цэвэр ашиг/(алдагдал)		(46,155,341)	2,456,473
Тохируулгууд:			
Эргэлтийн бус хөрөнгийн элэгдэл ба хорогдлын зардал		12,819,927	10,653,333
Орлогын албан татварын зардал	24	(1,327,791)	1,630,963
Хүүгийн зардал	28	28,829,206	21,132,851
Хүүгийн орлого	26	(60,405)	(219,126)
Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн алдагдал		8,577,719	1,436,893
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт	6.3	170,306	978,735
Бараа материалын хасагдуулгын зардал	8	581,464	328,937
Хөрөнгө оруулалт данснаас хассаны олз	27	-	(554,407)
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	27	30,865	7,102
		3,465,950	**37,851,754**
Дансны ба бусад авлагын өсөлт		10,661,471	(763,250)
Урьдчилгаа төлбөрийн бууралт/(өсөлт)		1,214,501	3,651,598
Бараа материалын бууралт/(өсөлт)		(15,653,210)	27,436,281
Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгийн өсөлт		(80,773)	(297,273)
Дансны ба бусад өглөгийн (бууралт)/өсөлт		(4,262,314)	(2,374,820)
Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөрийн өсөлт		97,436	446,869
Гэрээний өр төлбөр өсөлт/(бууралт)		(611,970)	1,044,0341
		(5,168,909)	**66,995,500**
Төлсөн орлогын татвар	24.2	(6,999)	(4,006,757)
Төлсөн хүү	17.2	(29,586,069)	(20,797,873)
Үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**(34,761,977)**	**42,190,870**
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Хүлээн авсан хүүгийн орлого		60,405	219,126
Үндсэн хөрөнгө борлуулснаас орж ирсэн мөнгө		108,322	1,354,139
Үндсэн хөрөнгийн худалдан авалт		(813,808)	(22,773,108)
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгийн худалдан авалт	13.1	(268,871)	(192,584)
Охин компани худалдан авахад төлсөн дүн	29	-	(13,258,845)
Хөрөнгө оруулалт данснаас хасахтай холбоотой нөлөөлөл		-	(157,533)
Холбоотой талд өгсөн санхүүжилт	30.2	-	-
Холбоотой талд өгсөн санхүүжилтээс төлөгдсөн дүн	30.2	-	-
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**(913,952)**	**(34,808,805)**
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Авсан зээл	17.2	303,033,135	248,765,910
Төлсөн зээл	17.2	(264,470,597)	(244,761,325)
Түрээсийн төлбөр	17.2	(729,356)	(430,809)
Төлсөн ногдол ашиг	20	(463)	(5,305,594)
Холбоотой талаас авсан санхүүжилт	30.2	12,459,400	5,300,000
Холбоотой талаас авсан санхүүжилтийн буцаан төлөлт	30.2	(12,459,400)	(5,300,000)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**37,832,719**	**(1,731,818)**
Мөнгөний үлдэгдэл дэх ханшийн зөрүүгийн нөлөөлөл		211	50,557
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн өсөлт/(бууралт)		**2,157,001**	**(5,700,804)**
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		**10,641,744**	**4,940,940**
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	5	**12,798,745**	**10,641,744**

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын салшгүй хэсэг болно.

...N AUDIT™ LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

1. Үндсэн үйл ажиллагаа ба зохион байгуулалт

Говь ХК (цаашид "Компани" гэх) нь 1981 онд Монгол Улсын хуулийн дагуу үүсгэн байгуулагдсан. Компанийн 50.23%-ийг Монгол Улсад бүртгэлтэй Таван Богд Трейд ХХК, 34%-г Япон улсад бүртгэлтэй Хидэ Интер ХХК эзэмшдэг бөгөөд үлдсэн 15.77% -ийг бусад жижиг хувьцаа эзэмшигчид эзэмшдэг.

Групп нь Монгол улс, Улаанбаатар хот-17062, Хан-Уул дүүрэг, 3-р хороо, Говь Хувьцаат Компанийн байранд байрлах бөгөөд үндсэн үйл ажиллагаагаа Монгол, Хятад, АНУ, Герман зэрэг улсад эрхлэн явуулдаг.

Компани нь Улсын Бүртгэлийн Ерөнхий Газарт бүртгүүлж, улсын бүртгэлийн 2076357 тоот регистрийн дугаартай гэрчилгээ авсан болно.

Групп нь тайлант жилүүдэд сүлжмэл, оёмол, нэхмэл бэлэн бүтээгдэхүүн, хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүн борлуулах болон хуурай хими цэвэрлэгээний үйлчилгээ зэрэг үндсэн үйл ажиллагаа эрхэлдэг бөгөөд үйл ажиллагааны орлогын талаар тодруулга 25.1-д тодруулсан.

Энэхүү аудитлагдсан нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудыг 2020 оны 12 сарын 31-нээр тасалбар болгон бэлтгэхдээ компани болон түүний охин компаниуд (хамтад нь "Групп" гэх)-ын нэгтгэн бэлтгэсэн. Группийн охин компаниудын эрхлэх үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг тодруулга 12-т тодруулсан.

Группийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг 2021 оны 4 дүгээр сарын 21-ний өдрөөр Группийн удирдлага батлан гаргасан.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй

2.1 Мөрдсөн стандарт

Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудыг Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс гаргасан Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартууд (СТОУС)-ын дагуу бэлтгэж, тайлагнасан болно.

2.2 Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан бэлтгэсэн суурь

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг зарим үндсэн хөрөнгөөс бусад зүйлсийн хувьд түүхэн өртөгт үндэслэн бэлтгэсэн. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод тусгаснаар зарим үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлсэн үнэ буюу бодит үнэ цэнээр бүртгэсэн. Түүхэн өртөг нь хөрөнгийг худалдан авах үед төлсөн эсвэл солилцсон зүйлийн бодит үнэ цэнэ байдаг.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дахь дүнгүүдийг тодруулгад өөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд мянгачилан, Группийн бүртгэлийн валют болох Монгол Улсын мөнгөн тэмдэгт болох төгрөгөөр илэрхийлсэн.

2.2.1 Тасралтгүй байх зарчим

Групп нь 2020 онд Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банк (цаашид "ОУХОБ" гэх)-наас 7 жилийн хугацаатай, 30 сая еврогийн зээл, Монгол Улсын Хөгжлийн Банк (цаашид "МУХБ" гэх)-наас 40 тэрбум төгрөгийн зээл тус тус авсан.

МУХБ-аас авсан зээл нь Монгол Улсын Засгийн газрын зүгээс малчдаас ноолуур худалдан авахад зориулан ноолууран бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд олгосон жилийн 3 хувийн хүүтэй хөнгөлөлттэй зээл бөгөөд энэхүү зээлийг Групп нь түүхий эд материал татан авахад зарцуулсан. Түүнчлэн 2021 онд бараа материалын үлдэгдэл хангалттай хэмжээнд байгаа ба нэмж түүхий эд материал худалдан авалт хийхгүй, үйл ажиллагааны мөнгөн урсгалыг эерэг байхад анхаарч ажиллахаар шийдвэрлэсэн байна.

Группийн гол хувьцаа эзэмшигч Таван Богд Трейд ХХК нь Группийг тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулахад хүндрэл үүсэхгүйн үүднээс 12.5 тэрбум төгрөгийн богино хугацаат санхүүжилт өгч дэмжсэн болно.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.2.1 Тасралтгүй байх зарчим (үргэлжлэл)

Тиймээс Группийн 2020 оны 12-р сарын 31-нээрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг тасралтгүй байх зарчмын дагуу зохистой бэлтгэгдсэн гэж Группийн удирдлага үзэж байна.

2.3 Нэгтгэлийн суурь

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь Компанийн болон Компанийн хяналтад байдаг охин компаниудын санхүүгийн тайлангаас бүрддэг. Хяналт байгаа эсэхийг дараах элементүүдээр хэмждэг:

- Санхүүжигчид үзүүлэх нөлөө;
- Санхүүжигчийн өгөөжөөс хүртэх эрх;
- Санхүүжигчийн өгөөжөөс хүртэх дүнд нөлөөлөх чадвар.

Компани санхүүжигчид хяналт тогтоож байгаа эсэхийг дээрх гурван элементүүдэд өөрчлөлт гарсан эсэхээр дахин үнэлдэг.

Санхүүжигчид нөлөө үзүүлэх саналын эрхийн олонхийг эзэмшдэггүй хэдий ч Компанийн эзэмшиж буй саналын эрх нь санхүүжигчийн холбогдох үйл ажиллагаанд нөлөө үзүүлэх бодит чадвартай байвал санхүүжигчид үзүүлэх нөлөө байна гэж үздэг. Компанийн эзэмшиж буй саналын эрх нь санхүүжигчийн холбогдох үйл ажиллагаанд нөлөө үзүүлэх хүч байгаа эсэхийг дараах хүчин зүйлүүдээр үнэлдэг.

- Компанийн саналын эрхийн хэмжээ болон бусад хувьцаа эзэмшигчдийн саналын эрхийн тархалт болон сарнилт
- Компани болон бусад хувьцаа эзэмшигчдийн саналын эрхээ хэрэгжүүлэх чадвар
- Бусад гэрээгээр тохирсон саналын эрх
- Компанийн саналын эрх нь одоогийн холбогдох үйл ажиллагаанд нөлөөлж чадах бусад хүчин зүйлүүд

Компани охин компанийг хяналтдаа оруулсан өдрөөс эхлэн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд уг охин компанийг нэгтгэх ба охин компани дахь хяналтаа алдсан өдрөөс эхлэн нэгтгэхээ зогсоодог.
Тусгайлан, охин компанийн тайлант жилийн орлого, зардлыг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд тусгахдаа тухайн охин компани дахь хяналтыг олж авсан өдрөөс тухайн охин компани дахь хяналтаа алдсан өдөр тасалбар болгон тайлант жилийн орлого, зардлыг ашиг алдагдал болон бусад нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд нэгтгэдэг.

Охин компанийн ашиг алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогыг Группийн эзэд болон хяналтын эрхгүй хувь оролцоонд ногдох хэсэг гэж ангилан харуулдаг. Охин компанийн нийт дэлгэрэнгүй орлогыг Группийн эзэд болон хяналтын эрхгүй хувь оролцоонд хуваарилах бөгөөд үүнийг хяналтын эрхгүй хувь оролцоо хасах үлдэгдэлтэй болох байсан ч хэрэгжүүлнэ.

Хэрэв шаардлагатай бол, Группийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлоготой нийцүүлэхийн тулд охин компанийн санхүүгийн тайланд тохируулга хийж болно.

Толгой болон охин компаниудын хооронд гарсан орлого, зардал, мөнгөн гүйлгээ болон хөрөнгө, өр төлбөр, өмчийн дансдын үлдэгдлийг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд бүрэн устгана.

2.3.1. Группийн охин компани дахь эзэмшлийн хувийн өөрчлөлт

Охин компани дахь Группийн эзэмшлийн хувийн өөрчлөлтийг охин компани дахь хяналтын багцаа алдаагүй л бол эзэмшигчийн өмчийн ажил гүйлгээ байдлаар бүртгэнэ. Охин компани дахь Группийн хувь эзэмшил болон хяналтын эрхгүй хувь оролцооны дансны үнийг эзэмшлийн хувьд гарсан өөрчлөлтөөр залруулдаг. Хяналтын эрхгүй хувь оролцоон дахь өөрчлөлт ба төлсөн эсвэл хүлээн авсан зүйлийн бодит үнэ цэнийн хоорондох аливаа зөрүүг өмчид шууд хүлээн зөвшөөрч, Компанийн эзэмшигчдэд хуваарилдаг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.3 Нэгтгэлийн суурь (үргэлжлэл)

2.3.1. Группийн охин компани дахь эзэмшлийн хувийн өөрчлөлт (үргэлжлэл)

Групп нь охин компани дахь хяналтын багцаа алдсан үед олз гарзыг (i) хүлээн авсан зүйлсийн бодит үнэ цэнэ ба үлдсэн эзэмшлийн хувийн бодит үнэ цэнийн нийлбэр (ii) охин компанийн хөрөнгө (гүүдвиллийг оролцуулаад) ба өр төлбөрийн дансны үнэ ба хяналтын эрхгүй хувь оролцооны зөрүүгээр тодорхойлно.

Бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд охин компанитай холбоотой бүртгэсэн өмнөх бүх дүнг тэдгээр хөрөнгийн данснаас хасалт байдлаар бүртгэнэ (холбогдох СТОУС-д заасны дагуу ашиг алдагдал руу ангилж тайлагнах эсвэл хуримтлагдсан ашиг руу шилжүүлнэ). Өмнөх охин компанид үлдсэн аливаа хөрөнгө оруулалтын хяналтаа алдсан өдрөөрх бодит үнэ цэнийг НББОУС 9 *Санхүүгийн хэрэглүүр: Хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт* –ийн дагуу анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтийн бодит үнэ цэнээр эсвэл хэрэв тохиромжтой бол хараат эсвэл хамтарсан хяналттай аж ахуйн нэгжид оруулсан хөрөнгө оруулалтын анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтийн өртгөөр тооцно.

2.4 Бизнесийн нэгдэл

2.4.1 Нэгдсэн хяналтад байдаг аж ахуйн нэгжүүдийн бизнесийн нэгдэл

Нэгдсэн хяналтад байдаг аж ахуйн нэгжүүдийн хоорондох бизнесийн нэгдлийг ашиг сонирхлоо нэгтгэх аргаар бүртгэдэг. Бизнесийн нэгдлээр нэгтгэгдсэн цэвэр хөрөнгийг дансны цэвэр үнээр нь хэмжсэн ба гүүдвилл тооцдоггүй.

Групп нь ашиг сонирхлоо нэгтгэх аргыг ашиглахдаа бизнесийн нэгдлийн өдрөөс өмнөх хугацааны санхүүгийн мэдээллийг дахин тайлагнахгүй байх бүртгэлийн бодлогыг баримталсан бөгөөд нэгтгэгдэж буй компанийн эздийн өмчийн үзүүлэлтүүдийг тусад нь бус нийт дүнгээр нь эздийн өмчийн нэг дансанд бүртгэдэг. Тиймээс бизнесийн нэгдлээс өмнөх хугацааны санхүүгийн мэдээллийг дахин тайлагнаагүй.

2.5 Бараа материал

Бараа материалыг жигнэсэн дундаж өртгийн арга, цэвэр боломжит үнэ цэнээр тооцоолсон худалдан авалт ба үйлдвэрлэлийн өртгөөр хэмжинэ. Худалдан авах зардал нь тайлант хугацаанд худалдан авалтын холбогдох нэмэлт зардлыг агуулдаг. Үйлдвэрлэлийн зардал нь шууд хамааралтай зардлууд ба бүтээгдэхүүнтэй холбоотойгоор шууд бус зардлын зарим хэсгийг багтаана. Цэвэр боломжит үнэ цэнэ нь тооцоолсон борлуулалтын үнээс холбогдох гүйцэтгэлийн зардал болон борлуулалтын зардлыг хассан дүн юм.

Бараа материалын хэрэглээний болон цэвэр боломжит үнэ цэнийг харгалзан материал, бүтээгдэхүүний хувьд хасагдуулга нөөцийг шаардлагатай үед тодорхойлно.

2.6 Урьдчилгаа төлбөр

Урьдчилгаа төлбөр нь мөнгөн хэлбэрээр төлөгдсөн боловч зардал нь гарч амжаагүй төлбөр эсвэл бараа материалаа хүлээн аваагүй төлбөрөөс бүрдэнэ. Урьдчилгаа төлбөрийг анх хөрөнгөөр бүртгэх ба төлөгдсөн мөнгөн дүнгээр нь хэмжинэ. Уг төлбөрийг тухайн зардал нь гарсан тохиолдолд ашиг, алдагдал руу, бараагаа хүлээн авсан тохиолдолд холбогдох хөрөнгөнд ангилдаг.

Урьдчилгаа төлбөртэй холбоотой бүтээгдэхүүний өртөг эсвэл үйлчилгээ нь нэг жилийн дотор зарлагадах бол урьдчилгаа төлбөрийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд эргэлтийн хөрөнгөөр ангилна. Бусад тохиолдолд эргэлтийн бус хөрөнгөөр ангилна.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.6 Урьдчилгаа төлбөр (үргэлжлэл)

Тайлант жилийн эцэст Групп урьдчилгаа төлбөрийн дансны үнэд үнэ цэнийн бууралт гарсан эсэхийг хянадаг.

2.7 Үндсэн хөрөнгө

Групп газрын эрхийг уг эрхийг олз эзэмшсэн бодит үнэ цэнээр нь анх үндсэн хөрөнгөөр бүртгэдэг. Групп нь газар эзэмших эрхийг олж эзэмшсэн өдрөөс эхлэн газрын төлбөрийг улсад тушаадаг бөгөөд энэхүү төлбөрийн хэмжээ харьцангуй бага хэмжээтэй юм. Газрын эрхийг элэгдүүлдэггүй бөгөөд дахин үнэлсэн үнээс хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр хэмжинэ.

Газрын эрхийг хувь хүн болон бусад аж ахуйн нэгжүүдээс худалдан авсан бол худалдан авсан өдрөөрх зах зээлийн үнээр бүртгэсэн.

Газрын дансны үнэ нь худалдан авахад төлсөн нийт төлбөрийн дүнтэй тэнцүү ба газрын эрхийн хугацааг ирээдүйд урт хугацаагаар сунгах боломжтой.

Үндсэн хөрөнгийг анх өртгөөр нь бүртгэнэ. Үндсэн хөрөнгийн өртөг дараах зардлуудаас бүрдэнэ. Үүнд:

- Хөнгөлөлт урамшууллын дараах худалдан авсан үнэ, гаалийн татвар болон худалдан авалттай холбоотой буцаан олгогдохгүй татвар

- Удирдлагын зорилгоор үйл ажиллагаа явуулахад бэлэн болгож түүнийг байршуулах болон шаардлагатай нөхцөлийг хангахтай холбоотой гарсан аливаа шууд зардлууд

Худалдаж авсан программ хангамж нь холбогдох тоног төхөөрөмжийн үйл ажиллагаатай салшгүй холбоотой бол тухайн тоног төхөөрөмжийн нэг хэсэг байдлаар капиталжуулна.

Тайлант үеийн эцэст газар болон барилгаас бусад үндсэн хөрөнгийг өртгөөс нь хуримтлагдсан элэгдэл болон хуримтлагдсан үнэ цэнэ бууралтыг хассан дүнгээр хэмжсэн.

Дахин үнэлсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн газар болон барилгыг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд тэдгээрийн дахин үнэлсэн дүнгээр тайлагнах ба мэргэжлийн хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэлгээчний зах зээлийн бодит нотолгоонд үндэслэн дахин үнэлсэн өдрийн үндсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэнээс хуримтлагдсан элэгдэл болон хуримтлагдсан үнэ цэнэ бууралтыг хассан дүнгээр хэмждэг. Дансны үнэ ба бодит үнэ цэнийн хооронд материаллаг зөрүү гаргахгүй байх үүднээс тайлагналын үеийн эцэс бүрд хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлдог.

Дахин үнэлсэн үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг тухайн жилийн ашиг алдагдлаар тусгадаг. Дахин үнэлсэн хөрөнгийг худалдах эсвэл ашиглалтаас хасах үед дахин үнэлгээний санд үлдсэн нэмэгдлийг хуримтлагдсан ашиг руу шууд шилжүүлнэ.

Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой гарсан дараа үеийн зардал нь тухайн хөрөнгийн анх тооцсон бүтээмжийн түвшинг нэмэгдүүлэх замаар Групп-д эдийн засгийн ирээдүйн өгөөжийг авчрах магадлалтай үед зардлын дүнгээр хөрөнгийн дансны үнийг нэмэгдүүлдэг.

Бусад бүх худалдан авалтын дараа гарсан зардлуудыг гарсан тайлант үед нь зардлаар бүртгэнэ.

Газар болон дуусаагүй барилгаас бусад үндсэн хөрөнгийн өртөг эсвэл дахин үнэлсэн дүнгээс тэдгээрийн үлдэгдэл өртгийг хассан дүнг шулуун шугамын аргаар, ашиглалтын жилд нь элэгдүүлдэг. Тооцоолсон ашиглалтын жил, үлдэх өртөг болон элэгдлийг бодох аргыг тайлан гаргах өдрөөр хянаж үздэг ба тооцооллыг өөрчлөх шаардлагатай байвал нөлөөллийг нь ирэх жилүүдэд залруулдаг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.7 Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жил:

Барилга байгууламж	10 – 40 жил
Тоног төхөөрөмж	10 жил
Тавилга, эд хогшил	3 - 10 жил
Тээрийн хэрэгсэл	10 жил
Түрээсийн сайжруулалт	2 - 5 жил

Хөрөнгүүдийн ашиглалтын жил, үлдэгдэл өртөг болон элэгдүүлэх аргыг жил бүр хугацааны эцэст хянаж үзээд өөрчилж болох бөгөөд өөрчлөлтийг шууд хэрэгжүүлнэ.

Үндсэн хөрөнгийг ашиглалтаас хасах үед болон тухайн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн ашигласнаар ямар нэгэн эдийн засгийн үр өгөөж олохгүй гэж үзвэл үндсэн хөрөнгийн зүйлийг бүртгэлээс хасдаг. Үндсэн хөрөнгийн зүйлийг ашиглалтаас хассан, зарж борлуулснаас үүсэх ашиг алдагдлыг худалдан борлуулсан үнэ ба хөрөнгийн дансны үнэ хоёрын зөрүүгээр тодорхойлох ба тухайн жилийн ашиг алдагдалд тусгана.

2.8 Биет бус хөрөнгө

Ашиглагдах жил нь тодорхой, тусад нь худалдан авсан биет бус хөрөнгийг өртгөөс нь хуримтлагдсан элэгдэл ба үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан дүнгээр хэмжсэн. Биет бус хөрөнгийн хорогдлыг шулуун шугамын аргаар, биет бус хөрөнгийн ашиглалтын жилээр тооцоолсон. Тооцоолсон ашиглалтын жил болон элэгдэл бодох аргыг тайлан гаргах өдрөөр хянаж үздэг ба тооцооллыг өөрчлөх шаардлагатай байвал нөлөөллийг нь ирэх жилүүдэд залруулдаг.
Ашиглагдах жил нь тодорхойгүй, тусад нь худалдан авсан биет бус хөрөнгийг өртгөөс нь үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан дүнгээр хэмжсэн.

Биет бус хөрөнгийн ашиглалтын жил нь 3-аас 10 жил.

Биет бус хөрөнгийг ашиглалтаас хасах үед болон тухайн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн ашигласнаар ямар нэгэн эдийн засгийн үр өгөөж олохгүй гэж үзвэл хөрөнгийн зүйлийг бүртгэлээс хасдаг. Биет бус хөрөнгийн зүйлийг ашиглалтаас хассан, зарж борлуулснаас үүсэх ашиг алдагдлыг худалдан борлуулсан үнэ ба хөрөнгийн дансны үнэ хоёрын зөрүүгээр тодорхойлох ба тухайн жилийн ашиг алдагдалд тусгана.

2.9 Биет ба биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Тайлант үеийн эцэст биет хөрөнгийн дансны үнийг үнэ цэнэ бууралтын шинж тэмдэг илэрсэн эсэхийг тодорхойлох шалгалтад хамруулдаг. Хэрэв ийм шинж тэмдэг илэрсэн бол үнэ цэнэ бууралтын алдагдал (ийм алдагдал гарсан бол)-ыг тогтоохын тулд тухайн хөрөнгийн нөхөгдөх боломжтой үнийг тодорхойлно.

"Мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж"-д хуваарилах боломжийн бөгөөд тууштай суурь үзүүлэлтийг тодорхойлж чадвал аж ахуйн зориулалттай хөрөнгийг тодорхой "мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж"-д хуваарилах ба ийм боломжгүй бол хамгийн боломжийн бөгөөд тууштай ашиглах боломжтой суурь үзүүлэлтийг ашиглан хамгийн жижиг "мөнгөн орлого үүсгэгч нэгж"-д хамааруулан шалгадаг.

Үүнээс гадна хуваарилалтын боломжийн бөгөөд тогтвортой суурь үзүүлэлтийг тодорхойлсон үед байгууллагын хөрөнгүүдийг мөнгө үүсгэгч нэгжүүдэд хуваарилах бөгөөд эс бөгөөс хуваарилалтын боломжийн бөгөөд тогтвортой суурь үзүүлэлтийг гаргаж болох хамгийн жижиг мөнгө үүсгэгч нэгжүүдэд хуваарилна. Групп нь байгууллагын хөрөнгүүдийн үнэ цэнэ буурсан шинж байгаа эсэхийг тодорхойлно.

Хэрэв үнэ цэнэ буурсан шинж илэрвэл мөнгө үүсгэгч нэгж эсвэл байгууллагын хөрөнгө нь харьяалагдах бүлэг мөнгө үүсгэгч нэгжүүдийн хувьд нөхөгдөх дүнг тодорхойлж холбогдох мөнгө үүсгэгч нэгж эсвэл байгууллагын хөрөнгө нь харьяалагдах бүлэг мөнгө үүсгэгч нэгжүүдийн дансны үнэтэй тулгаж шалгана.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.9 Биет ба биет бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

Тухайн хөрөнгө эсвэл мөнгө үүсгэгч нэгжийн нөхөгдөх дүн нь түүний дансны үнээс бага байвал хөрөнгө эсвэл мөнгө үүсгэгч нэгжийн дансны үнийг нөхөгдөх дүнтэй ижил болгож бууруулна. Нөхөгдөх дүнд хуваарилах боломжгүй байгууллагын хөрөнгө эсвэл түүний тодорхой хэсгийн хувьд Групп нь байгууллагын хөрөнгө эсвэл түүний хэсгийг агуулсан бүлэг мөнгө үүсгэгч нэгжүүдийн дансны үнийг холбогдох бүлэг мөнгө үүсгэгч нэгжүүдийн нөхөгдөх дүнтэй харьцуулна. Үнэ цэнийн бууралтыг хуваарилахдаа эхэлж аливаа гүүдвиллийн (хэрэв хамааралтай бол) дансны үнийг бууруулах зорилгоор хуваарилах бөгөөд дараа нь бүлэг мөнгө үүсгэгчийн нэгжийн нэгж бүрийн дансны үнэд суурилан тэнцүү хэмжээгээр бусад хөрөнгөнд хуваарилна. Хөрөнгийн дансны үнийг түүний бодит үнэ цэнээс борлуулахтай холбоотой зардлыг (хэмжих боломжтой бол) хассан дүн, түүний ашиглалтын үнэ цэнэ (тодорхойлох боломжтой бол) хоёрын аль их дүнгээс бууруулахгүй. Бусад тохиолдолд хөрөнгөнд хуваарилж болох үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг мөнгө үүсгэгч нэгж эсвэл бүлэг мөнгө үүсгэгч нэгжид хамааралтай бусад хөрөнгөнд хуваарилна. Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг ашиг алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Үнэ цэнийн бууралт нь дараа тайлант үеүүдэд буцаагдсан бол хөрөнгийн (мөнгө үүсгэгч нэгж эсвэл бүлэг мөнгө үүсгэгч нэгж) дансны үнийг нөхөгдөх дүнгийн дахин тооцоолсон хэмжээ хүртэл нэмэгдүүлнэ. Гэхдээ уг нэмэгдүүлэлт нь хэрэв үнэ цэнийн бууралт гараагүй байсан бол өмнөх тайлант жилүүдэд тодорхойлогдох байсан нөхөгдөх дүнгээс хэтрэхгүй. Үнэ цэнийн бууралтын буцаалтыг ашиг алдагдлаар шууд хүлээн зөвшөөрнө.

2.10 Санхүүгийн хэрэгслүүд

Групп тухайн хэрэгслийн гэрээний нэг оролцогч тал болсон үед санхүүгийн хөрөнгө эсвэл санхүүгийн өр төлбөрийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд тусгадаг.

Санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийг анх бодит үнэ цэнээр нь бүртгэх болов ч гэрээт харилцагчидаас үүссэн авлагыг СТОУС 15-н дагуу анх бүртгэнэ. Санхүүгийн хэрэгсэл (бодит үнэ цэнээр бүртгэж, өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн ашиг алдагдлаар тусгадаг санхүүгийн хөрөнгө ба өрийн хэрэгслээс бусад)-ийг гаргах эсвэл худалдан авахтай шууд холбоотой гарсан зардлыг анх бүртгэлд тусгахдаа санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ дээр нэмж эсвэл ба өр төлбөрийн бодит үнэ цэнээс хасаж бүртгэнэ. Бодит үнэ цэнээр бүртгэж, өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн ашиг алдагдлаар тусгадаг санхүүгийн хөрөнгө ба өрийн хэрэгслийг гаргах эсвэл худалдан авахтай шууд холбоотой гарсан зардлыг шууд тухайн жилийн ашиг алдагдлаар бүртгэнэ.

2.11 Санхүүгийн хөрөнгө

Ердийн журмаар худалдах, худалдан авах санхүүгийн хөрөнгийг бодит гүйлгээ гарсан өдрөөр нягтлан бодох бүртгэлд тусгах эсвэл бүртгэлээс хасдаг. Ердийн журмаар худалдах, худалдан авах гэдэг нь тогтоосон хугацааны дотор эсвэл тухайн зах зээл дээр тогтсон дүрэм журмаар хөрөнгийг шилжүүлэх нөхцөлөөр санхүүгийн хөрөнгийг худалдах, худалдан авахыг хэлнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийг ангиллаас нь хамааран санхүүгийн хөрөнгийг анх бүртгэсний дараа хорогдуулсан өртгөөр эсвэл бодит үнэ цэнээр нь хэмждэг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.11 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.11.1 Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал

Дараах нөхцөлүүдийг хангасан өрийн хэрэглүүд нь дараа үеүдэд хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэнэ:

- Мөнгөн урсгалыг цуглуулахын тулд санхүүгийн хөрөнгийг эзэмших зорилготой бизнесийн загвараар эзэмшдэг;
- Зөвхөн үндсэн төлбөрийн төлөлт ба гэрээний нөхцөлөөр тодорхой заасан өдрөөрх төлөгдөөгүй үндсэн төлбөрийг үлдэгдэлд тооцсон хүүгийн төлбөрөөс бүрдэх төлбөрүүдийн мөнгөн урсгалыг тогтоосон хугацаанд хуваарийн дагуу хүлээн авах нөхцөлтэй байх.

Дараах нөхцөлүүдийг хангасан өрийн хэрэглүүдийг хэмжихдээ бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлогод тусгана (БҮЦБДО):

- Мөнгөн урсгалыг цуглуулахын тулд эсвэл арилжаалах зорилгоор санхүүгийн хөрөнгийг эзэмших зорилго бүхий бизнесийн загвараар эзэмшдэг;
- Тодорхойлон заасан өдрүүдэд зөвхөн төлөгдөөгүй үлдсэн үндсэн төлбөр ба хүү төлөлтийн мөнгөн урсгалыг хүлээн авах санхүүгийн хөрөнгийн гэрээний нөхцөлтэй байх

Бусад санхүүгийн хөрөнгийг хэмжихдээ бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн ашиг алдагдлаар тусгадаг (БҮЦАА).

Дээр дурдсанаас үл хамааран, Групп санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед дараах ангиллыг сонгон бүртгэж болно:

- Групп тодорхой шалгууруудыг хангасан тохиолдолд буцаах сонголтгүйгээр өмчийн хэрэглүүр дэх хөрөнгө оруулалтыг дараа үеүдэд хэмжихдээ бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор тусгана.
- Групп өрийн хэрэглүүрээрх хөрөнгө оруулалтыг хорогдуулсан өртөг эсвэл бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор (БҮЦБДО) бүртгэх зарчмыг сонгосон байсан болovч бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн ашиг алдагдлаар тайлагнах нь илүү тохиромжтой, бүртгэлийн нийцгүй байдлыг арилгана гэж үзэж байвал бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг тухайн жилийн ашиг алдагдлыг тусгаж болно (БҮЦАА).

Группийн санхүүгийн хөрөнгө нь хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгөөс бүрдэж байна.

Хорогдуулсан өртөг болон үр ашигт хүүгийн арга

Үр ашигт хүүгийн арга гэдэг нь санхүүгийн өрийн хорогдуулсан өртгийг тооцоолон, хүүгийн орлогыг хугацааны туршид хуваарилах арга юм.

Худалдаж авсан эсвэл бий болгосон үнэ цэнийн бууралт бүхий зээл ба авлагын санхүүгийн хөрөнгөөс бусад (анхлан хүлээн зөвшөөрөхдөө үнэ цэнэ нь буурсан хөрөнгө) санхүүгийн хөрөнгийн хувьд үр ашигт хүүгийн хувь нь ирээдүйд төлөхөөр тооцоолсон бүх мөнгөн төлбөр (үр ашигт хүүгийн хувьд нөлөөлөх бүхий л төлбөр хураамж, ажил гүйлгээний зардал, хөнгөлөлт урамшууллыг багтаасан)-ийг санхүүгийн өрийн гэрээний хугацааны эцэс гэхэд анх бүртгэсэн цэвэр дансны үнэтэй тэнцүү байхаар үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг хасахын өмнөх төлбөрийг өрийн хугацаа эсвэл шаардлагатай тохиолдолд түүнээс богино хугацаанд хуваарилахад хэрэглэдэг хүүгийн хувь юм.

Санхүүгийн хөрөнгийн хорогдуулсан өртөг гэдэг нь санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед хэмжсэн дүнгээс үндсэн төлбөрийн эргэн төлөлтийг хасаж, анхны дүн ба дуусгавар болох үеийн дүнгийн хооронд үүссэн аливаа зөрүүг үр ашигт хүүний арга ашиглан тооцсон хорогдуулгыг нэмж аливаа алдагдлын нөөцийг тохируулсан дүнгээр тодорхойлогдоно. Санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнэ нь аливаа алдагдлын нөөцөөр тохируулаагүй дүн байна.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.11 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.11.1 Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал (үргэлжлэл)

Хорогдуулсан өртөг болон үр ашигт хүүгийн арга (үргэлжлэл)

Хүүний орлогыг үр ашигт хүүний түвшин ашиглан дараа үеүдэд хорогдуулсан өртгөөр болон дэлгэрэнгүй орлогын тайланд ашиг алдагдлаар (БҮЦБДО) хэмжигдэх бүх өрийн хэрэгслүүдийн хувьд бүртгэдэг. Зээлийн үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгөнүүдийн хувьд дараа тайлант үед зээлийн үнэ цэнийн бууралт үүссэнээс бусад тохиолдолд хүүний орлогыг тухайн санхүүгийн хөрөнгийн нийт дансны үнэд үр ашигт хүүний түвшин ашиглах замаар тооцоолно. (доороос үзнэ үү)

Дараа тайлант үед зээлийн үнэ цэнийн бууралтад орсон санхүүгийн хөрөнгийн хувьд тухайн хөрөнгийн хорогдуулсан өртөгт үр ашигт хүүний түвшин ашиглах замаар тодорхойлно. Хэрэв дараа тайлант үед дээрх санхүүгийн хөрөнгийн зээлийн чанар сайжирч тухайн санхүүгийн хөрөнгө зээлийн үнэ цэнийн бууралтгүй болсон бол тухайн хөрөнгийн нийт дансны үнэд үр ашигт хүүний түвшинг ашиглан хүүний орлого хүлээн зөвшөөрнө.

Санхүүгийн хөрөнгийн зээлийн эрсдэл дараа тайлант үед сайжирч санхүүгийн хөрөнгө нь зээлийн үнэ цэнийн бууралтгүй болсон ч гэсэн тооцооллыг нийт сууриар буцаахгүй.

Хүүгийн орлогыг тайлант үеийн ашиг, алдагдлаар тайлагнадаг ба "санхүүгийн ба бусад орлогын хүүгийн орлого" хэсэгт ангилна.

2.11.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Групп хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдсэн өмчийн хэрэгслээрх хөрөнгө оруулалтад хүлээгдэж буй алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөн бүртгэдэг. Тухайн санхүүгийн хэрэгслийг хүлээгдэж буй алдагдлын дүн анх хүлээн зөвшөөрч бүртгэснээс хойш эрсдэлийн өөрчлөлтийг үнэлж тайлант хугацаа болгонд шинэчилнэ.

Групп дансны авлагад нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолон бүртгэдэг. СТОУС 9-ийн дагуу үнэ цэнийн бууралттай авлагаас бусад дансны авлагын үлдэгдэл нь 400 сая төгрөгөөс давсан бөгөөд даатгагдаагүй авлагыг тусгайлан үнэлж, үлдсэн авлагын дүнг хугацаа хэтэрсэн хоногт үндэслэн багцын аргаар тооцсон. Эдгээр санхүүгийн хөрөнгийн хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолохдоо алдагдлын түүхэн мэдээллийг зээлдэгчдэд тусгайлан тодорхойлсон хүчин зүйлс, үндсэн үйл ажиллагаа явуулж буй зах зээлийн нөхцөл байдал, одоогийн болон ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллийг тайлагналын өдрөөр харгалзан тохируулсан матрицыг ашиглан тооцоолж болох бөгөөд уг тооцоололд тохиромжтой гэж үзвэл мөн мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийг харгалзан үзэж болно.

Нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй алдагдал нь санхүүгийн хэрэгслийн хүлээгдэж буй нийт хугацааны туршид гарах бүхий л боломжит дефаулт үйл явдлаас үүсэх алдагдлыг илэрхийлнэ.

(i) Зээл ба авлагын эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт

Санхүүгийн хэрэгслийн зээлийн эрсдэл нь анх бүртгэлд тусгаснаас хойш мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өссөн эсэхийг үнэлэхдээ Групп анх бүртгэлд тусгасан өдрийн санхүүгийн хэрэгслээс үүссэн эрсдэлийг, тайлант өдрөөрх эрсдэлийн дүнтэй харьцуулдаг. Энэхүү үнэлгээг хийхдээ Групп үндэслэлтэй бөгөөд дэмжигдэхүйц тоон болон чанарын мэдээллийн аль алиныг нь харгалзан үзэх ба эдгээр нь түүхэн туршлага болон өндөр хүчин чармайлт, өртөг шаардахааргүйгээр олж авах боломжтой ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллүүд байна.

Ирээдүйг таамаглаж буй мэдээлэл нь Группийн зээлдэгчийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг салбарын ирээдүйн хэтийн төлөвийг агуулсан, эдийн засгийн шинжээчийн тайлангаас авсан мэдээлэл болон санхүүгийн шинжээч, засгийн газрын байгууллага, холбогдох судалгааны байгууллага, бусад ижил төстэй байгууллагаас гаргасан мэдээллүүд болон Группийн үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой эдийн засгийн бодит болон урьдчилан таамагласан янз бүрийн гадаад эх сурвалжийн мэдээллүүдийг авч үздэг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.11 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.11.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

Зээл ба авлагын эрсдэл нь анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өссөн эсэхийг үнэлэхдээ дараах мэдээллийг харгалзан үзнэ:

- Санхүүгийн хэрэгслийн гадаад (хэрэв байгаа бол) эсвэл дотоод зээл ба авлагын үнэлгээний бодит эсвэл хүлээгдэж буй мэдэгдэхүйц бууралт;
- Тухайн санхүүгийн хэрэгслийн гадаад зах зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүдийн бууралт. Үүнд: ижил төстэй хэрэглүүрийн өгөөжийн түвшин ихээхэн ялгаатай байх, зээл ба авлагын эрсдэлийг солилцох гэрээний үнэ эсвэл шаардагдах цаг хугацаа болон үргэлжлэх байдлын улмаас санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ нь хорогдуулсан өртгөөсөө бага байх зэрэг юм.
- Одоо байгаа эсвэл урьдчилан таамагласан бизнест нөлөөлж болохуйц сөрөг өөрчлөлт, зээлдэгчийн өрийг эргэн төлөх чадварыг бууруулж болзошгүй нөлөөлөх санхүүгийн эсвэл эдийн засгийн нөхцөл байдлууд;
- Зээлдэгчийн үйл ажиллагааны бодит эсвэл хүлээгдэж буй үр дүнгийн мэдэгдэхүйц бууралт;
- Зээлдэгчийн бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт;
- Зээлдэгчийн хууль эрх зүй, эдийн засаг, технологийн орчинд гарч буй бодит буюу хүлээгдэж буй томоохон сөрөг өөрчлөлтүүд нь төлбөрийн үүргээ биелүүлэх чадварыг мэдэгдэхүйцээр бууруулах.

Дээрх үнэлгээний үр дүнгээс үл хамааран Групп анх бүртгэлд тусгаснаас хойш гэрээний төлбөр 30 хоногоос дээш хугацаагаар хэтэрсэн үед санхүүгийн хөрөнгийн зээл ба авлагын эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээгээр нэмэгдсэн гэж үзнэ. Хэрвээ зээл ба авлагын эрсдэл мэдэгдэхүйцээр нэмэгдээгүйг илтгэх үндэслэлтэй бөгөөд дэмжигдэхүйц нотолгоо байгаа тохиолдолд эрсдэлийг мэдэгдэхүйцээр нэмэгдсэн гэж үзэхгүй байж болно.

Хэрэв санхүүгийн хэрэгсэл нь тайлант өдрөөр эрсдэлийн түвшин бага гэж тодорхойлогдсон бол дээр дурдсанаас үл хамааран Групп санхүүгийн хэрэгслийн зээл ба авлагын эрсдэл анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш мэдэгдэхүйц өсөлт гараагүй гэж үздэг. Санхүүгийн хэрэгсэл нь дараах нөхцөлд зээл ба авлагын эрсдэл бага гэж тодорхойлогдоно:

- Санхүүгийн хэрэгсэл нь эргэн төлөгдөхгүй байх эрсдэл багатай,
- Зээлдэгч ойрын хугацаанд гэрээний мөнгөн урсгалын үүргийг биелүүлэх бүрэн чадавхтай, мөн
- Урт хугацаанд эдийн засгийн болон бизнесийн нөхцөл байдалд гарах сөрөг өөрчлөлт нь зээлдэгч гэрээний мөнгөн урсгалын үүргээ биелүүлэх чадварыг бууруулж болзошгүй боловч энэ нь заавал бууруулна гэж тооцохгүй байж болно.

Хэрэв Группийн хөрөнгө нь дэлхийн түвшинд танигдсан зээл ба авлагын үнэлгээний тодорхойлолттой нийцсэн эсвэл хөндлөнгийн үнэлгээний мэдээллийн олдоц хомс тохиолдолд, дотооддоо "хэвийн" гэж үнэлсэн санхүүгийн хөрөнгийг эрсдэл багатай гэж үзнэ. Хэвийн" гэсэн үнэлгээ нь оролцогч тал санхүүгийн хувьд өндөр чадавхтай бөгөөд өнгөрсөн хугацаанд хугацаа хэтэрсэн төлөгдөөгүй үүрэг үүсээгүй байхыг хэлнэ.

Групп зээл ба авлагын эрсдэлд мэдэгдэхүйц өсөлт гарсан эсэхийг тодорхойлоход ашигласан шалгуурууд нь зээл ба авлагын төлөгдөх хугацаа хэтрэхээс өмнө эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлтийг тодорхойлох үр ашигтай үзүүлэлтүүд гэдгийг тогтмол хянадаг ба шаардлагатай тохиолдолд өөрчилдөг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.11 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.11.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

(ii) Дефаултын тодорхойлолт

Групп дотоод удирдлагын зорилгоор түүхэн туршлагад үндэслэн зээл ба авлагын эрсдэлийн дараах шалгууруудын аль нэгийг нь хангасан санхүүгийн хөрөнгүүд нь нөхөгдөх боломжгүй болсон үед үүнийг дефаулт үйл явдал гэж үздэг.

Зээлдэгч гэрээнд заасан санхүүгийн харьцаа үзүүлэлтүүдийг зөрчсөн тохиолдолд; эсвэл зээлдэгчийн талаар дотооддоо боловсруулсан эсвэл гадаад эх сурвалжаас авсан мэдээлэл нь зээлдэгч бусад зээлдүүлэгчдэд болон Групп-д зээл ба авлагаа бүрэн эргүүлэн төлөх магадлал багатайг илэрхийлж буй тохиолдолд (Группийн эзэмшиж буй барьцаа хөрөнгийг харгалзан үзэхгүй).

Дээрх шалгуураас үл хамааран Группийн санхүүгийн хөрөнгийн төлбөр төлөх хугацаа 90 хоногоос дээш хугацаагаар хэтэрсэн бол дефаулт үйл явдал гэж үзнэ. Хэрвээ гэрээнд заасан үүргээ биелүүлэхэд нэмэлт хугацаа хэрэгтэй болсныг батлах үндэслэлтэй бөгөөд дэмжигдэхүйц мэдээлэл байгаа бол дээрх тодорхойлолтод хамаарахгүй байж болно.

(iii) Зээл ба авлагын үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгүүд

Нэг болон түүнээс дээш үйл явдал тухайн санхүүгийн хөрөнгөөс хүлээн авахаар тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн урсгалд сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй тохиолдолд тухайн санхүүгийн хөрөнгө нь зээл ба авлагын үнэ цэнийн бууралттай гэж үзнэ. Дараах тодорхойлолтууд нь санхүүгийн хөрөнгийн зээл ба авлагын үнэ цэнэ буурсан илэрхий нотолгоо болох юм:

- Үнэт цаас гаргагч эсвэл зээлдэгч талд томоохон хэмжээний санхүүгийн хүндрэл үүссэн;
- Гэрээний үүргээ биелүүлэхгүй байх, тухайлбал эргэн төлөлтийг төлбөрийн хугацааг хэтрүүлэх эсвэл төлөх чадамжгүй болох (дээр дурдсан (ii)- ийг харна уу);
- Зээлдэгчийн санхүүжүүлэгч нь зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлтэй байдлаас үүссэн эдийн засгийн болон гэрээний шалтгааны улмаас зээлдэгчидтэй тохирсон үүрэг амлалтаа хэрэгжүүлэх боломжгүй болох;
- Зээлдэгч нь дампуурлаа зарлах эсвэл санхүүгийн хувьд дахин бүтцийн өөрчлөлт хийх магадлалтай болсон;
- Санхүүгийн хүндрэлээс болж тухайн санхүүгийн хөрөнгийн идэвхтэй зах зээл байхгүй болох.

(iv) Бүртгэлээс хасах

Групп санхүүгийн хөрөнгийг зээлдэгч нь томоохон санхүүгийн хүндрэлд орсон ба зээлдэгчийн татан буугдах эсвэл дампуурах үйл явц эхэлсэн, авлага төлөгдөх хугацаа 2 жилээс дээш хугацаагаар хэтэрсэн зэрэг үйл явдлын аль нэг нь бий болсон үед буюу авлагын эргэн төлөлт хийгдэх бодит боломж байхгүй болсон үед бүртгэлээс хасна. Бүртгэлээс хасагдсан санхүүгийн хөрөнгийг Группийн бодлогын дагуу авлага цуглуулах үйл явц хийгдэж, хуулийн дагуу шаардлагатай арга хэмжээг авч болно. Бүртгэлээс хасагдсан авлага нь эргэн төлөгдсөн тохиолдолд тайлант жилийн ашиг, алдагдлын тайланд тусгана.

(v) Хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх, хэмжих

Хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдал нь төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (тухайлбал төлбөрийн чадваргүй болсон үе дахь алдагдлын далайц), алдагдал үүсэх магадлал болон эрсдэлд өртөх боломжтой зээл ба авлагын дүнгийн үржвэр юм. Төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал болон алдагдал үүсэх магадлалын үнэлгээ нь ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллээр залруулагдсанг дээр өгүүлсэнчлэн түүхэн мэдээлэлд үндэслэгддэг.

Тайлагналын өдрийн байдлаар дансны үнээрээ толилуулагдсан эрсдэлтэй зээл ба авлагын санхүүгийн хөрөнгийг Группийн зээлдэгчийн ирээдүйд шаардагдах санхүүжилтийн хэмжээ болон ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллүүд ашиглан тодорхойлно.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.11 Санхүүгийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

2.11.2 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

(v) Хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх, хэмжих (үргэлжлэл)

Тайлангийн өдрөөрх эрсдэлд өртөх магадлалтай зээл ба авлага нь тухайн санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнээрээ илэрхийлэгдсэн.

Санхүүгийн хөрөнгийн хувьд хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдал нь гэрээний дагуу Группийн хүлээн авах эрх бүхий нийт мөнгөн урсгал болон Группийн хүлээн авахаар тооцоолсон бүх мөнгөн гүйлгээг үр ашигт хүүгийн аргаар дискаунтчилсан дүнгийн зөрүүгээр тооцоологддог.

Хэрэв өмнөх тайлант үед санхүүгийн хэрэгслийн алдагдлын нөөц сан нь нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлаар хэмжигдсэн хэдий ч тайлант жилийн эцэст нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлын шалгуурыг хангаагүй бол Групп хялбарчилсан аргачлал ашигласан хөрөнгөөс бусад санхүүгийн хөрөнгийн хувьд тайлант жилийн эцсээрх 12 сарын хүлээгдэж буй зээл ба авлагын алдагдлыг тооцоолдог.

Групп санхүүгийн бүх хэрэгслийн үнэ цэнийн өсөлт бууралтыг тухайн холбогдох дансаар дамжуулан залруулж бүртгэнэ.

2.11.3 Санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасах

Санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрх дуусгавар болсон эсвэл санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрх ба хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой бүх эрсдэл болон өгөөжийг бусдад шилжүүлсэн.

Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасахдаа тухайн хөрөнгийн дансны үнэ ба хүлээн авсан дүн болон авлагын нийлбэрийн зөрүүг ашиг алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

2.12 Санхүүгийн өрийн ба өмчийн хэрэгсэл

2.12.1 Өр төлбөр эсвэл өмчийн хэрэгслээр ангилах

Өрийн болон өмчийн хэрэгслийг тэдгээрийн гэрээгээр хүлээсэн нөхцөлийн бодит байдал ба санхүүгийн өр төлбөр болон өмчийн хэрэгслийн тодорхойлолтод үндэслэн өр эсвэл өмчийн хэрэгслээр ангилдаг.

2.12.2 Өмчийн хэрэгсэл

Группийн бүх хөрөнгөөс өр төлбөрийг хассаны дараа үлдэх хэсгээс хувь хүртэх нөхцөл бүхий аливаа гэрээг өмчийн хэрэгсэл гэдэг. Группээс гаргаж байгаа өмчийн хэрэгслийг хүлээн авсан мөнгөнөөс санхүүгийн хэрэгслийг гаргахтай холбоотой шууд зардлыг хассан дүнгээр хэмжиж бүртгэдэг.

2.12.3 Санхүүгийн өр төлбөр

Бүх санхүүгийн өр төлбөрийг анх бүртгэсний дараа үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр бүртгэдэг. Группийн санхүүгийн өр төлбөр нь үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хэрэгслүүдээс бүрддэг.

2.12.3.1 Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр

Үр ашигт хүүгийн арга гэдэг нь санхүүгийн өр төлбөрийн хорогдуулсан өртгийг тооцож, холбогдох хугацааны туршид хүүгийн зардлыг хуваарилах арга юм. Үр ашигт хүүгийн хувь нь ирээдүйд төлөхөөр тооцоолсон бүх мөнгөн төлбөр (үр ашигт хүүгийн хувьд нөлөөлөх бүхий л төлбөр хураамж, ажил гүйлгээний зардал, хөнгөлөлт урамшууллыг багтаасан) -ийг санхүүгийн өр төлбөрийн хугацааны туршид эсвэл шаардлагатай тохиолдолд түүнээс богино хугацаанд хорогдуулахад хэрэглэдэг хүүгийн хувь юм.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.12 Санхүүгийн өрийн ба өмчийн хэрэгсэл (үргэлжлэл)

2.12.3 Санхүүгийн өр төлбөр (үргэлжлэл)

2.12.3.2 Санхүүгийн өр төлбөрийг данснаас хасах

Групп нь санхүүгийн өр төлбөрийг зөвхөн гэрээний үүрэг биелэгдсэн, цуцлагдсан эсвэл гэрээний хугацаа дууссан тохиолдолд данснаас хасна. Данснаас хасч буй санхүүгийн өр төлбөрийн дансны үнэ ба төлсөн дүн болон өглөгийн нийлбэрийн зөрүүг ашиг алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

2.13 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт

СТОУС 15-ын дагуу Групп нь гэрээнд заасан гүйцэтгэлийн үүрэг хангагдсан буюу бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хяналтыг худалдан авагч талд шилжүүлсэн тохиолдолд орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

Гүйцэтгэлийн үүрэг гэдэг нь өөр хоорондоо ялгаатай бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг (бараа үйлчилгээний багц) нийлүүлэх үүргийг хэлнэ.

Дараах шалгууруудын аль нэг нь хангагдсан тохиолдолд Групп холбогдох гүйцэтгэлийн үүргийг тодорхой хугацааны туршид биелэгдэх гүйцэтгэлийн үүрэг гэж үзэж тэрхүү хугацааны туршид орлогоо хэсэгчлэн хүлээн зөвшөөрнө. Үүнд:

- Групп гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлсэн цаг хугацаатай зэрэгцэн, уг ажлын гүйцэтгэлээр дамжуулан худалдан авагч үр өгөөж хүртэх;
- Группийн гүйцэтгэлийн үүргийн биелэлт нь ямар нэг хөрөнгийг бий болгодог эсвэл хөрөнгийн үнэ цэнийг нэмэгдүүлдэг бөгөөд уг хөрөнгө бий болсон эсвэл үнэ цэнэ нь нэмэгдэх бүрд худалдан авагч хяналтыг өөртөө авах;
- Группийн гүйцэтгэлийн үүргийн биелэлтээр дамжин бий болж буй хөрөнгийг Групп ашиглаж үр өгөөж хүртэх боломжгүй хэдий ч гүйцэтгэлийн үүрэг хангагдах бүрд төлбөр хүлээн авах эрхтэй байх.

Бусад тохиолдолд, худалдан авагч нь өөр хоорондоо ялгаатай бүтээгдэхүүн эсвэл үйлчилгээний хяналтыг авах үед тодорхой нэг хугацаанд хангагдах гүйцэтгэлийн үүрэг гэж үзэж орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

Орлогыг худалдан авагчтай байгуулсан гэрээний дагуу Группийн хүлээн авах эрхтэй гэж үзэж буй төлбөрийн дүнд үндэслэн хэмжинэ. Групп нь гэрээнд заасан гүйцэтгэлийн үүрэг хангагдсан буюу тусгайлан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хяналтыг худалдан авагч талд шилжүүлсэн тохиолдолд орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

Гэрээний хөрөнгө нь хөрөнгийг худалдан авагчид шилжүүлсэн боловч бүтээгдэхүүн эсвэл үйлчилгээтэй холбоотой төлбөрийг Групп хүлээн авах эрх үүсээгүй үед бий болох хөрөнгө юм. Уг гэрээний хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтыг СТОУС 9-ийн дагуу хэмжинэ. Авлага нь тодорхой хугацааны дотор төлөгдөх, цаг хугацаанаас өөр хүчин зүйлээс хамааралгүй, төлбөр хүлээн авах эрх юм.

Гэрээний өр төлбөр нь худалдан авагчаас төлбөр хүлээн авсан боловч худалдан авагчид барааг шилжүүлэх эсвэл үйлчилгээ үзүүлэх (төлөх ёстой төлбөрийн хэмжээ) Группийн үүргийг илэрхийлнэ.

Нэг гэрээтэй холбоотой гэрээний хөрөнгө ба гэрээний өр төлбөрийг цэвэр дүнгээр нь тайлагнана.

Группийн орлого нь дараах үндсэн эх үүсвэрээс бүрддэг:

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

a) Барааны борлуулалт;
b) Үйлчилгээний орлого;
c) Бусад орлого.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.13 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт (үргэлжлэл)

2.13.1 Барааны борлуулалт

Групп нэхмэл, оёмол болон сүлжмэл ноолууран бүтээгдэхүүнийг жижиглэнгийн болон бөөний худалдан авагчдад борлуулдаг.

Бөөний худалдан авагчид хийсэн борлуулалтыг тухайн бүтээгдэхүүний хяналтыг худалдан авагчид шилжүүлсэн үед бүртгэдэг. Хяналт шилжсэн гэдэг нь бүтээгдэхүүнийг бөөний худалдан авагчид хүргэсэн, бөөний худалдан авагч нь тухайн бүтээгдэхүүний борлуулалтын суваг болон бүтээгдэхүүний үнэтэй холбоотой шийдвэр гаргах эрх худалдан авагчид бүрэн шилжсэнийг хэлнэ. Бөөний худалдан авагчтай байгуулсан гэрээнд заасан тодорхой цэгт барааг хүргүүлсэн, бараатай холбоотой бүхий л эрсдэл бөөний худалдан авагчид шилжсэн, худалдан авагч гэрээнд заасан барааг хүлээн авснаа зөвшөөрсөн зэрэг барааны өмчлөл ба эрсдэлтэй холбоотой бүх нөхцөл биелсэн үед барааг худалдан авагчид хүргэсэн гэж үзнэ.

Барааг худалдан авагчид хүргэсэн тухайн цаг үед буюу төлбөрийг хүлээн авах нь тодорхой бөгөөд төлбөрийг хүлээн авах нь зөвхөн цаг хугацааны асуудал болсон үед авлагыг бүртгэнэ.

Жижиглэн худалдааны борлуулалтын орлогыг барааны хяналтыг шилжүүлсэн үед буюу худалдан авагч дэлгүүрт барааг худалдан авсан үед бүртгэнэ. Худалдан авагч барааг худалдан авмагц гүйлгээний төлбөрийг нэхэмжилдэг.

Группийн бодлогын дагуу жижиглэнгийн худалдан авагчид худалдан авсан бараагаа 7 хоногийн дотор, бөөний худалдан авагчид гэрээгээр тохирсон хязгаарт багтаан буцаах эрхтэй. Тиймээс гэрээний өр төлбөр (буцаагдах боломжит өр төлбөр) болон буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө (эргэлтийн хөрөнгөөр тайлагнагдсан)-ийг буцаагдах боломжит дүнд үндэслэн бүртгэнэ.

Групп буцаагдах боломжит дүнг түүхэн мэдээлэл болон хуримтлуулсан туршлага дээрээ үндэслэн тооцоолдог.

Хувьсах төлбөртэй холбогдсон тодорхойгүй хүчин зүйлс нь хожим тодорхой болоход хүлээн зөвшөөрөгдсөн орлогын дүнд материаллаг нөлөөгүй бол хувьсах төлбөрийн тооцоолсон дүнг ажил гүйлгээний үнэд оруулан тооцно.

2.13.2 Үйлчилгээний орлого

Үйлчилгээний орлого нь холбоотой талууд болон бусад харилцагчдад үзүүлсэн хуурай цэвэрлэгээ болон оёдлын үйлчилгээтэй холбоотой.

Групп гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлэх үед уг гүйцэтгэлээр дамжуулан харилцагч үр өгөөж хүртэлх болон хяналтыг нэгэн зэрэг шилжүүлэн авснаар борлуулалтын орлогыг үйлчилгээ үзүүлж буй хугацааны туршид хүлээн зөвшөөрнө.

Гүйцэтгэлийн үүргийн ахиц дэвшлийг гарцын аргаар хэмжих бөгөөд тодорхой өдөр хүртэл харилцагчид шилжүүлсэн бараа, үйлчилгээний бодит үнэ цэнийг Группийн гэрээний дагуу шилжүүлэхээр амласан үлдсэн бараа, үйлчилгээнд ногдох дүнгээр орлого хүлээн зөвшөөрнө.

2.13.3 Бусад орлого

Бусад орлого нь түүхий эд материал болон хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүнийг дотоодын харилцагчдад борлуулсантай холбоотой.

Бүтээгдэхүүнийг Группийн агуулахаас илгээж, бүтээгдэхүүний хяналтыг харилцагч авах үед бусад орлогыг хүлээн зөвшөөрдөг. Борлуулалтын нэхэмжлэхийн дагуу тодорхой нэг хугацаанд орлого хүлээн зөвшөөрдөг. Орлогыг Группийн харилцагчтай байгуулсан гэрээгээр авах эрхтэй хүлээгдэж буй төлбөрийг үндэслэн хэмжинэ.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING & APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.13 Орлого хүлээн зөвшөөрөлт (үргэлжлэл)

2.13.3 Бусад орлого (үргэлжлэл)

Групп нь гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлж, тухайлбал бараа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хяналтыг харилцагчид шилжүүлж, ялангуяа бараа харилцагчийн тодорхой байршилд (хүргэлт) хүргэгдсэн үед бусад орлогыг хүлээн зөвшөөрнө.

2.13.4 Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө болон өр төлбөр

Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө

Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө нь харилцагчаас буцаагдаж ирэхээр хүлээгдэж буй барааг хүлээн авах Группийн эрхийг илэрхийлнэ. Хөрөнгийг барааны өмнөх дансны үнээс буцаагдаж ирэх барааны боломжит үнийн бууралтыг багтаасан барааг буцаах үед гарах хүлээгдэж буй зардлыг хасч хэмжинэ. Групп буцаагдахаар хүлээгдэж буй барааны хөрөнгийн хэмжилтэд орох аливаа өөрчлөлт болон үнэ цэнийн аливаа нэмэлт бууралтыг байгаа эсэхийг үнэлж шинэчилдэг. Буцаалтын дүнг тооцоолохын тулд Групп хүлээгдэж буй үнэ цэнийн аргыг ашиглан багцын түвшин дэх буцаалтын тоо хэмжээг өөрийн хуримтлагдсан түүхэн туршлагад үндэслэн тодорхойлдог. Өмнөх жилүүдэд тогтмол хэмжээний барааны буцаалт хийгдэж байсан тул мэдэгдэхүйц хэмжээний орлогын буцаалт бүртгэгдэх магадлал бага байна гэж үздэг.

Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр

Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр нь харилцагчаас хүлээн авсан нийт төлбөр (эсвэл авлага) эсвэл төлбөрийн зарим хэсгийг буцаан олгох үүрэг хариуцлага бөгөөд Групп харилцагчид буцаан олгоно гэж хүлээгдэж буй тооцоолсон дүнгээр хэмжигдэнэ. Групп тайлант үе бүрийн эцэст буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр (ба гүйлгээний үнийн харгалзах өөрчлөлт)-ийн тооцооллыг шинэчилдэг.

2.14 Түрээс

2.14.1 Түрээсийн тодорхойлолт (СТОУС 16 *Түрээс*-ийг анх хэрэгжүүлэх үед. Тодруулга 4.1)

Хэрвээ тодорхой төлбөртэйгээ тогтсон хугацааны туршид, тодорхой хөрөнгийг ашиглаж, хянах эрх үүссэн бол тухайн гэрээг түрээсийн гэрээ эсвэл уг гэрээнд түрээсийн зүйл агуулагдсан байна гэж үзнэ.

СТОУС 16-г анх хэрэгжүүлэх үед эсвэл дараа нь бизнес нэгдэлтэй холбоотойгоор үүссэн болон өөрчилсөн гэрээнүүдийг Групп СТОУС 16-д тодорхойлсны дагуу гэрээ нь түрээсийн гэрээ эсвэл түрээсийн зүйл агуулагдсан эсэхийг гэрээг өөрчилсөн өдөр эсвэл худалдан авалтын өдрийн аль тохиромжтой өдрөөр үнэлнэ. Гэрээний нөхцөл дараа нь өөрчлөгдөөгүй бол дахин үнэлэх шаардлагагүй.

2.14.2 Түрээслэгч - Групп (СТОУС 16 *Түрээс*-ийг анх хэрэгжүүлэх үед Тодруулга 4.1)

Гэрээний зүйл тус бүрийн төлбөрийн хуваарилалт

Групп нь түрээсийн зүйл ба нэмэлтээр нэг эсвэл түүнээс дээш түрээс эсвэл түрээсийн бус зүйл агуулсан гэрээний хувьд түрээсийн зүйлийн гэрээ нэг бүрийн төлбөрийг түрээсийн ба түрээсийн бус зүйлсийн нэг бүрийн үнийн нийлбэр дээр суурилан хуваарилна.

Богино хугацаат түрээс ба бага үнэтэй хөрөнгийн түрээс

Групп нь гэрээний хугацаа нь 12 сар ба түүнээс бага хугацаанд түрээслэх худалдан авах нөхцөлгүй дэлгүүр болон агуулахуудын түрээсийг богино хугацаат түрээсээр хүлээн зөвшөөрнө. Бага үнэтэй богино хугацаат түрээсийн төлбөр ба бага үнэтэй хөрөнгийн түрээсийг мөн адил хүлээн зөвшөөрнө. хөрөнгийг түрээсийг шулуун шугамын арга эсвэл бусад системчлэгдсэн аргууд дээр суурилан түрээсийн хугацаанд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.14 Түрээс (үргэлжлэл)

Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө

Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн өртөгт дараах зүйлс багтана:

- Түрээсийн өр төлбөрийн анх тооцсон дүн;
- Түрээс эхлэснээс эсвэл эхлэхээс өмнө төлсөн түрээсийн төлбөрөөс түрээснээс авсан урамшууллыг хассан дүн;
- Группээс гарсан анхдагч шууд зардлууд; болон
- Түрээсийн шаардсан нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор тодорхой хөрөнгийг буулгах, нүүлгэх, хөрөнгө байрлах газрыг сэргээх эсвэл тухайн хөрөнгийг сэргээхэд Группээс гарсан зардлын тооцоолсон дүн.

Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг өртгөөс нь үнэ цэнийн бууралт болон хуримтлагдсан элэгдлийг хассан дүнгээр хэмждэг ба түрээсийн өр төлбөрт хийгдсэн аливаа өөрчлөлтөөр залруулдаг.

Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг санхүүгийн байдлын үнэлсэн хамгийн бага хугацаанд шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ.

Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд тусдаа мөрөөр толилуулна.

Буцаан авах түрээсийн барьцаа

Төлөгдсөн буцаан авах түрээсийн барьцааг СТОУС 9 Санхүүгийн хэрэглүүр-ийн дагуу бодит үнэ цэнээр нь анх хүлээн зөвшөөрнө. Анх хүлээн зөвшөөрсөн бодит үнэ цэнийн залруулга нь нэмэлт түрээсийн төлбөр байх ба ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн өртөгт оруулан бүртгэнэ.

Түрээсийн өр төлбөр

Групп нь түрээс эхлэсэн өдрөөр төлөгдөөгүй байсан түрээсийн төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнээр түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрнө. Түрээсийн өр төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнийг тооцоход Групп нь түрээсийн хүүгийн түвшин тодорхойлох боломжгүй үед түрээс эхлэх өдрөөр түрээсийн гэрээний нуугдмал хүү мэдэгдэхгүй бол өсөн нэмэгдэх хүүг ашиглана.

Түрээсийн төлбөрт дараах зүйлс багтана:

- тогтмол төлбөрүүдээс (бодит тогтмол төлбөрүүд) түрээсийн урамшууллыг хассан дүн;
- гэрээ эхлэх өдрөөр үнийн индекс эсвэл ханшийг ашиглан тодорхойлогдсон үнийн индекс эсвэл ханшнаас хамааралтай хувьсах түрээсийн төлбөрүүд;
- үлдэх өртгийн баталгаагаар Группээс төлөгдөх боломжтой төлбөрийн дүн;
- худалдан авах нөхцөлтэй үед худалдан авалтын боломжит үнэ;
- түрээсийн гэрээнд Групп нь түрээсийн хугацааг цуцлах эрхтэй үед түрээсийн гэрээг цуцлахад үүсэх торгууль.

Хувьсах төлбөртэй түрээсийн төлбөрийг гэрээ хэрэгжиж эхэлсэн өдрөөрх түрээсийн зах зээлийн үнээр анх хүлээн зөвшөөрнө. Үнийн индекс эсвэл ханшнаас хамааралгүй хувьсах түрээсийн төлбөрийг түрээсийн өр төлбөр ба ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн дүнд оруулахгүй ба түрээсийн төлбөр гарсан тохиолдолд эсвэл нөхцөлд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.14 Түрээс (үргэлжлэл)

Гэрээ хэрэгжиж эхлэснээс хойш түрээсийн өр төлбөрийг хүүний өсөлт ба түрээсийн төлбөрийн дүнгээр тохируулна.

Дараах тохиолдолд Групп нь түрээсийн өр төлбөрийг (ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгөтэй холбоотой залруулгын хамт бүртгэж) дахин хэмжинэ:

- Түрээсийн хугацаа өөрчлөгдсөн эсвэл худалдан авах нөхцөлтэй гэрээтэй үед дахин үнэлгээ хийсэн өдрөөрх хорогдуулалтын түвшинг ашиглан хорогдуулсан түрээсийн төлбөрөөр хэмжигдэх түрээсийн өр төлбөрийг дахин үнэлж өөрчлөлт орсон;
- Анх ашигласан хоргдуулалтын түвшинг ашиглан хорогдуулсан түрээсийн төлбөрөөр хэмжигдэх түрээсийн өр төлбөрийг тодорхойлох үед гарсан баталгаат үлдэх өртөгт нөлөөлсөн түрээсийн зах зээлийн боломжит төлбөрийн түрээсийн зах зээлийн түвшин өөрчлөгдсөнөөр түрээсийн төлбөр өөрчлөгдсөн.

Түрээсийн өр төлбөрийг санхүүгийн байдлын тайланд тусад нь толилуулж, холбогдох тодруулгыг мөн тусад нь харуулна.

Түрээсийн гэрээний өөрчлөлт

Групп нь дараах тохиолдолд түрээсийн өөрчлөлтийг тусдаа түрээсээр бүртгэнэ:

- өөрчлөлт нь нэмэлтээр нэг болон түүнээс дээш тодорхой хөрөнгө ашиглах эрх үүсгэж, түрээсийн зүйлийг нэмэгдүүлсэн; ба
- түрээсийн үзүүлэлтүүд нь түрээсийн гэрээ тус бүр дээр тусгайлан заасан нөхцөл үүссэн үед түрээсийн зүйлийг нэмэгдүүлэхэд хэмжигдэхүйц нэг бүрийн үнээр өссөн.

Групп нь тусдаа түрээсээр бүртгэгдэхгүй түрээсийн өөрчлөлтийн хувьд өөрчлөгдсөн түрээсийн гэрээний хугацааг харгалзан өөрчлөлт орсон өдрөөрх шинэчлэгдсэн хорогдуулалтын түвшинг ашиглан шинэчлэгдсэн түрээсийн төлбөрийг хорогдуулан түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрнө.

Групп нь түрээсийн өр төлбөр шинэчлэгдсэн тохиолдолд ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн дүнг тохируулж бүртгэнэ. Өөрчлөгдсөн түрээсийн гэрээнд түрээсийн зүйл ба нэмэлтээр нэг эсвэл түүнээс дээш түрээс эсвэл түрээсийн бус зүйл агуулсан гэрээний хувьд түрээсийн зүйлийн гэрээ нэг бүрийн төлбөрийг түрээсийн зүйлийн холбогдох нэг бүрийн үнэ ба түрээсийн бус зүйлийн нэг бүрийн үнийн нийлбэр дээр суурилан хуваарилна.

2.14.3 Түрээслэгч

Түрээсийн гэрээгээр эрсдэл өгөөжийг түрээслэгчид шилжүүлж байгаа бол түрээсийг санхүүгийн түрээсээр ангилна. Дээрхээс бусад бүх түрээс нь үйл ажиллагааны түрээсээр ангилагдана.

Үйл ажиллагааны түрээсийн төлбөрийг түрээсийн хугацаанд шулуун шугамын аргаар бүртгэдэг. Үйл ажиллагааны түрээсийн дор үүсэх түрээсийн үүрэг хариуцлагыг уг үүрэг үүсэх хугацааны турш зардлаар бүртгэдэг. Үйл ажиллагааны түрээсийн үед түрээсийн урамшуулал хүлээн авсан үед уг урамшууллыг өр төлбөрөөр бүртгэнэ. Урамшууллын нийт ашгийг түрээсийн зардлаас хасч шулуун шугамын аргаар бүртгэнэ.

2.14.3.1 Түрээслүүлэгч- Групп

Үйл ажиллагааны түрээсийн орлогыг түрээсийн нийт төлбөрийг түрээсийн хугацаанд шулуун шугамын арга ашиглан бүртгэдэг. Түрээсийн гэрээ байгуулах үед гарсан нэмэлт зардлуудыг түрээсийн хөрөнгө оруулалт дээр нэмж бүртгэж, түрээсийн хугацаанд шулуун шугамын аргаар хорогдуулдаг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.14 Түрээс (үргэлжлэл)

2.14.3.2 Түрээслэгч- Групп

Үйл ажиллагааны түрээсийн нийт төлбөрийг түрээсийн хугацаанд шулуун шугамын арга ашиглан зардлаар бүртгэдэг. Үйл ажиллагааны түрээстэй холбоотой болзошгүй төлбөрийг тэдгээрийг гарсан жилд зардлаар бүртгэдэг. Үйл ажиллагааны түрээсийн гэрээний дагуу урамшуулал авсан бол түүнийг өр төлбөр гэж бүртгэдэг ба түрээсийн хугацаанд шулуун шугамын арга ашиглан түрээсийн өглөгийг бууруулж, зардлаар бүртгэдэг.

2.15 Гадаад валютын ажил гүйлгээ

Группийн бие даасан компани бүрийн хувьд санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ компанийн тайлагналын валютаас бусад валютыг (гадаад валют) ажил гүйлгээ гарсан өдрийн ханшаар хөрвүүлэн бүртгэсэн. Төгрөгөөс бусад мөнгөн тэмдэгт нь гадаад валют гэж тооцогддог ба гадаад валютаар хийгдсэн гүйлгээнүүд нь тухайн гүйлгээний өдрийн зах зээлийн ханшаар төгрөг рүү хөрвүүлэгддэг.

Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн хөрөнгө болон өр төлбөр нь тухайн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн ханшаар төгрөг рүү хөрвүүлэгддэг. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгө хөрөнгө болон өр төлбөрүүдийн гүйлгээ хийгдсэн өдрөөс хойших ханшийн өөрчлөлтөөс үүсэн гарах өөрчлөлтийг гарсан цаг хугацаанд нь ашиг алдагдлаар бүртгэнэ.

Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн бус зүйлсийн хөрөнгө ба өр төлбөр нь тухайн гүйлгээний өдрийн зах зээлийн ханшаар хөрвүүлэгддэг.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан бэлтгэхтэй холбоотойгоор, Группийн гадаад үйл ажиллагааны хөрөнгө болон өр төлбөрийг тайлант хугацаа бүрийн эцсийн өдрийн ханшаар Төгрөг рүү хөрвүүлсэн. Тайлант хугацааны турш дахь орлого болон зардлын зүйлсийг хөрвүүлэхдээ ажил гүйлгээ үүссэн өдрийн ханшийг ашигласан. Ханшийн зөрүүнээс үүссэн зөрүүг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусган эздийн өмчийн хэсэгт хуримтлуулан бүртгэнэ.

2.16 Зардал хүлээн зөвшөөрөлт

Зардлыг нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд зардлын чиг үүргийн аргыг ашиглан тайлагнадаг. Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөгт борлуулсан барааны бүтээгдэхүүнтэй шууд холбоотой зардлууд багтдаг. Группийн үйл ажиллагааны зардалд ерөнхий ба удирдлагын, борлуулалт ба маркетингийн болон бусад бизнесийн үйл ажиллагааны зардлууд ордог.

2.17 Зээлийн зардал

Шалгуурт нийцсэн хөрөнгийн олж бэлтгэх, барьж байгуулах ба үйлдвэрлэхэд шууд холбоотой хүүгийн зардлыг тэдгээр хөрөнгийн өртөгт оруулж бүртгэдэг. Шалгуурт нийцсэн хөрөнгө гэдэг нь түүнийг зориулалтаар нь ашиглах эсвэл борлуулахад бэлэн болгоход их хэмжээний хугацаа зарцуулдаг хөрөнгийг хэлэх ба уг хөрөнгийг ашиглах ба борлуулахад бэлэн болгох хүртэлх хугацаанд хүүгийн зардлыг хөрөнгийн өртөгт оруулдаг.

Зориулалт нь тодорхой зээлийг холбогдох хөрөнгийг зориулалтын дагуу ашиглаж эхлэх хүртэл эсвэл борлуулахад бэлэн болсон нь тодорхой болсон үед зээлийг ерөнхий зээлийн капиталжуулалтын түвшинг тооцох зорилгоор зээлийн ерөнхий санд байлгадаг. Тодорхой зээлийг түр хугацаагаар хөрөнгө оруулалт хийх зорилгоор олж авсан хөрөнгө оруулалтын орлого нь шаардлага хангасан хөрөнгөнд зарцуулагдах хүртэл хүлээгдэж байна. Зээлийн хүүгийн зардлаас хасаж хөрөнгийн зориулалт нь тодорхой зээлээрх түр хөрөнгө оруулалтаас олсон хөрөнгө оруулалтын орлогын зарцуулалтыг зээлийн өртгөөс хасаж капиталжуулан хөрөнгийн өртөгт бүртгэнэ.

Бусад бүх зээлийн хүүг тэдгээрийг гарсан жилийн ашиг алдагдлын тайланд тусгана.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.18 Ажилчдын тэтгэмж

Групп нь тайлант хугацаанд ажилчдад олгох цалингийн зардлаас төлсөн төлбөрийг хассан цэвэр дүнгээр өрийг бүртгэдэг. Түүнчлэн Групп нь ойрын хугацаанд мөнгөн шагнал олгох, ашиг хуваах хөтөлбөрийн хүрээнд төлөх дүнгээр өр бүртгэдэг. Ингэхдээ Групп нь ажилчдынхаа үзүүлсэн үйлчилгээний үр дүнд ийнхүү төлөхөөр хуулиар хүлээсэн эсвэл үүсмэл үүрэг хүлээсэн бөгөөд холбогдох өрийн дүнг найдвартайгаар тооцоолох боломжтой бол өрийн санг бүртгэдэг.

Богино хугацаат тэтгэвэр, тэтгэмжийг ажилчид үйлчилгээ үзүүлсэн үед дискаунтлаагүй сууриар хэмжиж, зардлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

2.19 Нөөц

Групп нь өнгөрсөн үйл явдлын улмаас хуулиар үүрэг хүлээсэн эсвэл үүсмэл үүрэг хариуцлага хүлээсэн бөгөөд энэхүү үүргийг барагдуулахад эдийн засгийн өгөөжийг зарцуулах өндөр магадлалтай бөгөөд үүрэг хариуцлагыг бодитоор хэмжих боломжтой бол нөөцийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Бүртгэлд тусгагдсан нөөцийн дүн нь үүссэн өрийг төлж барагдуулахад шаардагдах мөнгөн дүнгийн хэмжээг тайлант жилийн эцсийн байдлаар тухайн өртэй холбоотой нөхцөл байдал, эрсдэлийг харгалзан тооцоолсон удирдлагын хийж чадах хамгийн сайн тооцоололд үндэслэдэг. Одоогийн үүссэн өрийг барагдуулахад хэрэгтэй тооцоолж буй мөнгөн гүйлгээнд үндэслэн нөөцийг хэмждэг ба түүний дансны дүн нь тэдгээр мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнээр тодорхойлогддог.

Нөөцийг барагдуулахад шаардлагатай эдийн засгийн өгөөжийг бүгдийг нь эсвэл заримыг нь гуравдагч тал нөхөн төлөх магадлалтай ба хэрэв нөхөн төлөх нь тодорхой болсон бөгөөд нөхөн төлбөрийн хэмжээг найдвартай хэмжих боломжтой үед түүнийг авлага хэмээн бүртгэнэ.

Нөөцийг тайлант хугацаа бүрийн эцэст дахин хянах ба тайлант хугацааны эцэст хамгийн сайн тооцооллыг тусгаж залруулдаг. Эдийн засгийн өгөөжийг шилжүүлж өр төлбөрийг барагдуулах шаардлагагүй болсон үед нөөцийг буцаана.

2.20 Болзошгүй өр төлбөр ба хөрөнгө

Аж ахуйн нэгжийн бүрэн хяналтаас гадуурх нэг болон түүнээс дээш ирээдүйн үйл явдал тохиолдох, эс тохиолдохоос хамаарч үүсэх эсэх нь тодорхойлогддог тул болзошгүй өр ба болзошгүй хөрөнгийг бүртгэдэггүй. Эдийн засгийн өгөөжийг агуулсан нөөцийн гадагш урсгал гарах магадлал маш бага биш л бол бүх тохиолдолд болзошгүй өр төлбөрийг нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд нэмж тодруулна.

2.21 Холбоотой тал

Групп болон Группийн толгой компани болон түүнтэй холбоотой этгээдүүдийн хооронд нөөц, ажил үйлчилгээ эсвэл үүрэг хариуцлага шилжүүлэхдээ төлбөр нэхэмжилсэн эсэхээс үл хамааран тэдгээрийн хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээг холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ гэнэ. Аливаа хувь хүн эсвэл түүний гэр бүлийн ойр дотнын гишүүнийг дараах тохиолдолд Групп-тэй холбоотой гэж үзнэ:

- Группийг шууд эсвэл хамтран хянадаг
- Группийн үйл ажиллагаанд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлдэг
- Группийн болон Группийн толгой компанийн удирдах ажилтан

Хэрэв дараах нөхцөлийн аль нэг нь хангагдаж байвал тухайн аж ахуйн нэгжийг Групп-тэй холбоотой гэж үзнэ:

- Тухайн аж ахуйн нэгж болон Групп нь нэг бүлэг аж ахуйн нэгжийн бүрэлдэхүүнд багтаж байвал өөрөөр хэлбэл, толгой компани, охин компани болон нэг толгой компанид багтдаг охин компаниуд бүгд бусадтайгаа холбоотой гэсэн үг юм.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.21 Холбоотой тал (үргэлжлэл)

- Нэг аж ахуйн нэгж нь нөгөө аж ахуйн нэгжийн хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол эсвэл нөгөө аж ахуйн нэгжийг багтаасан бүлгийн нэг аж ахуйн нэгжийнх нь хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол
- Хоёр компани хоёулаа нэг гуравдагч этгээдийн хамтарсан хөрөнгө оруулалттай компани бол
- Нэг аж ахуйн нэгж нь гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хамтарсан үйлдвэр ба харин нөгөө аж ахуйн нэгж нь уг гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хараат компани бол
- Тухайн аж ахуйн нэгж нь Групп эсвэл Групп-тэй холбоотой аж ахуйн нэгжийн аль нэгнийх нь ажилчдын тэтгэвэр тэтгэмжид зориулсан ажил эрхлэлтийн дараах тэтгэмжийн төлөвлөгөө байгаа бол
- Тухайн аж ахуйн нэгж нь дээр дурдсан холбоотой талаар тодорхойлогдсон хувь хүний шууд эсвэл хамтарсан хяналтад дор байх
- Группийг шууд эсвэл хамтран хянадаг этгээд нь тухайн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд их хэмжээний нөлөөтэй байх, тухайн аж ахуйн нэгжийн, эсвэл түүний толгой компанийн удирдах ажилтан

2.22 Татвар

Орлогын татварын зардал нь тухайн жилд төлөхөөр тооцсон татвар ба хойшлогдсон татварын нийлбэрээс бүрдэнэ.

2.22.1 Тухайн жилийн орлогын албан татвар

Тухайн жилийн татварын өглөг нь тухайн жилийн татвар ногдуулах орлогод суурилсан байна. Татвар ногдуулах орлого нь Группийн санхүүгийн тайлангаар тодорхойлсон ашгаас зөрүүтэй байдаг нь санхүүгийн тайланд тусгагдсан орлого, зарлагын зүйлсийн татвар ногдох, татвар ногдох орлогоос хасагдах хугацаа нь татварын тайлангийн зорилгоор өөр тайлант хугацаанд үүсдэг эсвэл эдгээр нь огт татвар ногдохгүй эсвэл татвар ногдох орлогоос хасагдахгүй байдагтай холбоотой. Группийн тухайн жилийн татварын өрийг тайлангийн өдрөөр хүчин төгөлдөр эсвэл хүчин төгөлдөр болох нь тодорхой татварын хувь хэмжээгээр тооцож, тодорхойлно.

2.22.2 Хойшлогдсон татвар

Хойшлогдсон татварыг нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дахь хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнэ болон татвар ногдуулах орлогыг тооцоход хэрэглэсэн тэдгээрийн татварын суурь хоёрын хоорондын түр зөрүүнд тооцдог. Ерөнхийдөө бүх татвар ногдох түр зөрүүгээр хойшлогдсон татварын өрийг бүртгэдэг. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийг бараг бүх хасагдах түр зөрүүнд тооцдог боловч ирээдүйд тэдгээр хасагдах түр зөрүүг шингээхэд хүрэлцэхүйц татвар ногдуулах ашигтай байх өндөр магадлалтай эсэхийг харгалздаг. Эдгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг гүүдвилл болон татварын ногдуулах орлого ба санхүүгийн ашгийн аль алинд нь нөлөөлдөггүй ажил гүйлгээ (бизнесийн нэгдлээс бусад)-ний үед бусад хөрөнгө ба өр төлбөрийг анх бүртгэхэд үүссэн түр зөрүүгээр бүртгэдэггүй.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг уг татварыг үүсгэж байгаа хөрөнгө, өр төлбөрийг борлуулах, барагдуулах үеийн татварын хувийг ашиглан хэмжих ба тайлангийн өдрөөр хүчин төгөлдөр эсвэл хүчин төгөлдөр болох нь тодорхой татварын хувь хэмжээгээр тооцож, тодорхойлно. Хойшлогдсон татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг уг татварыг үүсгэж байгаа хөрөнгө, өр төлбөрийг борлуулах, барагдуулах үеийн татварын хувийг ашиглан хэмжих ба тайлангийн өдрөөр хүчин төгөлдөр эсвэл хүчин төгөлдөр болох нь тодорхой татварын хувь хэмжээгээр тооцож, тодорхойлно. Хойшлогдсон татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хэмжихдээ уг татварыг үүсгэж байгаа хөрөнгө, өр төлбөрийг тайлангийн өдрийн байдлаар Групп хэрхэн борлуулах, барагдуулахаар төлөвлөж байгаа ба түүнээс хамаарсан татварын нөлөөллийг тусгасан байх ёстой.

2.22.3 Тухайн жилийн болон хойшлогдсон татвар

Тухайн жилийн болон хойшлогдсон татварыг тайлант жилийн ашиг алдагдлаар бүртгэх ба харин тэдгээр нь дэлгэрэнгүй орлого эсвэл өмчийн хэсэгт шууд бүртгэгдсэн зүйлстэй холбоотой бол харгалзан дэлгэрэнгүй орлого эсвэл өмчийн хэсэгт бүртгэдэг. Тухайн жилийн болон хойшлогдсон татвар нь бизнесийн нэгдлийг анх бүртгэхтэй холбоотой бол татварын нөлөөллийг бизнесийн нэгдлийн бүртгэлд оруулж тусгана.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж ба тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг СТОУС-д нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь таамаглал тооцоолол, үнэлэмж хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлэмж нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэгжилт, нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн өдрөөр тайлагнагдсан хөрөнгө, өр төлбөрийн дүн, болзошгүй хөрөнгө, өр төлбөрийн тодруулга болон тайлант үед хүлээн зөвшөөрөгдсөн орлого, зардлын дүнд тус тус нөлөөлдөг. Ирээдүйд гарах бодит үр дүн нь эдгээр тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Тооцоолол, түүнийг хийхэд хэрэглэсэн таамаглал, төсөөллийг байнга хянадаг. Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоололд хийсэн өөрчлөлтийг өөрчлөлт хийгдсэн тайлант үе болон ирээдүйн тайлант үеүдэд тус тус тусгадаг.

3.1 Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж

3.1.1 Газрын эрхийн ашиглалтын жил ба элэгдэл

Групп нь Монгол улсад орших газрыг 15-аас 60 жилээр түрээсэлдэг.

Монгол улсын Газрын тухай хууль нь Монгол улсын аж ахуйн нэгжүүдэд газрын эрх эзэмших эрх зүйн үндсийг тогтоосон.

Групп газрыг гэрээний дагуу олж эзэмшсэн бодит үнэ цэнээр нь анх бүртгэлд тусгадаг. Групп өнгөрсөн жилүүдэд газар ашиглах эрхийн хугацааг маш бага хэмжээний жил тутмын төлбөр төлж амжилттай сунгуулсан. Группийн удирдлага газар ашиглах эрхийн хугацааг бага хэмжээний төлбөр төлж, цаашид тодорхойгүй хугацаагаар эзэмшинэ гэдэгт итгэлтэй байна. Тиймээс нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд 17,959,889 мянган төгрөгийн (2019 онд 2,613,998 мянган төгрөг) дансны үнэ бүхий газар нь үнэ цэнийн бууралтыг хассан, дахин үнэлсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн бөгөөд газрыг элэгдүүлдэггүй.

3.1.2 Монгол улсын татварын систем

Зах зээлийн эдийн засагт шилжих шилжилттэй холбоотойгоор Монголын Засгийн Газар бизнес болон эдийн засгийн бүтцэд өөрчлөлт шинэчлэлтийг хийсээр байна. Үүний үр дүнд бизнесийн үйл ажиллагаанд нөлөө үзүүлэх хууль журмууд ч мөн өөрчлөгдсөөр байна.

Өөр өөр эрх бүхий байгууллагууд татварын хуулийн хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийж төлбөр торгууль тавих хуулиар тогтоосон эрхтэй байдаг. Групп татварын хууль тогтоомжийн ойлголт дээрээ үндэслэн бүх татваруудыг үнэн зөв тодорхойлсон гэж итгэж байгаа боловч дээр дурдсан хүчин зүйлүүдээс үндэслэн Групп-д татварын эрсдэл байсаар байна.

3.1.3 Хувьсах дүнг тооцоолох болон хязгаарлалтыг үнэлэх аргыг тодорхойлох нь

Бараа бүтээгдэхүүн борлуулах зарим гэрээнүүдэд буцаах нөхцөл бүхий хувьсах хүчин зүйлийг агуулсан байдаг. Групп нь буцаан олгоно гэж буй таамаглаж буй дүнг тооцоход тохирох аргад үндэслэн хүлээгдэж буй үнэ цэнийн арга болон хамгийн боломжит дүнгийн аргыг ашиглан тооцоолдог.

Групп нь адил төстэй олон тооны хэрэглэгчийн гэрээнүүдийн хувьд буцаагдах эрх бүхий бараануудын хувьсах төлбөрийг тооцоолоход хүлээгдэж буй үнэ цэнийн арга нь тохиромжтой арга гэж үзсэн.

Гүйлгээний үнэ дэх хувьсах хэмжигдэхүүнийг оруулахын өмнө Групп нь хувьсах төлбөрийн дүн хязгаарлагдаж байгаа эсэхийг авч үздэг. Групп нь хувьсах зардлын тооцооллыг Группийн түүхэн туршлага, бизнесийн таамаглал, одоогийн эдийн засгийн нөхцөл байдалд тулгуурлан хязгаарлаагүй болохыг тогтоосон. Үүнээс гадна хувьсах төлбөрийн тодорхойгүй байдлыг богино хугацаанд шийдвэрлэдэг.

2020 онд борлуулалтын орлого нь 4,525,919 мянган төгрөгийн буцаалтыг хассаны дараа 117,092,505 мянган төгрөг (2019 онд борлуулалтын орлого нь 9,942,500 мянган төгрөгийн буцаалтыг хассаны дараа 209,748,268 мянган төгрөг) байсан.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн үнэлэмж ба тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж (үргэлжлэл)

3.2 Тодорхой бус байдал дахь таамаглал, тооцооллын үндсэн эх сурвалж

Дараах нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн их хэмжээний дүн бүхий үзүүлэлтүүдэд дараах таамаглал төсөөллийг ашиглан, нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрсөн.

3.2.1 Алдагдлын нөөц сангийн тооцоолол

Групп дансны авлагын хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолохдоо бусад авлагын хувьд тусгайлсан үнэлгээний аргаар ашигласнаас бусад авлагад матрицын аргыг ашигласан. Зээлдэгчдийг ижил төстэй алдагдлын хандлагаар бүлэглэсэн дотоод зээл ба авлагын зэрэглэлд суурилан хасагдуулгын хувийг тодорхойлдог. Нөөц сан тооцоолох матрицын арга нь Группийн түүхэн дефаултын түвшинд суурилдаг бөгөөд хэт их зардал болон өндөр хүчин чармайлт, өртөг шаардахааргүйгээр олж авах боломжтой ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллүүдийг харгалзан үздэг. Тайлант үе бүрийн эцэст ажиглагдах түүхэн дефаултын түвшинг дахин үнэлэх ба ингэхдээ ирээдүйг таамаглаж буй мэдээлэлд гарсан өөрчлөлтүүдийг авч үзнэ.

2020 оны 12-р сарын 31-нээрх Группийн дансны ба бусад авлагын дансны үнэ нь 5,996,260 мянган төгрөг, авлагын нөөц сангийн үлдэгдэл 1,891,013 мянган төгрөг (2019 онд: дансны ба бусад авлагын дансны үнэ нь 12,976,180 мянган төгрөг, авлагын нөөц сангийн үлдэгдэл 1,730,354 мянган төгрөг) байсан.

3.2.2 Удаан гүйлгээтэй бараа материалын хасагдуулгын нөөц

Группийн удирдлага удаан гүйлгээтэй, зарагддаггүй болон эвдэрч гэмтсэн бараа материалыг тодорхой хугацаагаар хянадаг ба үнэлэмж болон тооцооллыг ашигладаг. Тооцоолол болон холбогдох төсөөллүүд нь түүхэн туршлага дээр үндэслэдэг ба бодит үр дүн нь тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Группийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого нь бараа материалын насжилт дээр үндэслэн өмнөх жилүүдийн туршлага, түүхэн мэдээлэлд үндэслэн тооцсон хувиар тооцдог.

Удирдлага дээрх бараа материалын үнэлгээг тодорхойлоход хэрэглэсэн төсөөлөл болон үнэлэмж зохистой буюу тохиромжтой гэдэгт итгэж байна.

2020 онд бараа материалын дансны үнэ нь 193,207,689 мянган төгрөг (646,063 мянган төгрөгийн буцаах эрхтэй барааг оруулахгүйгээр), бараа материалын хасагдуулгын үлдэгдэл нь 1,766,807 мянган төгрөг (2019 онд бараа материалын дансны үнэ нь 178,135,943 мянган төгрөг (565,290 мянган төгрөгийн буцаах эрхтэй барааг оруулахгүйгээр), бараа материалын хасагдуулгын үлдэгдэл 1,185,343 мянган төгрөг) байсан.

3.2.3 Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жил

Тодруулга 2.7-д тайлбарласнаар, Групп үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийн тооцооллыг нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн өдрөөр хянадаг ба тооцооллыг өөрчлөх шаардлагатай бол залруулдаг. Тайлант жилийн эцэст үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийн тооцоололд өөрчлөлт гараагүй. Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийг тооцоолоход үнэлэмж ашигладаг ба уг тооцоолол нь тайлант жилийн цэвэр ашигт нөлөө үзүүлэх боломжтой. Удирдлага дээрх тооцоолсон үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жил уг хөрөнгийн бодитой эдийн засгийн ашиглах жил гэдэгт итгэж байна.

3.2.4 Барилга ба газрын бодит үнэ цэнийн хэмжилт

Газар болон барилга нь санхүүгийн тайлагналын зорилгоор бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн. Групп хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг тооцоолохдоо ажиглаж болох зах зээлийн үнийн мэдээллийг ашигладаг. Идэвхтэй зах зээлийн үнэ цэнийн мэдээлэл (1-р түвшин) тодорхойгүй бол Групп хараат бус мэргэжлийн үнэлгээчнээр хөрөнгийн үнэлгээг тооцоолуулдаг. Эдгээр тооцооллоос хамаарч газар болон барилгын үнэлгээ өөрчлөгдөх боломжтой.
Барилга болон газрын бодит үнэ цэнийг тооцоолоход ашигласан мэдээлэл болон үнэлгээний аргачлалын талаар тодруулга 10.2-г харна уу.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

4. Шинэ болон шинэчлэгдсэн Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартууд (СТОУС)

4.1 Тайлант жилд хэрэгжиж эхэлсэн шинэчлэгдсэн СТОУС болон шинэ тайлбарууд

Тайлант жилд Групп нь Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс гаргасан дараах СТОУС-ын өөрчлөлтүүдийг өмнөх тайлант жилд хэрэгжүүлж эхэлсэн.

- СТОУС 16 *Түрээс*
- СТОУХТ 23 *Орлогын албан татвар дахь тодорхойгүй байдал*
- СТОУС 9-д хийгдсэн өөрчлөлт *Хасах нөхөн төлбөртэй урьдчилгаа төлбөрийн онцлог*
- НББОУС 19-д хийгдсэн өөрчлөлт *Төлөвлөгөөний өөрчлөлт, цомхтгол*
- НББОУС 28-д хийгдсэн өөрчлөлт *Хараат эсвэл Хамтарсан үйлдвэрийн урт хугацаан дахь сонирхол*
- СТОУС-ын *2015 - 2017 оны мөчлөгт хийгдсэн Жилийн шинэчлэлүүд*

Доор дурдсанаас бусад шинэчлэгдсэн СТОУС болон нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан, дэлгэрэнгүй орлогын тайлан болон нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулгуудад материаллаг нөлөө үзүүлэхээргүй бол дахин үнэлээд шинэчлэхээр шийдвэрлэсэн.

СТОУС 16 *Түрээс*

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс 2020 оны 5 дугаар сараас КОВИД- 19-ийн шууд үр нөлөөтэй уялдуулан түрээсийн бүртгэлийг тооцохдоо СТОУС 16-г өөрчилж өөрчлөлтийг 2020 оны 6 дугаар сарын 30-наас мөрдөж эхлэхээр шийдвэрлэсэн ч групп түрээслэгчдэд цар тахалтай холбогдуулан түрээслэгч түрээсийн нөхцөлийн өөрчлөлтийн ач холбогдлыг үнэлэхгүй бөгөөд түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлтөөс үүдэлтэй түрээсийн төлбөрт гарсан аливаа өөрчлөлтийг орлого зарлагын тайланд тусгана.

СТОУС16-ийн дээр өөрчлөлтөөс өмнө тодорхой шалгуур хангаж байж түрээсийн гэрээг өөрчлөх байсан ба өөрчлөлтийг үнэлэх нь нэлээн нарийн төвөгтэй байсан бол, одоогийн өөрчлөлт нь цар тахалтай уялдан дараах нөхцөл байдал үүсвэл түрээсийг хөнгөрүүлэх нөхцөл үүссэнд тооцож болно гэж үзэж байна. Үүнд:

a) Түрээсийн төлбөрийн өөрчлөлт нь түрээсийн төлбөрийн өөрчлөлтийн өмнө түрээсийн төлбөртэй бараг ижил хэмжээтэй буюу түүнээс бага хэмжээтэй байхаар шинэчилсэн тооцоог бий болгосон бол
b) 2021 оны 6-р сарын 30-аас өмнө төлөх ёстой түрээсийн төлбөрийг бууруулсан бол
c) Түрээсийн нөхцөлд өөр томоохон өөрчлөлт ороогүй бол

Дээрх нөхцөл үүссэн ч хэрэгжүүлэхдээ түрээслэгч дараахыг харгалзан үзнэ.

- Түрээсийн бүх хөнгөлөлтөд бодит үр өгөөж бий болсон бол,
- Эсвэл, гэрээний шинж чанарт бодит үр өгөөж бий болоогүй ч өөрчлөлтөөс үүссэн зөрүүг тайлант хугацааны ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Түрээсийн тодорхойлолт

Групп нь НББОУС 17 ба СТОУТХ 4 *Хэлцэл нь түрээс агуулж буй эсэхийг тодорхойлох*-ийн дагуу түрээс агуулсан гэрээнүүдийг тодорхойлсон бол СТОУС 16-г хэрэгжүүлэхдээ хялбаршуулсан горимыг сонгож, өмнө нь түрээс агуулаагүй гэж тодорхойлсон гэрээнүүд дээр энэхүү стандартыг хэрэгжүүлээгүй. Иймд, Групп нь стандартыг мөрдөж эхлэх өдрөөс өмнө хугацаа нь дууссан гэрээнүүдийг дахин үнэлээгүй.

Түрээслэгч

Групп нь СТОУС 16 C8.б хэсгийн 2-рх шилжилтийг түрээсийн өр төлбөр ба ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг холбоотой түрээсийн өр төлбөрийн дүнгээр нэмж, хүлээн зөвшөөрсөн. Анхлан хэрэгжүүлсэн өдөр үүссэн аливаа зөрүүг хуримтлагдсан ашгийн эхний үлдэгдэлд хүлээн зөвшөөрч, зэрэгцүүлэгдэх мэдээллийг дахин тайлагнаагүй болно.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

4. Шинэ болон шинэчлэгдсэн Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартууд (СТОУС) (үргэлжлэл)

4.1 Тайлант жилд хэрэгжиж эхлэсэн шинэчлэгдсэн СТОУС болон шинэ тайлбарууд **(үргэлжлэл)**

СТОУС 16 ***Түрээс (үргэлжлэл)***

СТОУС 16-ийн шилжилтийн шаардлагын дагуу буцаан мөрдөх аргыг ашиглах үед Групп нь НББОУС 17-ийн дагуу үйл ажиллагааны түрээсээр ангилсан түрээсийг хүлээн зөвшөөрөхдөө дараах хялбаршуулсан горимыг түрээс тус бүр дээр хамааралтайг нь хэрэгжүүлсэн:

- Анх мөрдөж эхэлсэн өдрөөс хойш 12 сарын дотор түрээсийн хугацаа дуусаж буй ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө ба түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөхгүйгээр сонгосон;
- Анх мөрдөж эхэлсэн өдрөөр ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг хэмжихдээ анхны шууд өртгийг оруулахгүй болсон;
- Эдийн засгийн ижил төстэй нөхцөлд ижил төстэй нэг төрлийн хөрөнгийн түрээсийн үлдсэн хугацаа нь ижил төстэй түрээсийн багцад нэг удаагийн хорогдуулалтын хувь ашигласан;
- Анх мөрдөж эхэлсэн өдрөөр Группийн түрээсийн гэрээг сунгах болон цуцлах нөхцөлтэй үед түрээсийн гэрээний хугацааг тухайн үеийн бодит байдалд үндэслэсэн.

Өмнө нь үйл ажиллагааны түрээсээр ангилагдаж байсан түрээсийн хувьд түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөхдөө стандартыг анх мөрдөж эхэлсэн өдрөөрх холбоотой групп компаниудын зээлийн өсөн нэмэгдэх хүүг ашигласан. Түрээслэгчийн зээлийн жигнэсэн дундаж өсөн нэмэгдэх хүү нь жилийн 16.45% байсан.

Групп нь 2020 онд 1,270,355 мянган төгрөг (2019 онд 651,151 мянган төгрөг)-ийн түрээсийн өр төлбөр ба 1,270,355 мянган төгрөг (2019 онд 651,151 мянган төгрөг)-ийн ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрсөн.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

4. Шинэ болон шинэчлэгдсэн Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартууд (СТОУС) (үргэлжлэл)

4.2 Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй стандартууд

Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудыг батлан гаргах үед батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа стандартууд болон тайлбаруудыг дор тодруулсан болно. Эдгээр стандартууд болон өөрчлөлтүүд нь Группийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд нөлөө үзүүлэхээр бол Групп эдгээрийг хэрэгжиж эхэлсэн үеэс дагаж мөрдөнө.

Шинэ стандартууд болон өөрчлөлтүүд:	**Хэрэгжих хугацаа:**
Нэмэлт өөрчлөлт орсон стандартууд	
СТОУС 3 *Бизнесийн тодорхойлолт* - үзэл баримтлалын хүрээний талаархи лавлагаа	2022 оны 1 сарын 1
НББОУС 1 ба НББОУС 8 *Материалын байдлын Тодорхойлолт-*	2020 оны 1 сарын 1
НББОУС 1 Урт болон богино хугацаат өглөгийн ангилал	2023 оны 1 сарын 1
СТОУС 10, НББОУС 28 *Хөрөнгө оруулагч ба түүний хараат компани, хамтарсан компанийн хооронд хөрөнгө худалдах эсвэл хувь оруулалт*	Шийдвэр гараагүй
НББОУС 16- Үндсэн хөрөнгө- *Ашиглаж эхлэх хугацаанаас өмнөх үндсэн хөрөнгө бэлтгэл*	2022 оны 1 сарын 1
НББОУС 37- Хүнд нөхцөлт гэрээ – *Гэрээг биелүүлэх өртөг*	2022 оны 1 сарын 1
СТОУС-ийн 2018-2020 жилийн СТОУС-н ээлжит сайжруулалт СТОУС-уудын 2017 оны 12 дугаар сард хэвлэн гаргасан нэмэлт сайжруулалтууд • СТОУС 1- СТОУС анх удаа хэрэгжүүлэгч • СТҮУС 9- хэрэгсэл	2022 оны 1 сарын 1 2022 оны 1 сарын 1
Шинэ стандарт	
СТОУС 17 *Даатгалын гэрээ*	2023 оны 1 сарын 1

Группийн гүйцэтгэх удирдлага нь эдгээр шинэ болон шинэчилсэн СТОУС-ыг нэвтрүүлэх явцад хяналт тавин ажиллаж байна. Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг тодорхойлж, Групп уг нөлөөлөл нь материаллаг бус байна гэж үзэж байна.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

5. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

	2020	2019
Гадаад валютын харилцах данс болон касс	12,786,882	9,224,760
Төгрөгийн харилцах данс болон касс	11,863	1,416,984
	12,798,745	**10,641,744**

Банкин дахь төгрөгийн харилцах дансанд жилийн 7.2% хүртэл, гадаад валютын харилцах дансанд жилийн 1.5%-ийн хүү боддог.

6. Дансны ба бусад авлага

	2020	2019
Дансны авлага	4,227,649	9,435,501
Авлагын алдагдлын нөөц сан	(1,891,013)	(1,438,595)
	2,336,636	7,996,906
Холбоотой талаас авах авлага (Тодруулга 30.1-г үзнэ үү)	215,053	39,264
Бусад авлага	3,444,571	5,231,770
Авлагын алдагдлын нөөц сан	-	(291,760)
	5,996,260	**12,976,180**

6.1 Дансны авлага

2020 онд дансны авлагын үлдэгдэл 2,336,636 мянган төгрөг байна. Группийн зээлийн борлуулалтын урьдчилан батлагдсан зээлийн хязгаарт багтаан төлөгдөх хугацаа нь дунджаар 16 хоног (2019 онд 90 хоног) байна. Аливаа шинэ харилцагчийг хүлээн зөвшөөрөхөөс өмнө Группийн удирдлага харилцагчийн зээлийн эрсдэлийн чанарыг үнэлэн зээлийн хязгаарыг харилцагч тус бүрийн хувьд тодорхойлдог.

Групп дансны авлагын алдагдлын нөөц санг бүртгэхдээ нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолдог. Тайлагналын өдрөөр авлагын хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолохдоо алдагдлын түүхэн мэдээлэл, тухайн зээлдэгчид тусгайлан хамааралтай хүчин зүйлс, үндсэн үйл ажиллагаа явуулж буй зах зээлийн орчин, одоогийн болон ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллийг харгалзан тохируулсан нөөц сан тооцоолох матрицыг ашигладаг.

Тооцооллын арга аргачлал болон нөлөө үзүүлэхүйц таамаглалуудад тайлант жилд өөрчлөлт ороогүй болно.

Харилцагчид томоохон хэмжээний санхүүгийн хүндрэл үүссэн бөгөөд ирээдүйд нөхөн төлөгдөх үндэслэл байхгүй гэдэг нотолгоо байгаа жишээ нь татан буугдсан, дампуурлаа зарлаж үйл ажиллагаа зогсоосон эсвэл дансны авлагын төлөгдөх хугацаа 10 жил ба түүнээс дээш жилээр хэтэрсэн тохиолдсон Групп тухайн авлагыг данснаас хасдаг. Хууль сахиулах байгууллагын шийдвэрээр данснаас хассан авлага байхгүй.

Группийн худалдан авагчдын сегмент тус бүрийн авлагын алдагдлын мэдээлэл нь Группийн түүхэн авлагын алдагдлын мэдээллээс материаллаг зөрүүгүй учир нийт харилцагчдын хугацаа хэтрэлттэй мэдээлэлд үндэслэн тооцсон нөөцийн сан нь Группийн худалдан авагчдын сегмент тус бүрийн хувьд тодорхойлсон алдагдлын нөөцөөс хол зөрүү байхгүй гэж үзсэн.

Групп тусгайлсан үнэлгээг хийсний үндсэн дээр тухайн авлагын дүнгийн 100%-ийн алдагдлын нөөц сан байгуулсан 1,708,496 мянган төгрөг (2019 онд 1,354,709 мянган төгрөг)-ийн дансны авлагаас бусад бүх авлагын хүлээгдэж буй авлагын алдагдлыг тооцохдоо алдагдлын түүхэн мэдээллийг өнөөгийн болон ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллийг харгалзан үзсэн. Үүний үр дүнд, Групп хугацаа хэтрээгүй болон даатгагдаагүй авлагын хүлээгдэж буй алдагдлын нөөцийг 5% (2019 онд 1%) гэж тодорхойлсон. Тайлант жилийн эцэст авлагын хүлээгдэж буй алдагдлын нөөц сангийн үлдэгдэл 182,518 мянган төгрөг (2019 онд 83,866 мянган төгрөг)-ийн хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

6. Дансны ба бусад авлага (үргэлжлэл)

6.2 Бусад авлага

	2020	2019
НӨАТ-ын авлага	2,915,071	4,281,750
Ажилчдаас авах авлага	172,209	157,533
Бусад авлага	357,291	792,487
Авлагын алдагдлын нөөц сан		(291,760)
	3,444,571	**4,940,010**

6.3 Авлагын алдагдлын нөөц сан

Дараах хүснэгтэд СТОУС 9-н хялбаршуулсан аргын дагуу тооцоолсон дансны болон бусад авлагатай холбоотой нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй авлагын алдагдлын хөдөлгөөнийг харуулав.

	Нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй авлагын алдагдал		Нийт
	(үнэ цэнэ буураагүй)	(үнэ цэнэ буурсан)	
2019 оны 1 сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,523	460,862	462,385
Тайлант жилд байгуулсан авлагын нөөц сан	82,363	896,372	978,735
Бизнесийн нэгдлийн нөлөөлөл (Тодруулга 29)	-	291,760	291,760
Данснаас хассан авлага	-	(2,525)	(2,525)
2019 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**83,886**	**1,646,469**	**1,730,355**
Тайлант жилд байгуулсан авлагын нөөц сан	98,632	71,674	170,306
Данснаас хассан авлага	-	(9,648)	(9,648)
2020 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**182,518**	**1,708,496**	**1,891,013**

7. Урьдчилгаа төлбөр

	2020	2019
Бэлтгэн нийлүүлэгчдэд төлсөн урьдчилгаа	1,034,060	3,074,226
Урьдчилж төлсөн зардал	1,934,490	901,037
Урьдчилж төлсөн татвар	32,345	240,134
	3,000,895	**4,215,397**

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

8. Бараа материал

	2020	2019
Түүхий эд материал	51,360,542	61,245,705
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	11,790,539	16,190,487
Бэлэн бүтээгдэхүүн	115,808,531	83,294,407
Үйлдвэрлэлийн хангамжийн материал	15,947,030	17,202,349
Замд яваа бараа	67,854	1,388,338
	194,974,496	**179,321,286**
Бараа материалын хасагдуулга	(1,766,807)	(1,185,343)
	193,207,689	**178,135,943**

Түүхий эд материалд түүхий ноолуур, самнасан ноолуур болон ноолууран утас багтсан. 2020 онд бараа материалаас борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөгт 71.1 тэрбум төгрөгийг (2019 онд 139.5 тэрбум төгрөг) бүртгэсэн.

2020 онд бараа материалын өртөгт 21,459 сая төгрөг (2019 онд 28,344 сая төгрөг)-ийн ажилчдын цалин болон түүнтэй адилтгах зардлыг бүртгэсэн.

Бараа материалын хасагдуулгын хөдөлгөөн:

	2020	2019
Хасагдуулгын эхний үлдэгдэл	1,185,343	856,406
Тайлант жилд байгуулсан бараа материалын хасагдуулга	798,474	553,328
Өмнө байгуулсан хасагдуулгын нөхөлт	(217,010)	(224,391)
Хасагдуулгын эцсийн үлдэгдэл	**1,766,807**	**1,185,343**

2020 онд нийт 162,237 сая төгрөг (2019 онд 144,800 сая төгрөг) – ийн бараа материалыг банкны зээлэнд барьцаалсан.

9. Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө

	2020	2019
Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө	646,063	565,290
	646,063	**565,290**

Буцаах эрхтэй бараагаарх хөрөнгө нь Группийн худалдан авагчдаас буцаагдах магадлалтай барааг илэрхийлнэ. Групп хүлээгдэж буй борлуулалтын буцаалтыг өмнөх жилүүдийн түүхэн мэдээлэлд үндэслэн хүлээгдэж буй үр дүнгийн аргаар тооцоолсон.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

10. Үндсэн хөрөнгө

	Газар	Барилга	Тоног төхөөрөмж	Тавилга эд хогшил	Тээврийн хэрэгсэл	Дуусаагүй барилга, ашиглаж эхлээгүй хөрөнгө	Түрээсийн сайжруулалт	Нийт
Өртөг эсвэл дахин үнэлэгдсэн дүн:								
2019 оны 1 сарын 1	**2,576,718**	**43,346,764**	**63,928,699**	**4,112,304**	**2,013,922**	**3,458,145**	**-**	**119,436,552**
Нэмэгдсэн	-	972,873	1,919,319	600,604	351,938	18,237,263	-	22,081,997
Бизнесийн нэгдлээр нэмэгдсэн (Тодруулга 29)	37,280	16,948,741	21,032,338	1,922,463	399,231	15,104	622,574	40,977,731
Охин компанийн данснаас хасалт (Тодруулга 12)	-	-	-	(194,889)	-	-	-	(194,889)
Хасагдсан	-	-	(316,400)	(294,370)	(117,052)	(1,176,291)	-	(1,904,113)
Дахин ангилал	-	(2,971)	2,497,625	(151,577)	(56,000)	(2,287,077)	-	-
2019 оны 12 сарын 31	**2,613,998**	**61,265,407**	**89,061,581**	**5,994,535**	**2,592,039**	**18,247,144**	**622,574**	**180,397,278**
Нэмэгдсэн	-	242,532	166,504	298,181	-	106,591	-	813,808
Хасагдсан	-	-	(5,301)	(22,036)	(57,296)	-	-	(84,633)
Бараа материал руу ангилсан	-	-	(14,322)	(293,487)	-	-	-	(307,809)
Дахин үнэлгээ	15,345,890	17,981,249	-	-	-	-	-	33,327,139
2020 оны 12 сарын 31	**17,959,888**	**79,489,188**	**89,208,462**	**5,977,193**	**2,534,743**	**18,353,735**	**622,574**	**214,145,783**
Хуримтлагдсан элэгдэл:								
2019 оны 1 сарын 1	**-**	**2,717,878**	**32,303,471**	**1,326,249**	**708,894**	**-**	**-**	**37,056,492**
Байгуулсан элэгдэл	-	1,796,556	6,766,192	1,118,646	249,749	-	-	9,931,143
Охин компанийн данснаас хасалт (Тодруулга 12)	-	-	-	(90,500)	-	-	-	(90,500)
Хасагдсан элэгдэл	-	-	(263,735)	(211,650)	(67,487)	-	-	(542,872)
Дахин ангилалд тооцсон элэгдэл	-	(2,971)	108,792	(100,226)	(5,595)	-	-	-
2019 оны 12 сарын 31	**-**	**4,511,463**	**38,914,720**	**2,042,519**	**885,561**	**-**	**-**	**46,354,263**
Байгуулсан элэгдэл	-	2,161,624	1,067,713	1,134,764	285,683	-	304,571	4,954,355
Хасагдсан элэгдэл	-	-	-	(14,569)	(48,035)	-	-	(62,604)
Бараа материал руу ангилсан	-	-	(2,047)	(188,603)	-	-	-	(190,650)
Дахин үнэлгээнд тооцсон элэгдэл	-	6,847,095	-	-	-	-	-	6,847,095
2020 оны 12 сарын 31	**-**	**13,520,182**	**39,980,386**	**2,974,111**	**1,123,209**	**-**	**304,571**	**57,902,459**
Дансны үнэ:								
2019 оны 12 сарын 31	**2,613,998**	**56,753,944**	**50,146,861**	**3,952,016**	**1,706,478**	**18,247,144**	**622,574**	**134,043,015**
2020 оны 12 сарын 31	**17,959,888**	**65,969,006**	**49,228,076**	**3,003,082**	**1,411,534**	**18,353,735**	**318,003**	**156,243,324**

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

10. Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

Дуусаагүй барилга, ашиглаж эхлээгүй хөрөнгө нь Группийн угсарч суурилуулж дуусаагүй тоног төхөөрөмжтэй холбоотой.

10.1 Барьцаалсан үндсэн хөрөнгө

2020 онд нийтдээ 151,432 сая төгрөг (2019 онд 76,339 сая төгрөг)-ийн дансны үнэтэй газар, барилга, дуусаагүй барилга ба тоног төхөөрөмжийг банкны зээлд барьцаалсан (тодруулга 17.1-г харна уу).

10.2 Газар болон барилгын бодит үнэ цэнийн хэмжилт

Группийн барилга болон газар нь хуримтлагдсан элэгдэл болон үнэ цэнийн бууралтыг хассан дахин үнэлсэн дүнгээр тусгагдсан. Группийн барилга 2020 оны 9 сарын 30-наар Группээс хараат бус мэргэжлийн үнэлгээчний тодорхойлсон бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн.

Газрын бодит үнэ цэнийг ижил төрлийн хөрөнгийн зах зээлд арилжаалагдсан үнийг ашиглан зах зээлийн жишиг үнийн хандлагаар тодорхойлсон.

Групп 2020 онд дээрх хөрөнгүүдийн бодит үнэ цэнийг дахин үнэлсэн ба 2020 оны 12 сарын 31-нээрх дансны үнээс материаллаг тохируулга илрүүлээгүй. Тиймээс СТОУС 16-ын дагуу дүнд тохируулга хийгдээгүй болно.

Тайлант хугацааны эцсээрх Группийн барилга болон газрын бодит үнэ цэнийн мэдээлэл:

	2020 оны 12 сарын 31-нээрх		2019 оны 12 сарын 31-нээрх	
	Зэрэглэл 3	бодит үнэ цэнэ	Зэрэглэл 3	бодит үнэ цэнэ
Газар	17,959,888	17,959,888	2,613,998	2,613,998
Барилга	65,969,006	65,969,006	56,753,944	56,753,944
	83,928,894	**83,928,894**	**59,367,942**	**59,367,942**

10.3 Бүрэн элэгдсэн үндсэн хөрөнгө

	2020	2019
Өртөг	**22,413,670**	**16,277,400**

10.4 Бараа материал болон ашиг, алдагдлаар бүртгэсэн элэгдэл ба хорогдол

Борлуулалт ба ерөнхий удирдлагын зардлаар бүртгэсэн элэгдэл ба хорогдол:

	2020	2019
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	3,363,547	2,200,547
Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн элэгдэл	818,943	544,538
Биет бус хөрөнгийн хорогдол	194,873	177,652
	4,377,363	**2,922,737**

Тайлант жилд 8,443 сая төгрөг (2019 онд 7,730 сая төгрөг)-ийн элэгдлийн зардлыг бараа материалын өртөгт капиталжуулсан.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

11. Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгө

	Барилга	Нийт
Өртөг:		
2019 оны 1-р сарын 1	651,151	651,151
Нэмэгдсэн	-	-
Бизнесийн нэгдлээр нэмэгдсэн (Тодруулга 29)	2,483,611	2,483,611
2019 оны 12-р сарын 31	**3,134,762**	**3,134,762**
Нэмэгдсэн	1,270,355	1,270,355
Данснаас хассан	(371,220)	(371,220)
2020 оны 12-р сарын 31	**4,033,897**	**4,033,897**
Хуримтлагдсан элэгдэл:		
2019 оны 1-р сарын 1	-	-
Байгуулсан Элэгдэл	544,538	544,538
Бизнесийн нэгдлээр нэмэгдсэн (Тодруулга 29)	219,185	219,185
2019 оны 12-р сарын 31	**763,723**	**763,723**
Байгуулсан Элэгдэл	818,943	818,943
Данснаас хассан	(179,873)	(179,873)
2020 оны 12-р сарын 31	**1,402,793**	**1,402,793**
Дансны үнэ:		
2019 оны 12 сарын 31	**2,371,039**	**2,371,039**
2020 оны 12 сарын 31	**2,631,104**	**2,631,104**

Групп нь дэлгүүр болон агуулахын талбайг түрээслэдэг. Дундаж түрээсийн хугацаа 3.5 жил ба түрээсийн хөрөнгийг түрээсийн хугацааны эцэст худалдан авах сонголт түрээсийн гэрээнд тусгагдаагүй.

Түрээсийн өр төлбөрийн төлөлтийн анализыг тодруулга 16-с харна уу.

11.1 Орлогын тайланд тусгагдсан дүнгүүд

	2020	2019
Ашиглах эрхтэй түрээсийн хөрөнгийн элэгдэл	818,943	544,538
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал	408,201	299,629
Богино хугацаат түрээсийн зардал	953,931	630,441
Бага үнийн дүнтэй түрээсийн зардал	4,462	21,824
Түрээсийн өр төлбөрт ороогүй түрээсийн хувьсах зардал	-	184,318

Групп нь СТОУС 16-ын дагуу түрээсээр хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн 5 гэрээ (2019 онд 4 түрээсийн)-тэй бөгөөд эдгээр түрээсийн гэрээнүүд нь цуцлах сонголтыг агуулсан. Тайлант жилд СТОУС16-ын дагуу түрээсээр хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн түрээсийн гэрээнээс Таван Богд Смарт Электроникс ХХК-н 191,347 мянган төгрөгийн дүнтэй түрээсийн гэрээг (2019 онд цуцалсан гэрээ байхгүй) цуцалсан.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

12. Охин компани дахь хөрөнгө оруулалт

Охин компанийн нэр	Үндсэн үйл ажиллагаа	Үйл ажиллагаа явуулж буй улс	Группийн эзэмшлийн хувь	
			2020	2019
Говь Кашмер Европ	Гадаад худалдаа	Герман	100%	100%
Говь Кашмер (Өвөр Монгол)	Гадаад худалдаа	Хятад	100%	100%
Гоёо ХХК	Гадаад худалдаа	Монгол	100%	100%
Говь Кашмер Америк	Гадаад худалдаа	Америк	100%	100%

13. Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө

	2020	2019
Биет бус хөрөнгө	427,151	357,812
Түрээсийн барьцаа	523,830	216,515
	950,981	**574,327**

13.1 Биет бус хөрөнгө

	2020	2019
Дансны үнэ		
1 сарын 1	357,812	235,903
Худалдан авалт	268,871	192,584
Бизнесийн нэгдлээр нэмэгдсэн (Тодруулга 29)	-	107,764
Данснаас хассан	-	-
Охин компанийн данснаас хасалт	-	(787)
Тайлант жилийн хорогдол	(199,532)	(177,652)
12 сарын 31-нээрх цэвэр дүн	**427,151**	**357,812**

2020 онд Биет бус хөрөнгө нь 304,596 мянган төгрөгийн програм хангамж (2019 онд 307,529 мянган төгрөг) болон 122,555 мянган төгрөгийн барааны тэмдэгт (2019 онд 50,283 мянган төгрөг)–ээс бүрдэж байна.

14. Дансны ба бусад өглөг

	2020	2019
Дансны өглөг	5,374,158	9,025,958
Холбоотой талд өгөх өглөг (Тодруулга 30.1)	12,477,541	24,641,697
Цалингийн өглөг	1,094,566	1,448,398
Бусад татварын өглөг (орлогын татварын өглөг ороогүй)	2,058,370	1,916,588
Ногдол ашгийн өглөг (Тодруулга 20)	167,033	167,496
Бусад өглөг	762,408	603,822
	21,934,076	**37,803,959**

Дансны өглөг нь голчлон гадаадын болон дотоодын бэлтгэн нийлүүлэгчдэд өгөх өглөгөөс бүрдэх ба төлбөрийн нөхцөл нь 30-90 хоногийн хооронд байна. Групп нь бүх өглөг гэрээний дагуу төлөгдсөнийг баталгаажуулах санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын бодлоготой.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

14.1 Гэрээний өр төлбөр

	2020	2019
Харилцагчаас авсан урьдчилгаа	1,541,385	2,153,354
	1,541,385	**2,153,354**

2020 оны 12 сарын 31-нээрх гэрээний өр төлбөрийг 2021 онд борлуулалтын орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдөж бүртгэгдэнэ.

15. Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр

	2020	2019
Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр		
Борлуулалтын буцаалтаас үүссэн өр төлбөр	1,010,634	913,198
	1,010,634	**913,198**

Буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр нь борлуулалтын гэрээний дагуу харилцагчдын худалдан авсан барааг буцаах эрхтэй холбоотой. Борлуулалтын орлогын хүлээн зөвшөөрөх үед буцаах эрхтэй барааны өр төлбөр болон хүлээгдэж буй борлуулалтын буцаалтыг тооцоолон бүртгэдэг. Групп хүлээгдэж буй борлуулалтын буцаалтыг өмнөх жилүүдийн түүхэн мэдээлэлд үндэслэн хүлээгдэж буй үр дүнгийн аргаар тооцоолсон.

16. Түрээсийн өр төлбөр

	2020	2019
Төлөгдөх хугацаагаар ангилбал:		
1 жилийн дотор	1,386,421	1,045,285
1-ээс дээш 2-оос доош жил	1,298,595	982,794
2-оос дээш 5-аас доош жил	859,132	1,274,078
5-аас дээш жил	-	-
	3,544,148	**3,302,157**
Хасах: Хойшлуулсан хүү	(642,099)	(749,759)
	2,902,049	**2,552,398**

	2020	2019
Хугацааны ангиллаар харуулвал:		
Богино	1,001,198	686,742
Урт	1,900,851	1,865,656
	2,902,049	**2,552,398**

Групп түрээсийн өр төлбөртэй холбоотой үлэмж хэмжээний хөрвөх чадварын эрсдэл хүлээдэггүй.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

17. Зээл

	2020	2019
Богино хугацаат зээл	267,714,096	189,267,962
Урт хугацаат зээл	4,458,498	32,560,000
	272,172,594	**221,827,962**

Зээлийн нөхцөл, төрлөөр:

	2020		2019	
	Богино хугацаат зээл	Урт хугацаат зээл	Богино хугацаат зээл	Урт хугацаат зээл
Барьцаат зээл:				
Голомт Банк (i)	26,000,000	-	88,424,400	-
Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк ("ЕСБХБ") (ii)	34,712,213	-	37,275,273	-
Хаан банк (iii)	8,000,000	-	27,730,000	-
Монгол Улсын Хөгжлийн Банк (iv)	82,900,000	-	14,300,000	28,600,000
Хас Банк (v)	5,000,000	-	12,100,000	-
Худалдаа Хөгжлийн Банк (vi)	3,960,000	4,458,498	6,412,943	3,960,000
Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банк (vii)	104,873,400	-	-	-
Хүүгийн өглөг	2,268,483	-	3,025,346	-
Нийт зээл	**267,714,096**	**4,458,498**	**189,267,962**	**32,560,000**

Группийн зээлийн үр ашигт хүүгийн түвшин (зээлийн гэрээний хүүтэй тэнцүү) нь дараах байдалтай байна.

	2020	2019
Үр ашигт хүүгийн хувь:		
Тогтмол хүү	10.58%	14.5%
Хувьсах хүү	5.61%	7.79%

17.1 Зээлийн гэрээний хураангуй

(i) 2020 болон 2019 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Голомт Банкнаас дараах зээлүүд авсан:

Групп 2018 оны 3 сарын 19-нд 90 тэрбум төгрөгтэй тэнцэх төгрөг болон ам.долларын зээлийн багц бүтээгдэхүүнийг Голомт банкнаас 2 жилийн хугацаатайгаар, ам.долларын зээлийг 8.4 хувийн, төгрөгийн зээлийг 16.8 хувийн хүүтэйгээр авсан. 2019 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар 88.4 тэрбум төгрөгийн зээлийн эрхийг ашигласан байна. Групп Голомт банктай 2020 оны 03 сарын 19-ний өдөр нэмэлт гэрээ байгуулж, 2018 онд авсан 90 тэрбумын зээлийн багцын гэрээний хугацааг сунгасан бөгөөд 2020 оны 03 сард эрхийн лимит 85 тэрбум, 2020 оны 06 сарын 30-с хойш эрхийн лимит 60 тэрбум болж буурах тухай гэрээнд дурдсан. 2020 оны эцэст Говь ХК-ийн ашиглалтын дүн 26 тэрбум байсан. Уг зээлийн гэрээний дагуу Групп нь зээлийн төлбөрөө хугацаанаас нь өмнө эсвэл зээлийн гэрээнд заагдсан хугацаанд төлж барагдуулж болно.

2020 оны 08 сарын 13-ны өдөр зээлийн багц бүтээгдэхүүний гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт орж, зээлийн дүнгээс хамаарч хүүг 3 шатлалтай болгосон. Зээлийн ашиглалтын дүн 20 тэрбум төгрөг хүртэл 16.8 хувийн, 20 тэрбум төгрөгөөс 40 тэрбум төгрөг хүртэл 15.6 хувийн, 40 тэрбум төгрөгөөс дээш 14.4 хувийн хүүтэй байхаар гэрээнд туссан байна.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

17. Зээл (үргэлжлэл)

17.1 Зээлийн гэрээний хураангуй (үргэлжлэл)

(ii) 2020 болон 2019 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк (цаашид "ЕСБХ Банк")-наас дараах зээлүүд авсан:

Групп нь 2017 болон 2018 онд ЕСБХ Банкнаас төлбөрийн чадвар болон ажлын капиталаа нэмэгдүүлэх зорилгоор жилийн LIBOR + 5.3 хувийн хүү болон LIBOR + 6 хувийн хүүтэй, нийт 16 сая ам.долларын зээл авсан. Уг зээлийн эргэн төлөлтийг 2024 он хүртэл хийж, хуваарийн дагуу төлж барагдуулна. 2020 оны 12 сарын 31-ний байдлаар 3.8 сая ам. долларын зээл төлсөн. Уг зээлэнд Группийн барилга, үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж болон бараа материалыг барьцаалсан.

(iii) 2020 болон 2019 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Хаан Банкнаас дараах зээлүүд авсан:

2019 оны 11-р сард зээлийн шугамын хэмжээг 58 тэрбум төгрөгтэй тэнцэх төгрөг болон ам.доллар болгож өөрчилсөн. 2020 оны 05 сарын 25-нд зээлийн гэрээг сунгасан ба жилийн 14.4 хувийн хүүтэй болгон бууруулсан. Уг зээлэнд Таван Богд Групп зээлийн барьцаагаар хангасан.

(iv) 2020 болон 2019 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Монгол Улсын Хөгжлийн Банкнаас дараах зээлүүд авсан:

- Групп нь 2019 оны 6-р сард ноолуурын түүхий эд бэлтгэх, эргэлтийн хөрөнгөнд зарцуулах зорилгоор 42.9 тэрбум төгрөгийн зээлийг жилийн 12 хувийн хүүтэй 24 сарын хугацаатай авсан. Уг зээлд Группийн барилга, газар, түүхий ноолуур, дансны авлага, автомашин, тавилга эд хогшил болон компьютер дагалдах хэрэгслийг барьцаалсан.

- Групп нь 2020 оны 5-р сард эргэлтийн хөрөнгөө нэмэгдүүлэх зорилгоор 40 тэрбум төгрөгийн зээлийг жилийн 3 хувийн хүүтэй, 12 сарын хугацаатайгаар авсан. Уг зээлд Группийн барилга, газар, түүхий ноолуур, автомашин, тавилга эд хогшил болон компьютер дагалдах хэрэгслэл, тоног төхөөрөмжийг барьцаалсан.

(v) 2020 болон 2019 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Хас Банкнаас дараах зээлүүд авсан:

- 2019 оны 6-р сард тус зээлийн гэрээнд дахин нэмэлт өөрчлөлт оруулан зээлийн шугамын хэмжээг 6 сая ам.доллараас 15.9 тэрбум төгрөг болгож, зээлийн хүүг жилийн 15.6 хувь болгон өөрчилсөн. 2019 оны 9-р сард тус зээлийн шугамын гэрээг дахин нэг жилийн хугацаатай сунгасан бөгөөд зээлийн хүү жилийн 15.8 хувь болж өөрчлөгдсөн.

- 2020 оны 10-р сард 15 тэрбум төгрөгийн шугамын зээлийг 24 сарын хугацаатайгаар жилийн 14.4 хувийн хүүтэйгээр нээсэн. Уг зээлийн гэрээний дагуу Групп нь зээлийн төлбөрөө хугацаанаас нь өмнө төлж барагдуулж болно. Энэхүү зээлд Группийн бараа материалыг барьцаалсан. 2020 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар 5 тэрбум төгрөгийн зээлийн эрхийг ашигласан байна.

(vi) 2020 болон 2019 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Худалдаа Хөгжлийн Банкнаас дараах зээлүүд авсан:

- Групп 2016 оны 12-р сард эргэлтийн хөрөнгөө нэмэгдүүлэх зорилгоор 6 тэрбум төгрөгийн зээлийг жилийн 8 хувийн хүүтэй, 60 сарын хугацаатайгаар авсан. Уг зээлийн эргэн төлөлт нь 2020 оны 1-р сарын 21-ний өдрөөс эхэлсэн ба 2020 оны 1 сараас эхлэн сар бүр 170 сая төгрөгийн үндсэн зээлийн төлөлт, 2021 оны 01 сараас эхлэн сар бүр 330.0 сая төгрөгийн төлөлт хийх эргэн төлөлтийн хуваарьтай. Барилга, газар болон бараа материал барьцаалсан.

- 2017 оны 12-р сард Гоёо ХХК эргэлтийн хөрөнгийн зориулалттай, 12 сарын хугацаатай, жилийн 7.8 хувийн хүүтэй 12.4 сая ам.долларын зээлийг авсан. 2018 оны 12-р сарын 3-нд зээлийн хүүг жилийн 8.3 хувь болгож, буцаан төлөх хугацааг 2020 оны 4-р сар хүртэл сунгаж өөрчилсөн. Тус зээлд Группийн эргэлтийн хөрөнгийг барьцаалсан. 2020 оны 04 сард уг зээлийг 2 жилийн хугацаатай төгрөгийн зээл болгон нэмэлт өөрчлөлт оруулсан ба Говь ХК Гоёо ХХК-тай нэгдсэнтэй холбоотойгоор зээлдэгч нь Говь ХК болж өөрчлөгдсөн.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

17. Зээл (үргэлжлэл)

17.1 Зээлийн гэрээний хураангуй (үргэлжлэл)

(vii) 2020 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банкнаас дараах зээлүүд авсан:

2020 оны 05 сард Олон Улсын Хөрөнгө Оруулалтын Банктай зээлийн гэрээ байгуулж, 2020 оны 05 сард жилийн 5.25 хувийн хүүтэй 14 сая еврогийн зээл, 2020 оны 06 сард жилийн 4.25 хувийн хүүтэй 16 сая еврогийн зээл авсан бөгөөд нийт зээлийн үлдэгдэл 30.0 сая евро. 14 сая еврогийн зээлийг эргэн төлж дуусах хугацаа нь 2027 оны 05 сард. 16 сая еврогийн зээлийг эргэн төлөх хугацаа нь зээл олголтоос хойш 12 сарын дараа байх ба тус зээл нь төлсөн дүнгээр дахин авч ашиглах боломжтой зээл юм.

17.2 Санхүүжилтийн үйл ажиллагаанаас үүсэх өр төлбөрийг тохируулах нь

	Зээл (тодруулга 17)	Түрээсийн өр төлбөр (тодруулга 16)	Холбоотой талуудаас авсан санхүүжилт (тодруулга 30.2)	Ногдол ашиг (тодруулга 20)	Нийт
2019 оны 1 сарын 1 (дахин ангилагдсан)	119,722,628	651,151	-	168,325	120,542,104
Санхүүгийн дотогш мөнгөн урсгал	248,765,910	-	5,300,000	-	254,065,910
Санхүүгийн гадагш мөнгөн урсгал	(244,761,325)	(430,809)	(5,300,000)	(5,305,594)	(255,797,728)
Бизнесийн нэгдэл (Тодруулга 29)	96,385,222	2,332,056	-	-	98,717,278
Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	5,304,765	5,304,765
Ханшийн зөрүү	1,380,549	-	-	-	1,380,549
Төлсөн хүү	(18,359,659)	(299,629)	(2,138,585)	-	(20,797,873)
Хүүгийн зардал	18,694,637	299,629	2,138,585	-	21,132,851
2019 оны 12 сарын 31	**221,827,962**	**2,552,398**	**-**	**167,496**	**224,547,856**

2020 оны 1 сарын 1	221,827,962	2,552,398	-	167,496	224,547,856
Санхүүгийн дотогш мөнгөн урсгал	303,033,135	1,079,008	12,459,400	-	316,571,543
Санхүүгийн гадагш мөнгөн урсгал	(264,470,597)	(729,356)	(12,459,400)	(463)	(277,659,816)
Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-	-
Ханшийн зөрүү	12,538,956	-	-	-	12,538,956
Төлсөн хүү	(26,464,610)	(408,201)	(2,713,257)	-	(29,586,069)
Хүүгийн зардал	25,707,748	408,201	2,713,257	-	28,829,206
2020 оны 12 сарын 31	**272,172,594**	**2,902,049**	**-**	**167,033**	**275,241,676**

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

18. Урт хугацаат өглөг

	2020	2019
Ти Ди Би лизинг ХХК	724,719	2,085,657
Таван Богд Трейд ХХК	14,230,453	-
	14,955,172	**2,085,657**

Урт хугацаат өглөгт үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж худалдан авах зорилгоор хийсэн жилийн 4.7%-ийн суурь хүү нэмэх нь LIBOR хүүтэй гэрээний дүн багтсан. Уг өглөг нь 2022 онд бүрэн төлөгдөж дуусах бөгөөд худалдан авч буй тоног төхөөрөмжийг барьцаалсан.

Таван Богд Трейд ХХК-ийн 8 хувийн хүүтэй зээл нь 2022 оны 5 сард дуусах гэрээний нөхцөлтэй байна.

19. Хувьцаат капитал

	Хувьцааны тоо		Хувьцаат капитал	
	2020	2019	2020	2019
Эхний болон эцсийн үлдэгдэл	780,112,500	780,112,500	780,113	780,113
	780,112,500	**780,112,500**	**780,113**	**780,113**

2020 оны 12 сарын 31-нээрх Компанийн 780,112.5 мянган төгрөгийн хувьцаат капитал нь нэг бүр нь 1 төгрөгийн үнэтэй 780,112,500 ширхэг (2019 онд нэг бүр нь 1 төгрөгийн үнэтэй 780,112,500 ширхэг) зөвшөөрөгдсөн ба гаргасан хувьцаанаас бүрдэж байна.

20. Ногдол ашиг

	2020	2019
Ногдол ашгийн өглөгийн эхний үлдэгдэл	167,496	168,325
Зарласан ногдол ашиг	-	5,304,765
Ногдол ашгийн төлөлт	(463)	(5,305,594)
Ногдол ашгийн өглөгийн эцсийн үлдэгдэл	**167,033**	**167,496**

2020 оны 2-р сарын 14-ний өдөр Группийн Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн 04 тоот тогтоолын дагуу 2019 оны ашгаас ногдол ашиг хуваарилаагүй болно. (2019 оны 2 сарын 13-ний өдөр Группийн Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн тогтоолоор нэгж хувьцаанд 6.8 төгрөг нийт 5,304,765 мянган төгрөгийн ногдол ашиг зарласан)

21. Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг

	2020	2019
Тайлант жилийн ашиг/(алдагдал) (мянган төгрөгөөр)	(46,155,341)	2,456,473
Энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоо	780,112,500	780,112,500
Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг (төгрөгөөр)	**(59.16)**	**3.15**

Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашгийг тооцохдоо Группийн ашгийг жилийн туршид эргэлтэд байсан хувьцааны жигнэсэн дунджаар тооцоолно.

Энгийн хувьцаанд ногдох цэвэршүүлсэн ашиг байхгүй учир нь эргэлтэд оруулснаас гадна энгийн хувьцаанаас өөр хүлээгдэж буй энгийн хувьцаа эсвэл опцион байхгүй.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

22. Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл

	2020	2019
Эхний үлдэгдэл	15,647,697	15,647,697
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	33,327,139	-
Эцсийн үлдэгдэл	**48,974,836**	**15,647,697**

23. Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц

	2020	2019
Эхний үлдэгдэл	(278,529)	(135,203)
Гадаад дахь охин компанийн цэвэр хөрөнгийн хөрвүүлэлтийн зөрүү	(1,083,503)	(143,326)
Эцсийн үлдэгдэл	**(1,362,032)**	**(278,529)**

24. Орлогын татварын зардал

	2020	2019
Тайлант жилийн татварын зардал:		
Тайлант жилийн орлогын татварын зардал	35,348	1,984,891
Хойшлогдсон татварын зардал:	(1,363,139)	(353,928)
Тайлант жилийн татварын зардал	**(1,327,791)**	**1,630,963**

24.1 Тайлант жилийн татвар

Тайлант жилийн татварын зардлыг санхүүгийн тайлангаарх цэвэр ашгаас тооцсон тохируулга:

	2020	2019
Санхүүгийн тайлангаарх татварын өмнөх цэвэр ашиг	(47,483,132)	4,087,436
Тохируулга		
Татвар ногдуулах ашиг/(алдагдал)	(14,263,808)	4,625,714
Татвар 10%	35,348	300,000
Татвар 25%	-	271,859
Өмнөх жилийн шилжүүлсэн алдагдал	226,489	-
Охин компаниудын ашиглаагүй татварын алдагдлын хойшлогдсон татварын хөрөнгө бүртгээгүйн нөлөөлөл	-	520,826
Тайлант хугацааны түр зөрүүнээс үүссэн нөлөөлөл	(825,297)	709,749
Тайлант хугацааны алдагдлаас үүссэн хойшлогдсон татварын орлогын нөлөөлөл	(1,452,009)	(138,602)
Татварын бага хувь хэмжээний нөлөөлөл	687,678	(32,869)
Нийт орлогын татварын зардал	**(1,327,791)**	**1,630,963**

Монгол улсын Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд заасны дагуу 6 тэрбум төгрөг (2019 онд 3 тэрбум төгрөг) хүртэлх албан татвар ногдуулах жилийн орлого олсон бол 10 хувиар (2019 онд 10%), 6 тэрбум төгрөгөөс дээш албан татвар ногдуулах жилийн орлого олсон бол 6 тэрбум төгрөгөөс дээш давсан орлогын дүнгийн 25 хувиар (2019 онд 25%) нэмж албан татвар ногдуулна.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

24. Орлогын татварын зардал (үргэлжлэл)

24.1 Тайлант жилийн татвар (үргэлжлэл)

Монголын Татварын алба 2020 оноос шинэчлэгдсэн багц хуулийг хэрэгжүүлж эхэлсэн ба НББОУС 12, СТОУС тайлбар 23-т заасны дагуу хойшлогдсон татварын хөрөнгийн өр төлбөрийн түр зөрүүг тооцоолохдоо балансын аргыг ашиглана.

Групп нь тайлант жилийн хугацаанд 14,520,086 мянган төгрөгийн (2019 онд 18,670,575 мян.төг) ирээдүйн ашгаас хасагдах боломжтой хуримтлагдсан татварын алдагдалтай байсан. Үүнд хойшлогдсон татварын хөрөнгө тооцож бүртгэсэн. (2019 онд 15,792,230 мян.төгрөг). 2020 онд үүссэн татварын алдагдлыг 2024 он хүртэл шилжүүлэн тооцох боломжтой.

24.2 Орлогын татварын (хөрөнгө)/өглөг

	2020	2019
Эхний үлдэгдэл	(266,632)	1,755,234
Тайлант жилийн татварын зардал	35,348	1,984,891
Төлсөн татвар	(6,999)	(4,006,757)
Суутгасан татварын зардал	19,237	-
Орлогын татварын (хөрөнгө)/өглөг	**(219,044)**	**(266,632)**

24.3 Хойшлогдсон татварын хөрөнгө

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө нь гадаад валютаар үүссэн мөнгө болж хөрвөх хөрөнгө болон өр төлбөрийн ханшийн тэгшитгэлийн улмаас үүссэн татвар ногдох эсвэл татвараас хасагдах түр зөрүүтэй холбоотой.

2019	Эхний үлдэгдэл	Ашиг алдагдлаар бүртгэсэн дүн	Бизнесийн нэгдлээр нэмэгдсэн (Тодруулга 29)	Эцсийн үлдэгдэл
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө:				
Санхүүгийн хөрөнгө	(164,513)	(93,908)	61,824	(196,597)
Үндсэн хөрөнгө	(47,382)	24,623	8,609	(14,150)
Санхүүгийн өр төлбөр	81,940	69,116	(384)	150,672
Зээл	1,380,509	(545,360)	356,046	1,191,195
Ашиглагдаагүй татварын алдагдал	-	899,457	679,766	1,579,223
	1,250,554	**353,928**	**1,105,861**	**2,710,343**

2020	Эхний үлдэгдэл	Ашиг алдагдлаар бүртгэсэн дүн	Эцсийн үлдэгдэл
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө:			
Санхүүгийн хөрөнгө	(196,597)	(941,595)	(1,138,192)
Үндсэн хөрөнгө	(14,150)	34,419	20,269
Санхүүгийн өр төлбөр	150,672	(150,672)	-
Зээл	1,191,195	1,195,466	2,386,661
Ашиглагдаагүй татварын алдагдал	1,579,223	1,225,520	2,804,743
	2,710,343	**1,363,138**	**4,073,481**

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING & APPRAISAL

25. Борлуулалтын орлого, өртөг, зардал

25.1 Борлуулалтын орлого

	2020	2019
Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	80,242,446	117,699,964
Оёмол бүтээгдэхүүн	24,091,381	46,408,578
Нэхмэл бүтээгдэхүүн	11,435,946	39,909,718
Үйлчилгээний орлого	862,561	3,135,616
Бусад	460,171	2,594,392
	117,092,505	**209,748,268**

25.2 Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг

	2020	2019
Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	46,616,231	82,177,157
Оёмол бүтээгдэхүүн	16,071,278	29,240,210
Нэхмэл бүтээгдэхүүн	7,859,335	26,061,706
Үйлчилгээний өртөг	848,643	2,426,967
Бусад	141,001	2,045,877
	71,536,488	**141,951,917**

25.3 Борлуулалт ба маркетингийн зардал

	2020	2019
Цалин ба түүнтэй холбоотой зардлууд	7,616,625	8,262,518
Элэгдэл ба хорогдлын зардал	1,995,055	1,876,169
Зар сурталчилгааны зардал	24,112,408	5,227,564
Хангамжийн зардал	2,551,280	3,001,881
Ашиглалтын зардал	236,952	268,836
Харилцагчийн урамшууллын зардал	144,786	3,374,799
Засвар үйлчилгээний зардал	309,239	452,291
Хөдөлмөр хамгааллын зардал	199,212	306,672
Банкны үйлчилгээний шимтгэл	1,889,225	2,522,907
Тээврийн зардал	2,166,414	448,967
Түрээсийн зардал	958,393	454,145
Даатгалын зардал	263,132	33,121
Томилолтын зардал	114,047	513,622
Харуул, хамгаалалтын зардал	7,115	16,387
Цэвэрлэгээ үйлчилгээ	144,881	32,382
Түлш, шатахууны зардал	33,579	52,863
Хүний нөөц ба бусад холбоотой зардлууд	23,553	26,765
Мэргэжлийн үйлчилгээний хөлс	945,423	236,278
Харилцаа холбооны зардал	97,759	82,323
Бусад зардал	575,861	751,201
Нийт борлуулалт маркетингийн зардал	**44,384,939**	**27,941,691**

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

25. Борлуулалтын орлого, өртөг, зардал (үргэлжлэл)

25.4 Ерөнхий удирдлагын зардал

	2020	2019
Цалин ба түүнтэй холбоотой зардлууд	5,548,677	4,631,594
Элэгдэл ба хорогдлын зардал	2,382,308	1,085,667
Хангамжийн зардал	72,105	140,023
Ашиглалтын зардал	91,681	117,148
Засвар үйлчилгээний зардал	143,598	201,388
Хөдөлмөр хамгааллын зардал	746,179	818,530
Банкны үйлчилгээний шимтгэл	559,843	1,094,940
Даатгалын зардал	327,938	331,182
Томилолтын зардал	9,570	296,829
Харуул, хамгаалалтын зардал	577,746	541,900
Түлш, шатахууны зардал	87,794	133,446
Хүний нөөц ба бусад холбоотой зардлууд	1,209,943	77,247
Мэргэжлийн үйлчилгээний хөлс	226,554	164,050
Харилцаа холбооны зардал	80,671	53,285
Бусад зардал	1,012,031	556,019
Нийт ерөнхий удирдлагын зардал	**13,076,638**	**10,243,248**

26. Санхүүгийн ба бусад орлого

	2020	2019
Хүүгийн орлого	60,405	219,126
Түрээс ба бусад орлого	2,555,242	492,186
	2,615,647	**711,312**

27. Бусад олз ба (гарз)

	2020	2019
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн алдагдал	(8,511,518)	(3,992,735)
Охин компани данснаас хасалтын олз (Тодруулга 12)	-	554,407
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз, цэвэр дүнгээр	10,096	(7,102)
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө данснаас хассаны олз, гарз	20,769	-
	(8,480,653)	**(3,445,430)**

28. Хүүгийн зардал

	2020	2019
Зээлийн хүүгийн зардал	25,707,748	18,694,637
Дансны ба бусад өглөг болон урт хугацаат бусад өр төлбөрийн хүүгийн зардал	2,713,257	2,138,585
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал	408,201	299,629
Аккредитивийн шимтгэл	713,054	678,272
	29,542,260	**21,811,123**

2020 онд хүүгийн зардлын капиталжуулалт хийгээгүй. (2019 онд дуусаагүй барилгад 595 сая төгрөгийн хүүгийн зардлыг капиталжуулсан)

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

29. Бизнесийн нэгдэл

Худалдан авсан охин компани	Үндсэн үйл ажиллагаа	Эзэмшлийн хувь	Худалдан авсан огноо	Гэрээний дүн
Гоёо ХХК	Худалдаа	100%	2019 оны 5 сарын 31	**37,075,004**

30. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

30.1 Холбоотой талуудын үлдэгдэл

Тайлант хугацааны эцэст холбоотой талуудын үлдэгдэл дараах байдалтай байна:

	2020	2019
Холбоотой талаас авах дансны авлага	215,053	39,264
Толгой компанид өгөх дансны өглөг /Богино хугацаат/	12,477,541	24,641,697
Толгой компанид өгөх дансны өглөг /Урт хугацаат/	14,230,453	-

Холбоотой талд өгөх өглөг нь Таван Богд Трейд ХХК-иас Гоёо ХХК-ийн хувьцааг зээлээр худалдан авсантай холбоотой. Худалдан авалтын өдрөөр уг өглөгийг 2020 оны 8 сард төлж дуусгахаар тохиролцсон. 2020 оны 1 сарын 10-нд талууд уг өр төлбөрийн төлөгдөх хугацааг 2021 оны 5-р сар байхаар тохиролцсон хэдий ч 2020 оны 10 сард ахин нэмэлт гэрээг үйлдэж, төлбөр төлж барагдуулах хугацааг 2022 оны 05 сар болгон хойшлуулсан.

Холбоотой талуудын дансны үлдэгдэл нь барьцаагүй ба найдваргүй авлагын сан байгуулаагүй.

30.2 Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

Дараах ажил гүйлгээг Группийн толгой компанитай хийсэн:

	2020	2019
Толгой компаниас авсан санхүүжилт (Тодруулга 17.2)	12,459,400	-
Толгой компаниас авсан санхүүжилтээс төлсөн дүн (Тодруулга 17.2)	12,459,400	-
Толгой компаниас авсан худалдан авалт	146,505	1,038,505
Толгой компанид төлсөн хүүгийн зардал	2,418,383	1,896,701
Толгой компанид хийсэн борлуулалт	4,392	5,268

Дараах ажил гүйлгээг нэгдсэн хяналтад байдаг бусад холбоотой талуудтай хийсэн:

	2020	2019
Холбоотой талаас авсан санхүүжилт (Тодруулга 17.2)	-	5,300,000
Холбоотой талаас авсан санхүүжилтээс төлсөн дүн (Тодруулга 17.2)	-	5,300,000
Холбоотой талаас авсан худалдан авалт	645,589	2,422,292
Холбоотой талд хийсэн борлуулалт	341,646	2,921,604
Холбоотой талд төлсөн хүүгийн зардал	-	2,323

Бүх холбоотой талын гүйлгээ нь харилцан тохиролцсон нөхцөлөөр хийгдсэн.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

30. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ (үргэлжлэл)

30.3 Үндсэн удирдлагын цалин, урамшуулал

Группийн удирдлага болон удирдлагын багийн гишүүдийн үндсэн болон нэмэгдэл цалин дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2020	2019
Тайлант үеийн цалин урамшуулал	1,207,538	1,275,133

31. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг

Харилцагчдын санхүүгийн хэрэгцээ, шаардлагыг хангахын тулд Компани нь янз бүрийн буцалтгүй үүрэг болон болзошгүй өр төлбөр хүлээж болно. 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар (2019 онд байхгүй) групп ямар нэг болзошгүй өр төлбөр, үүрэг үүсээгүй бөгөөд үүсвэл дараах байдлаар үүснэ.

31.1 Болзошгүй өр төлбөр

Баталгаа нь тусгай үйл явдал тохиолдоход харилцагчийн өмнөөс голдуу тендерийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор төлбөр хийх үүргийг группд ногдуулж үүснэ. Баталгаа нь зээлийн эрсдэлтэй ижил эрсдэлийг агуулдаг. Эдгээр гүйлгээний улмаас материаллаг алдагдал гарахгүй гэсэн хүлээлттэйгээр удирдахыг эрмэлзэнэ.

31.2 Үүрэг

Үүрэг гэдэг нь группийн зүгээс зээл олгох, зээлийн шугам нээх гэрээт үүргүүдийг хүлээснийг илэрхийлдэг. Ийм үүргүүд нь тогтсон дуусах хугацаа эсвэл цуцлах бусад төрлийн заалтуудтай байдаг. Зээл олгох үүрэг нь хэрэгжээгүй байтал тус үүргийнх нь хугацаа нь дууссан байж болох тул гэрээнд заагдах мөнгөн дүн нь ирээдүйн мөнгөний шаардлагыг илэрхийлдэг гэсэн ойлголт биш юм. Эдгээр гүйлгээний улмаас материаллаг алдагдал гарахгүй гэсэн хүлээлттэйгээр удирдахыг эрмэлзэнэ.

31.3 Шүүхийн нэхэмжлэл

Группийн бизнесийн үйл ажиллагааны шинж чанартай уялдан хэрэг маргааныг шүүхээр шийдвэрлүүлдэг ба шүүхийн нэхэмжлэл гаргах, нэхэмжлэлийг хэрхэн барагдуулан ажиллах талаар тогтсон журам, туршлагатай байна. Групп-д нь аливаа нэхэмжлэлийн өөрийн санхүүгийн байдалд үзүүлж болох сөрөг нөлөөллөөс хамгаалахдаа мэргэжлийн хууль зүйн туслалцаа авах нь эрсдэлийг бууруулах болно. Тайлант жилийн эцэст Групп-д их хэмжээний үүрэг хүлээх шүүхийн нэхэмжлэл байхгүй.

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага

(1) Оршил

Группийн үйл ажиллагааны салшгүй гол эрсдэлүүд бол зээлийн эрсдэл, хөрвөх чадварын эрсдэл, Зах зээлийн эрсдэлд: хүүний түвшний эрсдэл, валютын ханшийн эрсдэл байдаг.

Эрсдэлийн Удирдлагын үндсэн зорилго нь бизнесийн сегментэд эрсдэл өгөөжийн түвшинтэй нь уялдуулан капиталыг зөв хуваарилах болон Группийн хөрөнгийн эрсдэлд тохируулсан өгөөжийг нэмэгдүүлэхийн тулд байнгын илрүүлэлт, хэмжилт, хяналтын үйл явцуудаар дамжуулан эрсдэлийг удирдах явдал юм. Энэ үйл явц нь Группийн тасралтгүй ашигт ажиллагаанд маш чухал үүрэгтэй ба Группийн ажилтан бүрийн оролцоо, тэдний ажил үүргийн хариуцлагын хүрээнд эрсдэлийг илрүүлэхтэй шууд холбоотой юм.

Дээр дурдсан эрсдэлийн удирдлагын явцад бизнесийн эрсдэлийн удирдлага багтаагүй болно. Бизнесийн эрсдэл гэдэг нь бизнесийн хүрээлэн буй орчин, технологи, болон үйл ажиллагаа явуулж буй салбарт гарсан өөрчлөлтүүдээс үүссэн эрсдэлийг хэлнэ. Эдгээр бизнесийн эрсдэлүүд нь Группийн стратеги төлөвлөлтийн хүрээнд хянагдаж байдаг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

(1) Оршил (үргэлжлэл)

Групп нь эрсдэлийг бүрмөсөн арилгахад чиглэхээс илүүтэйгээр эрсдэл, өгөөжийг хамгийн оновчтой хослуулахад чиглэсэн эрсдэлийн удирдлагын бодлоготой. Одоо мөрдөж буй эрсдэлийн удирдлагын систем нь дараах зарчмуудыг агуулсан байна. Үүнд:

- Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлөөс ("ТУЗ") баталсан (эрсдэлийн удирдлагын бодлогын баримт бичиг, үнэлэх журам) хязгаарын хүрээнд эрсдэлийг илрүүлж байна;
- ТУЗ-өөс баталсан бизнесийн бодлогын дагуу эрсдэлийг хэмжиж байна;
- Капиталын хуваарилалт нь эрсдэлийн түвшинтэй уялдаж байна;
- Компанийн гүйцэтгэлийн зорилт нь эрсдэл даах байдалтай уялдаж байна.

Эрсдэлийн удирдлагын бүтэц, зохион байгуулалт

Группийн удирдлагын бүх түвшинд эрсдэлийн талаарх нэгдсэн ойлголттой байж дараах шатны хороо, нэгжээр эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлнэ.

ТУЗ-ийн Эрсдэл Аудитын хороо

ТУЗ-ийн Эрсдэл Аудит Хороо нь дотоод хяналт ба зохицуулалт болон хууль, эрх зүйн шаардлагын хэрэгжүүлж байгаа эсэхийг ТУЗ-д танилцуулж ажилладаг.

Дотоод аудит

Группийн эрсдэлийн удирдлагын үйл явцад Дотоод аудитын ажил үүргийг Эрсдэл Аудитын хорооноос өгсөн чиглэлийн дагуу ажилладаг. Группийн хэмжээнд нэвтрүүлэн хэрэгжүүлж буй бодлого дүрэм, журмуудын зохистой байдал хийгээд Групп эдгээрийг хэрхэн мөрдөж байгаад хяналт тавин үр дүнг ТУЗ-д тайлагнадаг.

Менежмент удирдлагын хэлтэс

Группийн хэмжээний цаашдын стратеги төлөвлөлтийг эрсдэлтэй уялдуулан тодорхой нэгж бий болгон удирдаж байна. Энэ хэлтсийн зорилго нь эрсдэлийн үнэлгээний тайлан бэлтгэн үүндээ үндэслэн хариу арга хэмжээ авах төлөвлөгөө боловсруулах, Группийн үйл ажиллагааны цар хүрээнд ажил үүргээ гүйцэтгэж, удирдлагын шийдвэр гаргалтад дөхөм байхаар зохион байгуулагдан ажилладаг. Санхүү стратеги төлөвлөлтийн газрын харьяа менежмент удирдлагын хэлтэс бөгөөд Тэргүүн дэд захирлаас чиглэл авч үр дүнг Эрсдэл Аудитын хороонд тайлагнадаг.

Хяналт болон шийдвэр гаргалтад группийн хоёр түвшний нэгж оролцдог:

1. Менежмент удирдлагын хэлтэс: Үйл ажиллагаа, санхүүгийн үр ашгийн таамаглал төлөвлөгөөг боловсруулан тодорхой давтамжтай хянах, тодотгон ТУЗ-д улирал бүр тайлагнадаг.
2. Эрсдэлийн удирдлагын нэгж: Одоогийн мөрдөгдөж буй бодлого журмын дагуу тодорхой эрсдэл байж болзошгүй орчинг илрүүлэн, түүнийг арилгах арга хандлага боловсруулан саналыг ТУЗ-д танилцуулан батлуулдаг.

Эрсдэлийг бууруулах

Хүүний түвшний эрсдэл, гадаад валютын ханшийн өөрчлөлт, зээлийн эрсдэл болон ирээдүйн үйл ажиллагаанаас үүдэж болзошгүй эрсдэлийн хэмжээг мэдрэмжийн шинжилгээ хийн хянаж ажилладаг. Группийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор тодорхой арга хэмжээг авдаг бөгөөд доор дэлгэрэнгүй тодруулав.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Эрсдэлийн хэт төвлөрөл

Төвлөрөл нь ижил төрлийн бизнесийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг, эсвэл нэгэн ижил газар зүйн бүсэд болон эдийн засгийн ойролцоо шинж чанартай бизнес эрхэлдэг хэд хэдэн харилцагчид улс төр, эдийн засаг болон бусад аливаа өөрчлөлт гарахад тэдгээрийн гэрээний үүргээ гүйцэтгэхэд ижил маягаар нөлөөлөхөөр байвал үүсдэг. Төвлөрөл нь тухайн нэгж салбарт болон газар зүйн байрлалд нөлөөлж буй нөхцөл байдалд групп хэрхэн гүйцэтгэлээ хангах мэдрэмжийг илтгэнэ.

Эрсдэлийн хэт төвлөрлөөс зайлсхийх үүднээс групп өөрийн бодлого, журамдаа олон төрлийн багцтай байх тодорхой удирдамжийг тусгасан байдаг. Тухайлбал, жижиглэнгийн борлуулалтыг онлайн болон дэлгүүрийн, захиалгын гэх сувгаар салган хөгжүүлэх, олон улсын өөр бүс нутгуудад салбар дэлгүүр нээх эсвэл маркетингийн оновчтой бодлого боловсруулах зэргээр үйл ажиллагааны төвлөрлийг хянаж удирдаг.

Санхүүгийн хэрэгслийн ангилал:

	Тодруулга	2020	2019
Санхүүгийн хөрөнгө:			
Хорогдуулсан өртгөөр	32.1	16,403,764	19,552,689
Санхүүгийн өр төлбөр:			
Хорогдуулсан өртгөөр	32.2	308,671,013	260,904,990

Групп нь үйл ажиллагаагаа санхүүжүүлэхийн тулд эдгээр санхүүгийн хэрэгслүүдийг эзэмшдэг. Групп арилжаалах болон санхүүгийн хамгаалалт хийх зорилгоор санхүүгийн хэрэгслүүдийг эзэмшдэггүй болно.

Группийн санхүүгийн хэрэгслээс үүсэлтэй үндсэн хүүгийн эрсдэл, гадаад валютын эрсдэл, зээлийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын эрсдэл гэж ангилдаг.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

32.1 Зээлийн эрсдэлийн удирдлага

Группийн харилцагчид зээлээр худалдан авалт хийгээд түүнийгээ төлж чадахгүй болсноор Групп-д зээлийн эрсдэлийг үүсгэдэг.

2019 оны 12 сарын 31	Тод-руулга	Хараат бус үнэлгээний түвшин	Хүлээгдэж буй алдагдлын төрөл	Нийт дүн	Нөөц сан	Дансны үнэ
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	5	Байхгүй	(i)	10,641,744	-	10,641,744
Дансны авлага	6	Байхгүй	(ii)	9,435,501	(1,438,595)	7,996,906
Бусад авлага	6	Байхгүй	(i)	989,284	(291,760)	697,524
Түрээсийн барьцаа	13	Байхгүй	(i)	216,515	-	216,515
				21,283,044	(1,730,355)	19,552,689

2020 оны 12 сарын 31	Тод-руулга	Хараат бус үнэлгээний түвшин	Хүлээгдэж буй алдагдлын төрөл	Нийт дүн	Нөөц сан	Дансны үнэ
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	5	Байхгүй	(i)	12,798,745	-	12,798,745
Дансны авлага	6	Байхгүй	(ii)	4,227,649	(1,891,013)	2,336,636
Бусад авлага	6	Байхгүй	(i)	744,553	-	744,553
Түрээсийн барьцаа	13	Байхгүй	(i)	523,830	-	523,830
				18,294,777	(1,891,013)	16,403,764

i. 12 сарын хүлээгдэж буй авлагын алдагдлын нөөц
ii. Нийт хугацааны туршид хүлээгдэж буй авлагын алдагдлын нөөц

Одоогийн байдлаар зах зээл дээр хараат бус үнэлгээний байгууллага байхгүй байна. Иймээс Группийн зүгээс баримталдаг зээлийн борлуулалтын бодлогын дагуу удаан хугацаанд харилцсан, найдвартай харилцагчдад зээлийн хязгаар олгож баталдаг. Жил бүр худалдан авагчтай хийсэн борлуулалтын гэрээг шинэчилж гэрээний хэрэгжилтийг байнга хянадаг.

Группийн дансны авлагыг даатгуулсан эсвэл аккредитив гэрээгээр баталгаажуулснаас бусдаар санхүүгийн хөрөнгөтэй холбоотой зээлийн эрсдэлийг хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ байхгүй. 2020 онд даатгуулсан эсвэл аккредитив гэрээгээр баталгаажуулсан дансны авлага 988 сая төгрөг (2019 онд 6,344 сая төгрөг) байна.

Группийн удирдлага нь өндөр зээлийн зэрэглэлтэй дотоодын банк болон санхүүгийн байгууллагуудад байршуулсан банкны харилцах дансанд харгалзах санхүүгийн зээлийн эрсдэлийн түвшинг бага гэж үзсэн. Группийн удирдлага нь дефаултын магадлал нь бага гэж үзсэн тул нөөц санг байгуулаагүй.

Группийн удирдлага дансны авлагын эргэн төлөгдөх магадлалыг үнэлэхийн тулд авлага цуглалтын түүхэн мэдээлэл болон ирээдүйг таамаглаж буй мэдээллийг харгалзан багцын болон тусдаа үнэлгээ хийдэг. Групп нь нөөцийн матриц, тооцоолол, зээлийн түүхэн мэдээлэл, зээлдэгчийн хугацаа хэтрэлтэй авлагын статусыг одоогийн болон ирээдүйн эдийн засгийн чиг хандлагыг харгалзан тохируулах байдлаар хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тооцоолдог.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING & APPRAISAL

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

32.1 Зээлийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Иймд эдгээр хөрөнгийн зээлийн эрсдэлийн багц нь уг авлагын хугацаа хэтэрсэн статусаар тодорхойлсон нөөцийн матрицад үндэслэн толилуулагддаг.

Дансны авлагын үнэ цэнийн бууралтын мэдээллийг тодруулга 6-аас харна уу.

Группийн удирдлага нь бусад авлагын эргэн төлөгдөх магадлалыг үнэлэхдээ авлагын түүхэн мэдээлэл, хугацаа хэтэрсэн авлагын мэдээлэл, одоогийн болон ирээдүйг таамагласан мэдээллийг харгалзан тохируулах байдлаар багцалсан болон тусгайлсан үнэлгээг хийдэг. Группийн удирдлагын хийсэн үнэлгээгээр бусад авлагад анх бүртгэлд тусгаснаас хойш үлэмж хэмжээний зээлийн эрсдэл үүсээгүй гэж үнэлсэн ба эрсдэлийн түвшин нь материаллаг бус учир үнэ цэнийн бууралт бүртгээгүй болно.

Дансны авлагын үлдэгдлийн 27 хувийг гадаадын 3 том худалдан авагч (2019 онд: 55 хувийг гадаадын 5 том худалдан авагч) эзэлж байна.

Группийн удирдлага харилцагчид болон холбоотой талаас авах авлагаа цаг нь цуглуулж буй эсэхэд хяналт тавьдаг.

Дансны авлагын нөхцөл байдлыг үндэслэн зээлийн үнэлгээг тогтмол хийдэг ба шаардлагатай гэж үзвэл төлбөрийн эрсдэлийг даатгуулдаг. Мөн Групп худалдан авагчаас дараагийн захиалгыг гүйцэтгэхээс өмнө үлдэгдэл төлбөрөө төлсөн байхыг шаарддаг.

32.2 Хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлага

Хөрвөх чадварын эрсдэл гэдэг нь Групп өөрийн санхүүгийн өр төлбөрийг барагдуулах үүргээ биелүүлэхэд хүндрэлтэй болох эрсдэл юм. Групп нь хэвийн болон онцгой нөхцөлд их хэмжээний алдагдалд орохгүйгээр, Группийн нэр хүндэд хохирол учруулах эрсдэлийг бий болгохгүйгээр өр төлбөрөө гэрээний хугацаанд төлж барагдуулахад хүрэлцэхүйц хөрвөх чадварыг тогтмол хангаж байх ёстой гэдэг зарчмаар хөрвөх чадварыг удирдан зохицуулдаг.

Группийн Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл нь хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагыг хариуцдаг ба Группийн богино, дунд ба урт хугацааны санхүүжилт болон хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагын шаардлагад нийцсэн хөрвөх чадварын бүтцийг бий болгох үүрэгтэй. Групп санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн төлөгдөх хугацаа, банкнаас зээл авах чадавх, зээлийн ашиглагдаагүй үлдэгдэл, мөнгөн урсгалын таамаглал болон гүйцэтгэлд үндэслэн хөрвөх чадварын эрсдэлийг удирддаг.

Хүснэгтэд Группийн дериватив бус санхүүгийн өр төлбөрийг гэрээгээр төлөх хугацаагаар нь ангилан тайлагнасан. Энэхүү хүснэгтийн дүнгүүд нь үндсэн төлбөр болон хүүг агуулсан болно. Хүснэгтэн дэх мэдээлэл нь Группийн төлбөр төлөх шаардлагатай хамгийн эхний хугацаанд үндэслэсэн дискаунтлаагүй мөнгөн гүйлгээг харуулж байна.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

32.2 Хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

	Жигнэсэн дундаж хүүгийн түвшин	1 сараас бага	1-3 сар	3 сараас 1 жил	1-5 жил	Нийт	Дансны үнэ
2019 оны 12 сарын 31							
Хүүгүй хэрэглүүр		743,016	304,549	276,676	-	1,324,241	1,324,241
Хувьсах хүүтэй хэрэглүүр	7.68%	5,612,157	427,357	40,458,547	2,222,034	48,720,095	42,182,954
Тогтмол хүүтэй хэрэглүүр	13.83%	7,764,226	7,281,062	173,691,931	33,720,612	222,457,831	214,845,397
Тогтмол хүүтэй хэрэглүүр (түрээсийн өр төлбөр)	16.60%	87,107	174,214	783,964	2,256,872	3,302,157	2,552,398
		14,206,506	**8,187,182**	**215,211,118**	**38,199,518**	**275,804,324**	**260,904,990**

	Жигнэсэн дундаж хүүгийн түвшин	1 сараас бага	1-3 сар	3 сараас 1 жил	1-5 жил	Нийт	Дансны үнэ
2020 оны 12 сарын 31							
Хүүгүй хэрэглүүр	-	180,288	1,852,771	777,540	-	2,810,599	2,810,599
Хувьсах хүүтэй хэрэглүүр	5.75%	-	-	39,200,992	600,918	39,801,910	37,748,567
Тогтмол хүүтэй хэрэглүүр	8.5%	42,510,672	52,788,420	160,579,111	18,898,268	274,776,471	265,209,798
Тогтмол хүүтэй хэрэглүүр (түрээсийн өр төлбөр)	16.51%	116,758	350,274	919,389	2,003,574	3,389,995	2,902,049
		42,807,718	**54,991,465**	**201,477,032**	**21,502,760**	**320,778,975**	**308,671,013**

32.3 Зах зээлийн эрсдэл

Зах зээлийн эрсдэл гэдэг нь зах зээлийн үнийн өөрчлөлт тухайлбал хүүгийн хувь, гадаад валютын ханш өөрчлөгдсөнөөр Группийн орлого эсвэл эзэмшиж буй санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэлгээнд сөргөөр нөлөөлөх эрсдэл юм. Групп зах зээлийн үндсэн эрсдэл болох хүүгийн эрсдэл болон гадаад валютын эрсдэлийг дараах дурдсанаар хянаж удирддаг.

32.3.1 Зээлийн хүүгийн эрсдэлийн удирдлага

Групп тогтмол болон хувьсах хүүтэй зээлүүдтэй учраас зээлийн хүүгийн эрсдэлтэй байна. Мөнгөн гүйлгээний хүүний түвшний эрсдэл нь хувьсах хүүтэй зээлээс үүссэн ба бодит үнэ цэнийн хүүний түвшний эрсдэл нь тогтмол хүүтэй зээлээс үүсдэг. Энэхүү эрсдэлийг Групп тогтмол болон хөвөгч хүүтэй зээлийн зохистой байдлыг хангах замаар удирддаг. Зээлийн хүүгийн эрсдэлийг удирдахдаа хамгаалалтын хэрэглүүрийг ашигладаггүй.
Группийн санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн хүүгийн түвшний талаар хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагын 32.2-т дэлгэрэнгүй дурдсан болно.

BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING & APPRAISAL

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

32.3.1 Зээлийн хүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

Зээлийн хүүгийн мэдрэмжийн шинжилгээ

Доор дурдсан мэдрэмжийн шинжилгээг тайлант хугацааны эцэст байгаа дериватив бус хэрэгслүүд дэх хүүгийн түвшний нөлөөллийг үндэслэн тодорхойлсон. Хувьсах хүүтэй өр төлбөрийн шинжилгээг бэлтгэхдээ тайлант хугацааны эцэс дэх төлөгдөөгүй өр төлбөрийг тайлант хугацааны жилийн турш төлөгдөөгүй гэж үзсэн. Гүйцэтгэх удирдлагын түвшинд хүүгийн түвшний эрсдэлийг үнэлэхдээ хүүгийн түвшний боломжит өөрчлөлтийг 50 пунктээр өсне/буурна гэж үзсэн.

Хэрэв бусад бүх хувьсах үзүүлэлт тогтмол байх үед хүүгийн түвшинг 50 пунктээр өсч/буурвал 2020 оны 12 сарын 31-нээрх татварын өмнөх ашигт 169,869 мянган төгрөг (2019 онд 158,156 мянган төгрөг) - өөр өсне/буурна. Энэ нь Группийн хувьсах хүүтэй өр төлбөрт хамааралтай.

Группийн удирдлага хүүгийн түвшингийн өөрчлөлт нь хадгаламж харилцах дансны хүүгийн орлогод нөлөөлөөгүй учраас шинжилгээ бэлтгээгүй болно.

32.3.2 Гадаад валютын эрсдэлийн удирдлага

Групп-д төгрөгөөс өөр валютаар үүссэн худалдан авалт болон төлбөртэй холбоотойгоор гадаад валютын ханшийн эрсдэл үүсдэг. Групп нь гадаад валютын эрсдэлийг гадаад валютын дериватив хэрэгслийг ашиглан хянадаггүй.

Группийн гадаад валютаар үүссэн санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийг тайлангийн өдрийн байдлаар төгрөгөөр үзүүлбэл дараах байдалтай байна:

	2020		2019	
	Өр төлбөр	Хөрөнгө	Өр төлбөр	Хөрөнгө
Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн	175,370,424	16,556,494	78,952,252	20,021,644

Гадаад валютын мэдрэмжийн шинжилгээ

Группийн гадаад валютын ажил гүйлгээ нь ихэнхдээ америк доллар, японы иен болон евро (хамтад нь "Гадаад валют" гэх)- оор хийгддэг. Дээрх валютуудтай харьцах Монгол төгрөгийн ханш 10 хувиар өсөх/буурах үеийн мэдрэмжийг доорх хүснэгтэд харуулав. Гүйцэтгэх удирдлагын түвшинд гадаад валютын эрсдэлийг үнэлэхдээ дээрх 10 хувийн мэдрэмжийг ашигладаг ба энэ нь гадаад валютын ханш дахь удирдлагын үнэлж буй боломжит өөрчлөлтийг илэрхийлнэ. Энэхүү мэдрэмжийн шинжилгээ нь зөвхөн гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн төлөгдөөгүй байгаа мөнгө болж хөрвөх санхүүгийн үзүүлэлтүүд болон тайлант хугацааны эцэс дэх гадаад валютын ханшийн 10 хувийн өөрчлөлтийн нөлөөллийг агуулдаг.

Хэрэв санхүүгийн тайлангийн өдрөөр төгрөгийн ханш дээрх гадаад валютуудын эсрэг 10%-иар чангарахад Группийн татварын дараах ашиг дор хүснэгтэд үзүүлснээр өснө. Энэхүү шинжилгээнд бусад бүх хувьсах үзүүлэлтүүдийг тогтмол гэж үзсэн.

	2020	2019
Татварын дараах ашигт үзүүлэх нөлөөлөл	14,293,254	4,419,796

Санхүүгийн тайлангийн өдрөөр бусад бүх үзүүлэлтүүд тогтмол байх үед төгрөгийн ханш бусад валютын эсрэг 10%-иар сулрахад Группийн татварын дараах ашигт үзүүлэх нөлөөлөл дээрх дүнтэй тэнцүү боловч эсрэг нөлөө үзүүлнэ.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

32. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

32.4 Санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнэ

Групп нь үнэлгээний техникүүдийг ашиглан санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлох, толилуулахдаа дараах шатлалуудыг хэрэглэдэг. Үүнд:

Зэрэглэл 1: Бодит үнэ цэнэ нь ижил төстэй санхүүгийн хэрэгслийн идэвхтэй зах зээл дээр тогтоосон үнэд үндэслэсэн байх;

Зэрэглэл 2: Бодит үнэ цэнийг хэмжихдээ ашигласан мэдээ нь зах зээл дээрээс шууд ба шууд бусаар олж авах боломжтой бусад техникүүд;

Зэрэглэл 3: Зах зээлийн мэдээлэлд үндэслэгдээгүй мэдээ ашиглан бодит үнэ цэнийг тооцоолох арга ашиглан тооцоолсон техникүүд.

Групп санхүүгийн тайланд бодит үнэ цэнээрээ тусгагдаагүй тэдгээр санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийг дараах байдлаар тодорхойлсон.

(i) Бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэйгээ ойролцоо санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрүүд

Нэг жилээс доош хугацаанд төлөгдөх болон нөхөгдөх санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бодит үнэ цэнэ нь тэдгээрийн дансны үнэтэйгээ ойролцоо гэж авч үзсэн.

(ii) Тогтмол хүүтэй санхүүгийн хэрэглүүр

Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн тогтмол хүүтэй санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг анх хүлээн зөвшөөрч бүртгэх үеийн зах зээлийн хүү болон Монголд байгаа ижил төстэй санхүүгийн хэрэглүүрийн одоогийн хүүг харьцуулж тодорхойлдог.

Группийн санхүүгийн хэрэглүүр нь зээл ба авлага болон бусад хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн өр төлбөрөөс бүрдэнэ.

Удирдлага нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд тусгагдсан тэдгээр санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн дансны үнэ нь бодит үнэ цэнэтэй ойролцоо гэж үзэж байна.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

33. Сегментийн мэдээлэл

Группийн удирдлага худалдан авагчдын төрөл, байршил, борлуулалтын хүргэлт болон төрөлд үндэслэн борлуулалтын орлогыг "Дотоод борлуулалт", "Гадаад борлуулалт /бөөний/"болон "Гадаад борлуулалт/онлайн/" гэсэн үйл ажиллагааны 3 сегментээр бүтээгдэхүүний төрлөөр ангилж, удирдлагын шинжилгээ болон шийдвэр гаргалтдаа ашигладаг.

Дээрх сегментээр ангилсан борлуулалтын орлого болон борлуулсан бүтээгдэхүүний өртгөөс бусад орлого болон зардлыг сегментээр ангилж тайлагнадаггүй. Үүнтэй адилаар, Группийн гол удирдлагын зүгээс тогтмол хяналтыг хийж хөрөнгө болон өр төлбөрийг сегментээр ангилж тайлагнахгүй байхаар шийдвэрлэсэн байна.

33.1 Сегментийн орлого ба ашиг

		Сегментийн орлого		Сегментийн ашиг	
		2020	2019	2020	2019
Дотоод борлуулалт:	Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	22,175,121	59,821,641	5,610,207	16,871,674
	Оёмол бүтээгдэхүүн	20,014,119	41,577,629	6,256,131	15,160,571
	Нэхмэл бүтээгдэхүүн	6,151,370	26,854,163	1,508,852	10,360,817
	Үйлчилгээний орлого	862,561	1,038,699	13,918	145,572
	Бусад	267,989	5,465,961	212,466	1,236,275
		49,471,160	134,758,093	13,601,574	43,774,909
Гадаад борлуулалт /бөөний/	Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	31,890,120	49,723,758	12,297,385	13,728,291
	Оёмол бүтээгдэхүүн	749,403	6,637,474	223,757	2,134,491
	Нэхмэл бүтээгдэхүүн	3,250,598	8,963,009	1,172,734	2,795,112
	Бусад	131,324	5,312	81,608	4,075
		36,021,444	65,329,553	13,775,484	18,661,969
Гадаад борлуулалт /онлайн/	Сүлжмэл бүтээгдэхүүн	26,177,206	5,894,203	15,718,624	3,634,339
	Оёмол бүтээгдэхүүн	3,327,859	2,710,672	1,540,215	1,178,642
	Нэхмэл бүтээгдэхүүн	2,033,978	859,838	895,025	451,625
	Бусад	60,858	195,910	25,095	94,868
		31,599,901	9,660,622	18,178,959	5,359,474
		117,092,505	**209,748,268**	**45,556,017**	**67,796,351**
Санхүүгийн ба бусад орлого				2,615,647	711,312
Бусад олз ба (гарз)				(8,480,653)	(3,445,430)
Хүүгийн зардал				(29,542,260)	(21,974,415)
Борлуулалт ба маркетингийн зардал				(44,384,939)	(27,778,398)
Ерөнхий ба удирдлагын зардал				(13,076,638)	(10,243,249)
Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт				(170,306)	(978,735)
Татварын өмнөх ашиг				**(47,483,132)**	**4,087,435**

2020 болон 2019 оны Группийн орлогын 10% ба түүнээс хувийг дангаараа бүрдүүлсэн харилцагч байгаагүй.

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

33. Сегментийн мэдээлэл (үргэлжлэл)

33.2 Газарзүйн мэдээлэл

Групп ноолууран бүтээгдэхүүнийг доорх газарзүйн байршил дахь худалдан авагчдад борлуулсан:

	Орлого		Эргэлтийн бус хөрөнгө	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Монгол улс	49,471,160	134,758,093	157,811,035	136,296,969
Ази, номхон далайн орнууд	21,552,968	43,475,233	1,471,748	36,391
Европын орнууд	37,469,380	24,749,976	542,626	655,021
Оросын Холбооны Улс	1,095,658	3,202,275	-	-
Хойд Америкийн улсууд	7,501,125	3,546,548	-	-
Австрали, Шинэ Зеланд	2,214	16,143	-	-
	117,092,505	**209,748,268**	**159,825,409**	**136,988,381**

Дээрх хүснэгт нь гадаад зах зээлд хийгдсэн борлуулалтыг борлуулалт хийгдсэн газарзүйн байршлаар үзүүлсэн бөгөөд мөн эргэлтийн бус хөрөнгийг газарзүйн байршлаар салган үзүүлсэн.

Эргэлтийн бус хөрөнгөнд хойшлогдсон татварын хөрөнгө багтаагүй болно.

34. Капиталын эрсдэлийн удирдлага

Групп тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор өөрийн капиталыг удирдахын зэрэгцээ хувьцаа эзэмшигчийн өгөөжийг хамгийн ихээр байлгахын тулд зээл болон өөрийн хөрөнгийн харьцааг оновчтой байлгахыг зорьдог.

Группийн капиталын бүтэц нь цэвэр зээл (зээлээс мөнгөн хөрөнгийг хассан) ба өөрийн хөрөнгөөс бүрдэх бөгөөд өөрийн хөрөнгө нь дүрмийн сан, нөөц ба хуримтлагдсан ашгаас тус тус бүрддэг.

35. Гэрээний үүрэг

Тайлант жилд групп-д аливаа гэрээний үүрэг үүсээгүй байна. (2019 онд байхгүй)

36. Үйл ажиллагааны түрээсийн гэрээ

36.1 Түрээслүүлэгч

2020 болон 2019 оны 12 сарын 31-нээр Групп-д түрээслүүлэгчийн хувьд урт хугацаат үл цуцлагдах түрээсийн гэрээ байхгүй. Групп нэг жилийн хугацаатай үл хөдлөх хөрөнгийг түрээслүүлэхээр холбоотой талтай түрээсийн гэрээ байгуулсан. Уг түрээсийн гэрээнд зааснаар түрээсийн хугацаа нь 12 сар ба түрээслэгч эсвэл түрээслүүлэгчийн аль нэг нь гэрээг цуцлах санал гаргахгүй бол гэрээ нь дахин 12 сараар сунгагдах нөхцөлтэй.

Түрээслэгч түрээсийн хугацааны эцэст түрээсийн хөрөнгийг худалдан авах нөхцөл түрээсийн гэрээнд байхгүй.

2020 оны 12 сарын 31-нээрх үл цуцлагдах үйл ажиллагааны түрээсийн гэрээний ирээдүйн хамгийн бага түрээсийн төлбөр:

	2020	**2019**
1 жилээс ихгүй	960	36,530
	960	**36,530**

"BAKER TILLY DALAIVAN AUDIT" LLC
CERTIFIED ACCOUNTING, AUDITING
& APPRAISAL

36. Үйл ажиллагааны түрээсийн гэрээ (үргэлжлэл)

36.2 Түрээслэгч

2020 оны 12 сарын 31-нээр үл цуцлагдах үйл ажиллагааны түрээсийн гэрээний ирээдүйн хамгийн бага түрээсийн төлбөр үүсээгүй байна.

37. Тайлангийн дараах үйл явдал

Коронавируст цар тахлын нөлөөгөөр 2020 оны эхээр олон улсад зорчих хязгаарлалт тогтоох болсноор гадаадын жуулчид манай оронд ирэх боломжгүй болж Группийн үйл ажиллагаанд эхний доголдлыг үүсгэж эхэлсэн. Улмаар 2020 оны 4-р улиралд дотоодын тохиолдол бүртгэгдэж, хэсэгчилсэн болон бүрэн хөл хорио удаа дараа тавигдсанаар нийгэм, эдийн засгийн байдал улам хүндэрч, хөл хорио 2021 оны 1-р улиралд ч үргэлжилсээр байлаа. Үр дүнд нь төр болон хувийн хэвшлийн бүхий л байгууллагын үйл ажиллагаа доголдсоор байв.

Үүний эсрэг 2021 оны 1-р улиралд Засгийн газраас нийгэм, эдийн засгийг дэмжих зорилгоор вакцинжуулалтын аян эхлүүлж, “Эрүүл мэндээ хамгаалж, эдийн засгаа сэргээх 10.0 (арван) их наядын цогц төлөвлөгөө”-г батлан үе шатлалтайгаар хэрэгжүүлэхээр болов. Засгийн газрын зүгээс 2021 оны 7-р сарын 1-ний өдөрт багтаан нийт иргэдээ хос тунгаар вакцинжуулж дуусгах зорилт тавин ажиллаж байгаа нь хөл хорио суллах, цаашлаад эдийн засаг сэргэх эхний дохиог иргэд болон аж ахуйн нэгжүүдэд өгч байна.

Гэсэн ч цар тахлын үр нөлөөг хяналтад оруулж, нийт дэлхийн иргэд дархлаажуулалт хамрагдан чөлөөтэй улс дамнан зорчих, эдийн засаг тогтворжих хүртэл хэдий хугацаа шаардагдахыг урьдчилан таамаглах боломжгүй тул Группийн удирдлага 2021 оны Группийн үйл ажиллагаа үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, санхүүгийн нөхцөл байдалд хэрхэн нөлөөлөхийг нарийвчлан тооцоолох боломжгүй нөхцөлд байна.

38. Тайлангийн орчуулга

Элгээр санхүүгийн тайлангуудыг Англи хэл дээр мөн бэлтгэсэн болно. Монгол, Англи хувиудын хоорондутга, агуулгын зөрүү гарах тохиолдолд Монгол хувийг дагана.

БЭЙКЕР ТИЛЛИ
ДАЛАЙВАН АУДИТ ХХК
УЛААНБААТАР ХОТ
МОНГОЛ УЛС

2021 ОНЫ 04 ДУГААР
САРЫН 21-НЫ ӨДӨР